

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 168

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3. tel. 280
TELEFON LJUBLJANA: 46-91

Maribor 27., 28. julija 1940

NAROČNINA NA MESEC
Prelema v uravi ali po poštu 14 din.
Dostavljen na dom 16 din. tujina 30 din.
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN: 11.409

Cena
din 1.—

Konference v Solnogradu

Romunska državnik sta danes pred poldnevom prispela tudi že v Rim

BUKAREŠTA, 27. julija. Reuter. SINOČI JE IZŠEL URADNI KOMUNIKÉ ROMUNSKÉ VLADE O POTEKU POGAJANJ V SOLNOGRADU. KOMUNIKÉ POUČARJA, DA SO VSE VESTI O TEM, DA BI BILA ROMUNIJA PRIPRAVLJENA K TERITORIJALNIM ODPSTOPOM, BREZ PODLAGE.

Romuni v Solnogradu in Berchtesgadnu

SOLNOGRAD, 27. julija. Stefani. Romunski ministrski predsednik G i g u r t u in zunanji minister Manoiilescu sta prispela v Solnograd včeraj ob 11.35. Na postaji ju je pričakoval nemški zunanji minister von Ribbentrop. kate-remu je romunska državnik predstavil nemški poslanik v Bukarešti dr. F a b r i c i u s. Pred postajo je bila zbrana velika množica ljudi. Poleg nemških so vsele romunske zastave. Manifestacije so se ponovile tudi pred hotelom »Oesterreichischer Hof«, kjer sta se romunska državnik nastanila. Opoldne sta se Gigurtu in Manoiilescu odpeljala na Ribbentropovo

posestvo v Fuschlu, kjer sta poldrugo uro konferirala z nemškim zunanjim ministrom. Po kosilu so se razgovori nadaljevali. Nato sta odšla romunska državnik v Berchtesgadnu, kjer ju je sprejel Hitler v »Berghofu«. Razgovori pri Hitlerju, pri katerih so bili navzočni tudi zunanji minister von Ribbentrop, romunski poslanik v Berlinu in nemški poslanik v Bukarešti, so trajali dve uri in pol. Komuniké pravi, da so potekali razgovori v duhu prijateljskih odnosov med Nemčijo in Romunijo. Takoj nato sta Gigurtu in Manoiilescu odpotovala proti Rimu, kamor dospeta danes pred poldnevom.

Danes sestanki z Bolgari

SOLNOGRAD, 27. julija. ZP. Bolgarski ministrski predsednik Filov in zunanji minister Popov, ki sta prispela včeraj sem, sta potovala s svojim spremstvom iz Sofije z letalom, ki jima ga je stavila na razpolago nemška vlada. Na svojem poletu sta se ustavila v Beogradu in v Budimpešti. Na letališču v Zemunu je pozdravil bolgarska državnik pomočnik jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Smiljanić, na letališču v Budim-

pešti pa madžarski zunanji minister grof Csáky. Povsod so bili navzočni tudi nemški, italijanski in jugoslovanski poslaniki. S Popovom in Filovom je prispel v Solnograd nemški sofijski poslanik Richt-hofen. Bolgarska državnik sta se danes dopoldne sestala z nemškim zunanjim ministrom von Ribbentropom, popoldne pa bosta sprejeta pri Hitlerju v Berchtesgadnu.

Posledice embarga na petrolej in železo

Ameriška ustavitev dobav bo imela težke posledke v prvi vrsti za Japonsko, ki bo na ta način ostala brez petroleja in železa

NEW YORK, 27. julija. CNA (Committee for the Defence of America). Ves ameriški tisk se danes bavi z nepričakovanim ukrepom, ki ga je včeraj izvršil prezident Roosevelt in ki bo imel najdaljnosežnejše mednarodne posledice. Roosevelt je, kakor znano, včeraj podpisal dekret, s katerim se nalaga izvoznikom petroleja, železne rude in železja, da si predhodno priskrbe izvozno dovoljenje, ki ga izdaja vlada. Te omejitve doslej ni bilo in je bil praktično izvoz tega materiala prost. Ta omejitev pomeni zaporo izvoza tega materiala. Pooblastilo od kongresa za tako daljnosežen ukrep si je pridobil Roosevelt nedavno. Ta pravica v rokah prezidenta bo odslej ostro in nevarno orožje v politiki, zlasti napram Japonski. Pa tudi napram obojema totalitarnima voljujočima se velesilama v Evropi. Da je temu tako, sledi iz dveh konkretnih primerov, ki jih je na podlagi omenjenega pooblastila dal izvršiti Roosevelt: 1. Brzojavni nalog za takojšnje vrnitev v USA dveh s petrolejem natovorjenih parnikov, ki sta bila namenjena v Španijo. 2. Prav tako zapoved trem parnikom, ki so z železom in železno rudo pluli proti Japonski. Poznavelec politike trdi, da je to tudi prva posledica vstopa novega vojnega ministra Stimpsona v vlado, ki je nepomirljivo nasprotnik apetitov Japonske, ki se mu je zamerila že 1932. l. ob orlilki vdora v Mandžurijo. Že tedaj je kot zunanji minister zahteval prepoved izvoza vsega za vojevanje v pošte prihajajočega materiala iz USA na Japonsko. Uspel je čele danes. Povod za ta nenavadno estri

ukrep USA napram Japonski ni le snovanje nove fašistične vlade princa Konoja, ampak zlasti dejstvo, da je bila Anglija zaradi neugodnega vojnega položaja v Evropi po Japonski prisiljena skleniti z njo ponižujoč sporazum o prepovedi prometa preko Birme na Kitajsko. To je izbilo soču dno. Amerika se je prebudila. To gospodarsko orožje ima zelo ostre robove za Japonsko. Saj je Japonska iz USA uvozila pretežni del petroleja in 70% železnega materiala. Glasovi iz Tokia so zaradi tega že danes zelo razdraženi. Reakcija, ki jo bo izzval ta ukrep, bo imela svetovne posledice. Značilno je, da je bil izdan ukrep istočasno, ko je sklenila Anglija trgovinski dogovor s Portugalsko in Španijo o odkupu vsega njunega odvisnega kolonialnega blaga, kateri ukrep prav tako zadeva voljujoče se totalitarne države na evropskem kontinentu.

TOKIO, 28. julija. Domei. Vest o embargu nad izvozom petroleja, železne rude in železnega materiala vseh vrst iz USA je vzbudila na Japonskem ostre komentarje. Ukrep bo izzval najnepredvidenejšie posledice, je dejal včeraj predstavnik zunanjega ministrstva. Japonsko veleposlanstvo v Washingtonu se je potrudilo, da dobi o tem ukrepu avtentično pojasnilo od ameriške vlade, vendar doslej brez uspeha. Isti zastopnik zunanjega ministrstva je dejal, da bo Japonska, ki vodi trenutno pogajanja s Holandsko Vzhodno Indijo o uvozu petroleja, napela vse sile, da se količina tega petroleja čimbolj poveča. Nadalje je dejal, da se 1. VIII. se-stane v čiti mešana sovjetsko-japonska

Včeraj sta bila pri Ribbentropu in Hitlerju zastopnika Romunije, danes prideta na vrsto zastopnika Bolgarije, jutri pa Slovaške

Jutri bodo sprejeti Slovaki

BRATISLAVA, 28. julija. ZP. Predsednik republike Tiso in predsednik vlade Tuka odpotujeta v spremstvu Šana Macha in nemškega poslanika v Nemčiji, kjer bosta jutri sprejeta. Kakor poročajo iz Berlina, se razgovori med slovaškimi in nemškimi državniki ne bodo nanašali na teritorialna vprašanja, ampak

samo na ona vprašanja, ki zanimajo Nemčijo in Slovaško v zvezi z urejevanji vprašanj podonavja in ostalega evropskega jugovzhoda. Verjetno pa je, da se bo načelo vprašanje izselitve Madžarov iz Slovaške in Slovakov iz Madžarske, da bi se na ta način preprečili v bodoče vsi nadaljnji medsebojni spori.

Nemški in drugi komentariji

BERLIN, 28. julija. DNB. »Curentul« izraža upanje, da bo dovolj časa na razpolago za reševanje tako težkih problemov, kakor se postavljajo na dnevni red. Status quo bo verjetno ohranjen več čas trajanja razgovorov. Oni, ki gledajo v reviziji mednarodnih pogodb orožje marsičevanja, dokazujejo, da se niso ničesar naučili in da ne razumejo pomena in duha narodne in socialne revolucije v Evropi. Vprašanje jugovzhodne Evrope je postalo tehnično vprašanje, in se taka vprašanja ne smejo reševati zgolj čustveno. Romunski listi podčrtujejo pomen novih notranje- in zunanje-političnih ukrepov romunske vlade, ki dokazujejo, da se je Romunija zatrdno odločila kar najtesneje povezati se z silami osi. Poluradna »Romania« pravi, da je Uomunija v Salzburgu in Berchtesgadnu pokazala dobro voljo, da sodeluje pri uvajanju nove pravice in novega reda v Evropi. Naletela je tam na zaupanje in razumevanje. List posebno podčrtuje izjavo Gigurta, da med

Romunijo in Madžarsko ni mogoče le miroljubno sosedsko razmerje, ampak celo prijateljsko razmerje.

BUKAREŠTA, 27. julija. Ass. Press. V Bukarešti izjavljajo, da je Romunija pripravljena odstopiti Madžarski neke obrobne dele Transilvanije. Madžare, ki bi šeeostali v Romuniji, bi se nato izselili na Madžarsko, v Madžarski naseljeni Romuni pa na Rumunsko. Sicer pa Romunija pod nobenimi pogoji ne bi bila pripravljena odstopiti Madžarski več, kakor se ji zdi mogoče. Glede odstopitve južne Dobrudže Bolgariji ne obstajajo nobene težkoče. Pač pa izjavljajo, da Romunija nikoli ne bo priznala odstopitve Besarabije in Bukovine Rusiji kot nekaj stalnega.

MOSKVA, 28. julija. Tass. Rezmerje med Madžarsko in Romunijo, ki se je zadnje dni nekam pomirilo, se je včeraj zopet zaostri. Romunski radio je napadal Madžarsko zaradi nenasitnosti njenih zahtev.

kako si v Boliviji zagotoviti izvoz železne rude. Pritisk, ki ga vrši Japonski od zunaj in od znotraj preko pete kolone na bolivijsko vlado, je treba paralizirati.

ČUNGKING, 27. julija. Domei. Kitajci so pozdravili vest o amerškem embargu na petrolej in staro železo kot težek udarec za japonske operacije na Kitajskem, ampak tudi kot znak, da zavzemajo Zedinjene države vedno pozitivnejše stališče na Daljnem vzhodu.

Vojaške priprave v Sovjetski zvezi

MOSKVA, 27. julija. Reuter. Razglasi, ki so razširjeni po vseh ruskih vojaških okrožjih, naročajo, da se vsi moški od 19. do 50. leta starosti, ki iz kakršnega koli vzroka še niso bili vojaki, takoj prijavijo k naboru. Nabori bodo med 1. in 15. avgustom. S tem razglasom je tudi podaljšana vojaška obveznost od 40. do 50. leta starosti. Prav tako se morajo prijaviti tudi ženske in bolničarke. Sploh se opaža v Sovjetski zvezi vedno živahnejše vojaško delovanje. Prirejajo se povsod

vojaške vaje in vežbajo se stalno tudi rezervisti. Sovjetska zveza ima trenutno pod orožjem gotovo nad 10 milijonov vojakov.

LONDON, 27. julija. Reuter. Moskovska radio-postaja poroča o velikih manevrih na reki Amurju v vzhodni Aziji. Sodelujejo tudi rečne edinice. Sovjetske vojske ladje so koncentrirane tudi v Bakuju, kjer bo pomorska revija v ponedeljek.

Berlin pričakuje glas iz Londona

CURIH, 27. julija. »Basler Nachrichten« poročajo iz Berlina, da je v tamkajšnjih nevtralnih krogih izzvalo največjo pozornost dejstvo, da je »Deutsche Allgemeine Zeitung« objavila neko londonsko vest, po kateri naj bi bil rezultat razgovora med Churchillom in papeževim legatom v Londonu, ki je bil zelo oster, ta, da Churchill doslej še ni imel svojega govora, ki naj bi veljal kot končni odgovor Anglije na Hitlerjev apel. Po tej vesti računajo v Berlinu, da bo angleški ministrski predsednik vendarle izpovedal svoje stališče, na kar v Ber-

linu tudi čakajo. Pozornost so zbudile tudi informacije, ki so prispele iz tujine, po katerih nekateri angleški krogi vendar še niso opustili poizkusov, najti stike z Berlinom, ker vidijo v Hitlerjevem apelu vendarle možnost, da se zgradi politični most, preden da Nemčija poveje za napad na Anglijo.

ATENTATI V JUŽNI AFRIKI

NEW YORK, 27. julija. DNB. Po vesteh iz Johannesburga v Transvaalu je bilo več bombnih atentatov v bližnjih zlatih rudnikih.

Vojne operacije so le minimalne

Niti nemška niti italijanska in angleška poročila ne navajajo posebnih vojnih dogodkov v zadnjih urah

NEMŠKO POROČILO

BERLIN, 27. julija. DNB. Vrhovno poveljstvo javlja: Nemška letala so napadla obrambne naprave v srednji Angliji in pristanišče v Dovru. Bombniki in strmoglavna letala so kljub slabemu vremenu imela v Rokavskem prelivu mnogo uspeha. Južno od otoka Wighta je bil potopljen neki 8000-tonski parnik. Nad Kanalom je napadla skupina angleških lovcev naše zračne eskadre ter izgubila v boju osem letal tipa »Spitfire« in enega »Hurricane«. Mi smo izgubili le dve letali. Angleška letala so tudi snoči bombardirala kraje v severni, zahodni in srednji Nemčiji. Škode na vojaških napravah ni bilo. Tudi drugod je bila škoda le majhna. Protiletalske baterije so sestrelile štiri sovražne bombnike. Sovražnik je izgubil včeraj 23 letal, 19 v bojih, štiri od topov.

ITALIJANSKO POROČILO

RIM, 27. julija. Stefani. Vrhovno poveljstvo javlja, da je eskadra italijanskih bombnikov po nočnem poletu dosegla Gibraltar in ga hudo bombardirala. Vsa letala so se vrnila. V severni Afriki so naša letala pri napadu na Derno, ki je terjal nekaj žrtev, sestrelila eno sovražno letalo. Škoda v Haifi je precejšnja, priznava je celo nasprotnik. Ogenz so šele čez več ur pogasili.

ANGLEŠKO POROČILO

LONDON, 27. julija. Reuter. Davi je javilo letalsko ministrstvo, da je bilo včeraj na Anglijo na obalah sestreljeno četvero letal dodatno k 28 prejšnjega dne.

LONDON, 28. julija. Reuter. Davi je letalsko ministrstvo in ministrstvo za de-

želno varnost objavilo, da je bila ponoči aktivnost sovražnih letal nad Anglijo zelo majhna. Nekaj letal je bilo nad jugo-zahodno Anglijo, nad Walesom in Škotsko. Škoda je neznatna. Včeraj je bil napaden neki konvoj v bližini severnoirske obale. Napadalci so bili pregnani.

BOMBARDIRANJE GRONINGENA

HAAG, 27. julija. DNB. Z nemške strani javljajo, da so angleška letala v minili noči hudo bombardirala Groningen. ubita je bila ena oseba, dve pa ranjeni. Blizu dvajset poslopij je porušeno.

POTOPITEV »IMOGENA«

LONDON, 27. julija. Globereuter Radiogram. Uradno se naznanja, da je bilo o priliki izgube rušilca »Imogen« usmrčenih troje oseb, 17 jih pa pogrešajo. Nadalje sta bila potopljena še dva tovorna tenderja. Pri tem je bilo nekaj ljudi ubitih.

Angleški dvor odide v Kanado?

RIM, 27. julija. »Il Popolo d'Italia« poroča iz Lizbone, da bo angleška kraljevska rodbina v kratkem odpotovala v Kanado. To vest bi utegnilo potrjevati dejstvo, da je prišel v Lizbono inspektor Scotland Yarda, ki je lani spremljal angleški kraljevski par na prvi poti v Kanado. V Lizboni se je inspektor vkrcal na neko poštasto ladjo in odpotoval v New York. V njegovem spremstvu je nekaj uradnikov angleškega dvora.

ŠTIRJE MILIJONI VOJAKOV V ANGLIJI

LONDON, 27. julija. Reuter. Danes bo registriran zadnji razred vojaških obveznikov na temelju zadnje kraljeve proklamacije. S tem bo registriran štirimilijoni vojak. V teh 4 milijonih pa niso upoštevani prostovoljci vseh vrst.

MORNARICA GENERALA DE GAULLEA

LONDON, 27. julija. Reuter. Včeraj je bila uvrščena v službo prva francoska vojna ladja, ki ima posadko, ki je prisegla zvestobo generalu de Gaulleu. Ostale francoske vojne ladje, ki se bodo borile na strani Anglije, bodo uvrščene v službo v kratkem.

UVAJANJE VOJAŠKE OBVEZNOSTI V AMERIKI

MEXICO, 27. julija. DNB. Zvezni kongres je pričel razpravo o zakonskem načrtu o uvedbi splošne vojaške obveznosti v Mehiki ter o ustanovitvi posebnega vrhovnega sveta za državno obrambo.

WASHINGTON, 27. julija. Stefani. General Marshall je izjavil, da se bo pričela izvajati splošna vojaška obveznost v Zedinjenih državah Severne Amerike že 24 ur nato, ko bo zakon sprejet v kongresu. Zaenkrat ne bodo klicali na službovanje onih, ki imajo družine. Teh je okoli milijon.

RAZMEJTEV NA DALJNEM VZHODU

MOSKVA, 27. julija. TASS. V začetku avgusta se bo zbrala sovjetsko-mongolska in mandžurska mešana komisija, ki bo določila končne meje. Komisija se bo sestala na osnovi sporazuma med pomočnikom zunanjih zadev Rusije, Lozovskim in japonskim poslanikom Togom.

RUSKI POLET ČEZ SSSR

MOSKVA, 27. julija. TASS. Danes odleti iz Habarovska v vzhodni Sibiriji dvomotorno letalo »Ukrajina«, ki bo skušalo pristati v Lwowu brez postanka. Posadko tvorijo same ženske, kapetana Marija Nesterenko, Marija Mikalova in poročnik Jina Rusakova.

NOVI GUVERNER DŽIBUTIJA

DŽIBUTI, 27. julija. Reuter. Včeraj je prišel iz Francije od višjske vlade novo imenovani guverner francoske Somalije, general Germain, da prevzame dolžnost od dosedanjega guvernerja, ki se je vladi upiral. Novi guverner je že povabil italijanske delegate iz italijanske Somalije, da se dogovore o izvedbi prevzetih obveznosti v smislu pogojev italijansko-francoskega premirja.

GRADNJA LETALSKIH TOVARN V USA

NEW YORK, 27. julija. Reuter. Ameriški finančni koncern American Reconstruction Finance Corporation je odobril posojilo 23 milijonov funtov za gradnjo potrebnega števila letalskih tovarn, ki bodo same proizvajale na mesec po tisoč letal.

NEW YORK, 27. julija. Reuter. Za produkcijo dodatnih 3000 letal na mesec za račun Vel. Britanije je potrebna gradnja 38 novih letalskih tovarn. Te bodo pričeli takoj graditi. Sredstva bo dala na razpolago Vel. Britanija.

ROOSEVELT NA INSPEKCIJI

WASHINGTON, 27. julija. Reuter. Prezident Roosevelt se danes vkrcal na svojo jahto ter bo preko nedelje na inspekcijskem potovanju mornariških naprav in vojnih ladij v Virginiji. V Washington se vrne v torek.

Borza. Curih, 27. julija. Devize: Beograd 9.80, London 17.50, New York Mariborska napoved. Oblačno in vetrovno vreme. Obeta se izboljšanje. Včeraj je bila najvišja temperatura 29,2, danes najnižja 14,8, opoldne 15,4. Padavin od včeraj 16 mm.

Diplomatska živahnost na Balkanu

CURIH, 27. julija. »Basler Nachrichten« poročajo, da je vladala pred sestanki v Nemčiji na Balkanu zelo velika diplomatska živahnost. Bolgarski zunanji minister Popov je konferiral pred odhodom v Nemčijo s poslaniki Anglije, Sovjetske zveze in Madžarske, nato pa je skupaj z ministrskim predsednikom Filovom odšel v avdienco k kralju Borisu. V Atenah je grški ministrski predsednik

Metaxas več časa konferiral s kraljem Jurijem. Zdi se, da zasleduje nemška diplomacija na evropskem jugovzhodu daljnosežne cilje in želi prehiteti prizadevanja, ki streme po ustanovitvi novega balkanskega bloka pod sovjetsko-turškim vodstvom. Nemčija hoče temu nasproti zbrati vse balkanske države, morda celo tudi Turčijo, pod okriljem velesil osi.

Oster sovjetski napad na Romunijo

MOSKVA, 27. julija. Tass. Sovjetski radio je včeraj ostro napadel »nečloveško postopanje romunskih oblasti« napram Besarabciem, ki so se hoteli vrniti iz Romunije v svojo domovino. Navajal je šikane romunskih oblastev, ki jim je bil izpostavljen neki delavec, zaposlen pri angleški petrolejski tvrdki. Zlasti grdo

so z njim postopali romunski častniki in vojak, ki so vračajočim se pokradli njihovo prtljago, tako da so začeli Besarabci, ko so zgedali sovjetsko mejo, »bežati, kakor s potapljačice se ladje« iz države, ki se izdaja kot »predstraža evropske kulture«.

S panameriške konference v Havani

HAVANNA, 28. julija. CDA. Cordell Hull je včeraj na panameriški konferenci dejal, da si morejo dovoliti nasprotovanje politiki vojnjočih se totalitarnih držav le najmočnejše države sveta. Zatorej je potrebna edinstvo skupnega nastopanja ameriških držav. Zagovarjal je panameriški kartel in raztegnitev kolektivnega nadzora nad evropskimi posestvi onih držav, ki so bile okupirane. Naleti je na

edino obstrukcijo Argentine, ki se je obotleno upirala, češ da se ne želi zaplesti v vojno. Skilcevala se je pri tem na Monroeovo doktrino in svojo ustavo. Hull je nato opozarjal na nevarnost delovanja pete kolone v latinski Ameriki, kjer je najti v vojskah vseh teh držav tuje oficirje-instruktorje, pa tudi oprema teh vojsk je neameriškega izvora.

Prihod sovjetske trgovinske delegacije

BEograd, 27. julija. Iz Sotije javljajo, da je tjakaj dospela z letalom sovjetska trgovinska delegacija pri sovjetskem poslanstvu v Beogradu. Dospel so trgovinski zastopnik Vorovjov in njegov namestnik Ninajcev. Z njima je tudi šest članov pomožnega osebja sovjetskega poslanstva v Beogradu z družinami. Včeraj jutraj je pa preko Berlina došel iz Bruslja v Beograd pravni referent trgovinskega zastopstva SSSR v Beogradu, Merinov.

HITLER ODLIKOVAL HOPSA

BERLIN, 27. julija. DNB. Na dan 75. obletnice je Hitler odlikoval univ. prof. v Heidelbergu, Johanna Hopsa z Goethejevo medaljo. Hops je znan starinoslovec.

NEMŠKA GLEDALIŠKA GOSTOVANJA

BRUSELJ, 27. julija. DNB. Weimarsko narodno gledališče bo gostovalo v Bruslju, Lilleu, Rouanu in Le Havreu. Prikazovalo bo opero »Prodana nevesta« ter gledališka dela »Minna von Barnhelm« in »Ugrabljene Sabinke«.

BOLIVIJSKA KRITIKA

LIMA, 27. julija. DNB. Tisk ostro kritizira predlog o ustanovitvi ameriškega gospodarskega kartela na panameriški konferenci. Tak kartel da ne bi odgovarjal interesom južne Amerike, posebno ne Peruja.

Bretonija postane samostojna

LONDON, 27. julija. Reuter. Po vesteh, ki so prispele v London, je posebni bretonski narodni svet sklenil razglasiti Bretonijo, severozahodni francoski polotok s prebivalstvom bretonske (starokeltske) narodnosti, za samostojno narodno državo. Razglasitev bo izvršena v ugodnem trenutku.

DANES SEJA JAPONSKE VLADE

TKIO, 28. julija. CDA. Danes se sestane nanovo osnovani japonski kabinet, ki bo sprejel načrt bodoče japonske zunanje politike. Ta bo, kakor vse kaže, zasledovala čim tesnejšo naslonitev na Nemčijo in Italijo. Nova japonska ekspanzija bo usmerjena zlasti na južni Pacifik. Kakor znano je tam zbrana eskadra ameriškega brodogoja.

GENERAL DAILLARD UMRL

CURIH, 27. julija. Reuter. Francoski pehotni general Daillard, ki je prišel v Švico o priliki umika dela francoske vojske na švicarska tla, je včeraj v curiški bolnišnici zadobljenim ranam podlegel.

NOV SLOVASKI POSLANIK V RIMU

BRATISLAVA, 27. jul. DNB. Italijanska vlada je dala agement slovaškemu poslaniku v Rimu, dr. Galavaneku. Za naslednika Galavaneka v Bernu je pa prišel poslanik Gaspar, ki je že odpotoval v Švico.

Se en upornik

LONDON, 27. julija. Reuter. Romunski poslanik v Londonu, Tilea, ki je bil po svoji vladi odpoklican z dosedanjega mesta, je sicer zapustil poslaništvo, ne bo se pa pokoril vladi in bo dalje ostal v Londonu, ker se ne strinja s sedanjo romunsko politiko.

IZJAVA GENERALA ŽEKOVA

SOFIJA, 27. jul. DNB. List »Zora« pri naša izjavo generala Žekova, ki je dejal, da se je na bivanju v Nemčiji prepričal, da nemške zmage niso bili slučajne, nego plod sistematičnih priprav. Glavni razlog nemške zmage je pa borbeni duh vojaštva in vsega naroda. Nikoli še ni bil nemški narod in nemški vojak bolj zavešten v svojih nalogah, kakor je danes.

AMERIKA ZA ANGLIJO

LONDON, 28. julija. (Globereuter). Radiogram. Tako »Newyork Herald Tribune« kakor »Newyork Times« pozivata po še večji pomoči Angliji. Zopet ponavljata zahtevo, da se Angliji prodajo stari rušilci iz svetovne vojne, novi motorni torpedni čolni ter novi bombniki. Vse to lastna obramba lahko trenutno pogreša, timbolj ker bodo te edinici posredno čuvalstvuati USA, čeprav na oddaljeni prednji črti.

KITAJSKA — ANGLIJA

MOSKVA, 28. julija. Tass. O priliki podpisa sporazuma med Japonsko in Anglijo, je kitajski zunanji minister dejal, da kitajska vlada študira načrt, ali ne bi kazalo prekiniti z Anglijo diplomatske odnose za tri mesece, kolikor bo trajal izdajalski sporazum med Japonsko in Anglijo radi prepovedi uvoza vojnega materiala preko Birme.

ZAPLENITEV TREH ROMUNSKIH LADIJ

PORT SAID, 27. julija. Ass. Press. Britanske oblasti so zaplenile tri romunske tovarne ladje: 4501 tonski parnik »Bucegi«, ki je imel naložen bombaž, cerialije in gumi ter 6394 tonski tanker »Oltenia« in 3152 tonski tanker »Romania«, ki pa sta bila prazna.

BUKAREŠTA, 27. julija. DNB. Uradno javljajo, da so Angleži v Port Saidu zadržali tri romunske ladje, polne blaga, ki so bile na poti v Romunijo. Romuni so v odgovor zaplenili 18 angleških vlačilcev na Donavi.

USA DOBAVLJA RUSIJI BENCIN

WASHINGTON, 27. julija. DNB. Federalna komisija je odobrila izvoz bencina iz USA v sovjetsko Rusijo. Bencin je namenjen izključno le nekaterim mestom v vzhodni Sibiriji.

KONOJEV GOVOR

TOKIO, 27. julija. CDA. Japonski ministrski predsednik princ Konoje je imel včeraj po račju govor, v katerem je izrazil prepričanje, da bo prišel dan, ko bo doseženo enotno nastopanje Japonske, Nemčije in Italije.

Povojne preizkušnje madžarskega revizionizma

Zanimive reminiscence na trianonsko mirovno pogodbo - „Nem, nem soha!“ - Val revizionizma - Že pred skoro 100 leti je Košut napovedal okrnjeno Madžarsko

V načelnem sporazumu, ki se je dogajal včeraj s posredovanjem Nemčije in Italije med Romunijo na eni ter Madžarsko in Bolgarijo na drugi strani, se je zaključila nova faza narodnostnih bojov v Podonavju, odnosno na Balkanu. Niso še povsem jasne konture sporazuma, dejstvo pa je, da bo Romunija izgubila spet nekaj svoje zemlje v Transilvaniji ter južno Dobrudžo, žitnico Bolgarije.

V madžarskem političnem življenju beležijo spet uspeh v prizadevanjih politikov za čimbolj zaokroženo obnovo dežele krone sv. Štefana. Stara rana, ki je razdvajala madžarska srca, se počasi celj. Kajti, ko so bili v smislu zavezniških sklepov o premirju na Balkanu Madžari prisiljeni, izprazniti Erdelj in Slovaško, je nastalo v propagandni pisarni republikanske madžarske vlade grofa Karolyja uporno geslo: »Nem, nem soha!« (Ne, ne nikoli!) Začetnik tega odpora je bil srednješolski profesor Varjas, ki je zalagal komunistično vladno Bele Kuna z odličnim propagandnim materialom. Kasneje je po več letih zapora postal vseučiliški profesor v Moskvi. Boljševiški režim na Madžarskem je bil namreč mogoč samo pod geslom odpora proti Trianonu in vse poslej so vsako leto demonstrirali Madžari ob obletnicah ponižujočega miru po budimpeštanskih ulicah.

Ko je romunska vojska zrušila komunistično vladno v Budimpešti, je po njenem odhodu iz prestolnice spet zaorilo staro geslo po deželi. Mirovno delegacijo v Pariz je vodil stari grof Apponyi. V posebnem vlaknu je poleg desetih strokovnjakov in učenjakov vozil s seboj celo malo tiskarno. Dne 15. februarja 1920 je najvišji svet predal madžarski delegaciji načrt mirovne pogodbe. Apponyi je imel takoj naslednjega dne enega svojih najkrajših govorov. S solzami v očeh je dokazoval delegatom, kako krivično da je zadeta Madžarska v srce. Toda ne njegove besede ne propagandni tisk mobilne tiskarne ni pomagal. Vrhovni svet je madžarske ugovore odklonil in po budimpeštanskih ulicah je tiste dni oril užaljeni madžarski nacionalizem. Profesor Varjas je trohnel s tisoči komunistov po ječah Budimpešte, njegove besede »Nem, nem soha!« so pa odmevale iz ulic do temnih zidov jetnišnice. Protestne skupščine in članki so pozivali vladno, naj odbije podpis mirovnih pogodb ter prosili, da naj se posuši roka tistemu, ki bi sramotne pogoje podpisal...

Toda, vlada je bila pametnejša. Vedela je, da je bolje v okrnjeni Madžarski obdržati privilegije veleposestniškega plemstva, kakor dopustiti, da bi se njo zasedle zavezniške čete. Sam grof Apponyi se ni upal podpisati trianonske mirovne pogodbe. Zato sta pa dne 4. junija 1920 vstopila v Trianonsko palačo v Parizu dva druga madžarska delegata, zdravnik bolniške blagajne dr. Bernard, ki je tedaj vodil ministrstvo narodnega zdravja, in večno nasmejani ministrski svetnik dr. Alfred Dresche-Lazar. Njih polnomočja so bila v redu. Moža sta se pojavila, kakor so tedaj pisali madžarski listi, »v elegantnih žaketih in zlikanih prostagilih hlačah. Roke se jima niso posušile, ko sta podpisala pogodbo.«

Madžarski tisk, ki je stalno dokazoval krivico pogodbe, je posebno očital Romunom, da so šli daleč preko demarkacijske črte, določene po zavezniških. Brez ozira na to je pa zanimivo, kako je razpad Madžarske in utesnjeno svojo domovino predvideval že veliki madžarski rodoljub, Lajoš Košut, vodja madžarskega revolucionarnega gibanja 1848. O tem pričajo dragoceni dokumenti dopisovani med Košutom in drugim madžarskim rodoljubom, Ladislavom Telekijem, ki je bil val v Parizu v neki diplomatski misiji. Listine, ki jih hranijo v budimpeštanskem državnem arhivu, pričajo s priloženimi zemljepisnimi kartami, kako je Košut predvideval še mnogo bolj okrnjeno Madžarsko, kakor je izšla po trianonskem miru, ako madžarski državniki ne bodo našli primernih ukrepov za prebujajoče se slovanske in neslovanske manjšine dežel krone sv. Štefana. V pismu pariški emigraciji Madžarov razlaga Košut, kako je zanj »beseda federacija na-

rodov na Madžarskem neprikljubljena. Ta ima velik pomen sicer za Srbe in Romune, ki odkrito delujejo za aneksijo Vojvodine in Transilvanije, enega dela Banata, pokrajine Arada, Szatmara in Maramureša. Proti temu se bom večno boril, kakor tudi proti načrtom Avstrije, ki niso nič manj smrtonosni za nas!«

V drugem pismu Telekiju napada Košut idejo pokrajinske samostojnosti Srbov in Romunov na Ogrskem. Ne pozabite, pravi, »kar dajete tem narodom, boste morali dati tudi Slovacom, Ukrajincem in Nemcem. Prosim vas, vzemite v roke statistične podatke o teh narodih in pogledajte zemljevid naše dežele. Tedaj boste razumeli, da pomeni vaša zamisel večje samostojnosti narodov pod krono sv. Štefana konec Madžarske, razpadanje dežele na šest delov: romunske, srbske,

ukrajinske, slovaške in nemške pokrajine na robu države bi neizbežno pripadle tujemu vplivu. Tako bi postala Madžarska popolnoma osamljena. Ne smemo se tedaj igrati s takšno usodo naroda. Kot posledica zemljepisnega položaja države ne bi prišlo do federacije ne do pokrajinske avtonomije, nego do odcepljenja: Vojvodina bi pripadla Srbom, Transilvanija, Banat, pokrajine Arada, Szatmarja, Maramureša in Szolnoka Romuniji, slovaške pokrajine Čehom, ukrajinski kraji Rusom, Nemci na zahodu Avstriji. In kaj bi ostalo Madžarski? Smrt!«

V nadaljnjem je Košut opisal proces takšnega razpadanja države, svojim izvajanjem pa je dodal pregledne zemljevide, ki kažejo, da je bila po njegovi zamisli okrnjena Madžarska na račun narodnostnih manjšin na mejah države še

Po Rooseveltovi izvolitvi

za predsedniškega kandidata v USA

Velika dvorana v Chicagu, v kateri je prostora za 16.000 oseb, je bila v dneh demokratskega kongresa okrašena s 600 zastavami USA. Vsaka je merila 36 metrov. Spleteni venci v dolžini 300 km so krasili dvorano, ki jo je hladilo 2400 ton umetnega ledu. Ogromni ventilatorji so hladili ozračje in 600 najlepših deklet demokratske stranke je streglo delegatom, ki so sklepali o zgodovinski odločitvi Zedinjenih držav.

»Veselim se, prišel je dan radosti!« so peli demokrati, ki so se zbirali na kongres. In ko je padla odločitev, da bo Roosevelt tretjič kandidat za predsedniške volitve, je zavladalo veselje po USA. Velika izobrazba in kultura, zaupanje v demokratske ideale, odločnost in moč, globok socialen čut, vse to so lastnosti Roosevelta. Obrzdel je kapitalizem, naložil mu davke v korist delav-

stva. Z novimi denarnimi sredstvi je zaposil 10 milijonov brezposelnih. Zrevolucioniral je ekonomsko politiko, izvršil nepregledna javna dela. Z deli je pokazal svoje sposobnosti, zato uživa ljubezen naroda z izjemo nekaj milijonarskih družin.

Rooseveltu je uspelo, povezati v skupno kolo 21 ameriških držav. Kot velik pobornik miru, nasprotnik vojne pripravlja zdaj največji vojni stroj, ki je kdaj obstajal na svetu. Znanje so njegove simpatije in antipatije. V novembru bo izvoljen tretjič za predsednika USA. Dotlej ne bo nobenih odločitev ameriške demokracije. Senator Bing je dejal: »Če hočemo živeti v miru, nam lahko le Roosevelt zagotovi boljše življenje. Če pa bomo morali iti v vojno, je le Roosevelt človek, ki jo lahko za nas zmagonosno konča.«

(Po »Varaždinskih Novostih«, 25. t. m.)

Teorija in praksa korporativizma

Beograjski »Napred« razpravlja o gornji temi ter prihaja do zaključka: »Po političnem načrtu korporativni režim ali korporativna država še nikjer ni popolnoma ustvarjena. Korporacije so izbirale svoje poslanike, toda bile so ukazne, poslanci pa imenovani. Proizvajalne in ostale sile se ne izražajo po svoji pravi važnosti v gospodarskem življenju spontano in svobodno, nego po tem, kako jih klasificira politična oblast, oblast ene stranke. Namesto da bi bil veren izraz narod-

ne sile je korporativizem tvorba državne oblasti. Zato so korporacijski domovi imeli doslej le svetovalne in ratifikacijske funkcije. Korporativizem daje v stvari politiki popolno oblast. Korporativna država je delo, ustanovljeno od zgoraj, od strani ene vladajoče stranke. Majhna država, ki pa hoče živeti, se mora nasloniti na življenjske sile v državi, vođa pri tem račun o vseh ozirih zunanje in notranje politike nacionalne celine.«

„SDS ni gosposka stranka“

V zadnji številki »Seljaškega Kola« odgovarja Adam Pribičević dr. Kalemberu, ki je s tovariši trdil, da se je list vpregel v voz »gosposke SDS«. Pribičević odgovarja, da SDS ni gosposka stranka, leta 1903 je ona prva izvedla kmečko gibanje med Srbi. Kot članica hrvatsko-srbske koalicije je 1910 izbrisala zadnje sledove fevdalizma na Hrvatskem. Svetozar Pri-

bičević je bil, ki je 1918 v velikem manifestu napisal, da pripada zemlja onemu, ki dela. V PP vladi je SDS dosegla, da se je sestavil zakon o poljedelskem kreditu države. Zakon sicer ni bil izveden, preprečili so to bankirji. Strankin glavni odbor in njen predsednik sta ustanovila tudi kmečko »Seljaško Kolo«. Med Srbi ni stranke, ki bi doslej storila več

Japonski parlamentarizem na razpotju

Njegovi odnošaji do cesarske hiše - Iz podrejene vloge k avtoritarnemu sistemu

Preorientacija japonske zunanje politike spravlja v ospredje tudi vprašanje parlamentarizma otoškega cesarstva. Japonski parlamentarizem je bil skozi 50 let obstoja skoro vedno v nasprotju z državno teorijo. Cesarska hiša je po svojem položaju v državnem in narodnem življenju dvignjena visoko nad absolutno monarhijo, mikado je simbol nacionalnega božanstva, edinstvenega državnega poglavarja, gospodar naroda in božji potomec. Cesarska hiša je politični, narodni in verski vir Japoncev, najvišje poreklo vsega hotenja in dogajanja. Kljub temu je cesar za politične dogodke neodgovoren, ta odgovornost leži le na »opolnomočenci«, ki tvorijo parlament na temelju ustave. Poleg njega je še kabinet in tajni svet.

Japonski parlament ima zelo ozek krog delovanja. Odločati more le o projektih zakonov, ki jih predlaga vlada ali parlament sam. Nima pravice, da bi po komur koli pozval

vlado na odgovornost. Ministri so podrejeni samo cesarju, ne pa odgovorni skupščini. Parlament nima pravice, da izglasuje nekaj, kar je v nasprotju z vlado. Zahteve strank, da bi vplivale na sestavo vlade, so protustavne, tako tudi ne morejo vplivati na zastopstvo v kabinetih, ker ustava političnih strank ne pozna.

Japonski parlamentarizem je tedaj vse ne kaj drugega kakor sistem vladavine. Njegova 50-letna zgodovina je polna poizkusov, kako povečati parlamentarni vpliv na politično vodstvo države. Borbo za premoč nad ostalimi opolnomočenci, izjemši seveda cesarja, vodijo v glavnem stranke spodnjega doma, ki so imele podporo tudi v delu starejših državnikov, tako v stvarjalcu ustave, knezu Ito in edinem še živečem starem državniku, knezu Saionji. Gornja hiša je sestavljena iz članov cesarske hiše, plemstva in oseb,

manjša, kakor jo je zarezal trianonski mirovni dogovor. Že pred skoro sto leti se je madžarski revolucionar in rodoljub zavedal, da vstaja v mejah dežel krone sv. Štefana, na samih madžarskih tleh narodnostno vprašanje, kateremu se ne bo mogoče izogniti. Problem, ki se zdaj rešava, ima tedaj svoje korenine daleč v preteklosti, zasidran je v dejstvu, da so ravnine Podonavja in obrobni griči tja do Karpatov in Alp dali prostora v mnogo večji meri tudi nemadžarskim narodom, ki imajo isto pravico do svobodnega obstoja. Ker je pa sistematično naseljevanje posameznih narodnostnih celic daleč od glavnega jedra nanizalo povsod večje ali manjše otoke, bo mogoče pravičnejšo razmejitev med njimi potegniti le v smislu obojestranske preselitve. Kako bo s tem v zvezi rešeno tudi politično ravnanje na Balkanu in v Podonavju ter kakšne bodo nove politične zveze na tem, zdaj najbolj občutljivem delu Evrope, kjer se trojica interesov treh velikih sil: Rusije, Nemčije in Italije, bodo pokazali že bližnji tedni.

Ivo Lapajne

Ali je izkrcanje v Angliji mogoče

Temu vprašanju posvečajo v Angliji vedno več zanimanja. Revija »The War« je trdila še v januarju, da je več mest na angleški obali, kjer izkrcanje ne bi bilo težko. Admiral Bacon je v aprilu napisal, da se Nemci lahko brez posebnih težav izkrcajo na vzhodni obali otoka. Po njegovem mišljenju ne bi bilo težko, spraviti na kopno 20.000 do 40.000 mož. Zdal pa pravi list »Defence & Economy Service«, da bi vsak poizkus izkrcanja naletel na takojšen odpor pol milijona zelo dobro izvežanih mož. Sovražnik bi ne mogel v nobenem primeru izkrcati tolikšno moč, kateri domače obrambne čete na licu mesta ne bi bile kos.

Isto velja za prevoz tankov, topov in streliva. Velika Britanija bi imela znatno premoč v zraku že zaradi bližine oporišč. Nemcem ne bi pomagalo, če bi se v prvem hipu tudi polastili nekaterih letališč na severu otoka. Čete, ki bi se izkrcale v oddaljenejših bazah Velike Britanije, bi bile hitro odrezane od domovine in v nekaj urah uničene, preden bi utegnile preiti v razdiralne akcije. Na Norveškem niso imeli Angleži nobenih oporišč pred invazijo Nemcev, tu, v Veliki Britaniji je pa ves otok v vsakem pogledu do zob oborožen za obrambo na morju, na kopnem in v zraku.

za deželo, kot je SDS. Nesreča je le, da se je srbska vas izgubljala v velikosrbskem lažnem nacionalizmu.«

— Pri lenivosti črev in slabem želodcu z nerazpoloženjem za jed vsled zapeke, naj se rabi že davno znana in učinkovita naravna »Franz-Josefova« grenka voda. Zelo pogosto se potrjuje, da je »Franz-Josefova« grenka voda prav posebno koristno domače sredstvo, kadar gre za to, da se zjutraj očisti prebavni kanal s salinskimi sredstvom za odprtje.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Sovjetski poslanik pri dr. Mačku. Sovjetski poslanik na našem dvoru, V. A. Plotnikov je včeraj popoldne obiskal podpredsednika vlade dr. Mačka. Razgovor, ki je potekel v prisrčnem duhu, je trajal dolgo časa.

Poljski škof — begunec Radonski je došel v Šibenik. S spremstvom bo čez nekaj dni odpotoval v južno Dalmacijo.

Za poddržavljenje Narodne banke se zavzema beograjsko »Vreme«. S tem »bi bila državi olajšana izvedba nove gospodarske politike in ekonomskih reform.«

ki jih imenuje mikado.

Naravno je tedaj, da je bil japonski parlament le kratko dobo opolnomočeni organ cesarja za politično vodstvo države. Bilo je to od 1924. do jeseni 1931, ko je lahko rušil državo ter stvarjal kabinet iz članov parlamenta. Z novo japonsko ekspanzijo je pa po 1931 prevladal v državi duh narodne obrambe, parlament je izgubil na periodični veljavi in se umaknil v okvir ustavnih zakonov. Odtod častniški vpliv v vladnih krogih, pa tudi odločen poseg članov cesarske hiše v reševanje državnih vprašanj. Namesto skupinskih zastopnikov ali strankarskih vodij so stopile na površje vplivne osebnosti, ki se zavzemajo tudi v deželi vzhajajočega sonca za parlamentarni sistem vladavine. Japonska ubira nova pota, ali bo šla dolgo po njih in kako se bo orientirala do dogodkov v Evropi in svetu, bo pokazala že nova politika vlade kneza Konoje.

Preporodovci na slavnih bojiščih C e r a

Poljane junaštva in smrti nad plodno Mačvo - Spomin prostovoljca A. Jenka

V sedanjih časih, polnih defetizma in malodušja je potrebno še smotrnejše delo. „Preporod“ se tega zaveda. Z raznimi predavanji, s tiskom, sestanki vzdržuje in brepi med članstvom ono zavest in vero, ki so jo gojili njegovi predvojni tovariši in ustanovitelji organizacije. Med svoje najvažnejše naloge si šteje spoznavanje razmer in potreb, v katerih žive narodi od Triglava do Djevdjelije. Preporod je bil prvi, ki je poslal svoje člane na Korosko, v Bolgarijo, Prekmurje in na Kočevsko. Letos jih je poslal v Južno Srbijo, da se poklonijo spominu padlih borcev za našo svobodo na Kajmakčalanu.

Minilo soboto sem opisal v Večerniku sokolsko romanje na Kajmakčalan, kateremu so se pridružili tudi Preporodovci. Polni nepozabnih vtisov so se odpeljali iz Bitolje proti „Podrinskemu Kajmakčalanu“ — Ceru. Vračali so se preko plodne Sumadije, skozi Beograd in preko Srema do Sabca. Se je tu plodna ravnina, proti jugovzhodu se pa dvigajo počasi valoviti hribovi. Krasna je tla zemlja in ni čuda, da jo je narod tako junaško branil. Vsak je še vedno pod vplivom strahotnih borb, ki so se tu vodile in ki so prišle v pozicijo. Cer je dobil ponosno ime „Podrinski Kajmakčalan“.

Vidiš sine tu planinu
Kajmakčalan je to prvi
Gde Vojvoda Stepa slavni
Počereka strašno smrvi.
Zbog toga je Cer postao
U Podrinju sveto mesto
Gde će naša omladina
Na humkama div' junaka
Primerom se napajati
Kakó treba za slobodu
I za Kralja život dati.

V Sabcu smo bili gostje sokolskega društva, sprejeli so nas bratsko in se potrudili,

da so nam čimbolj olajšali pot v 35 km oddaljeni Tekeris, kjer je postavljen skupen spomenik padlim borcem nad veliko grobnico.

Med valovitimi hribovi, obdelanimi polji in pristnimi sumadijskimi seli smo se vzpenjali proti višini Cer in prišli v vas Tekeris, kjer stoji spomenik, ki je bil odkrit 28. junija 1928. Preprost spomenik globoko dojmi vsakogar, saj stoji na grobovih tisočev, ki so v poletu strli sovražno vojsko, hoteč živeti svobodno pod soncem. Na spomeniku je napis:

Vaša dela su besmrtna...

Za spomenikom se širi velika planjava, na kateri se je v začetku avgusta 1914. odigrala slavna Cerska bitka, v kateri je junaška srbska vojska z mnogimi jugoslovanskimi dobrovoljci porazila združeno avstroogrsko vojsko, ki je kot kazenska ekspedicija pod vodstvom generala Potioreka hotela uničiti Srbijo. Srbska vojska je v noči od 17. na 18. avgusta 1914. v strahoviti bitki pregazila Avstro-Madžare. Padlo je mnogo junakov, med njimi tudi eden prvih jugoslovanskih dobrovoljcev, Avgust Jenko.

Bil je še mladi. Rojen 8. aprila 1891. v Ljubljani, kjer je 1912 maturiral na I. drž. gimnaziji. Bil je visoko naobražen. Po maturi je odšel na Dunaj, kjer je v akademskem društvu „Slovenija“ zrevolucioniral tovarise in preusmeril družbo v jugoslovanskem smislu. Srednješolskemu društvu „Preporoda“ je bil idejni vodja in glavni sodelavec glasila „Preporoda“. V njem je razvil preporodovski program, ki je še danes živ in aktualen.

Na Vidov dan 1914. je bil Jenko na Dunaju. Tovariši v organizaciji in delu Vladislav Fabjančič in Avgust Jenko sta izvedla, da je v Sarajevu padel usodni strel. Takoj sta se zavedela, da je napočil čas borbe za življenje in smrt, borbe, za ka-

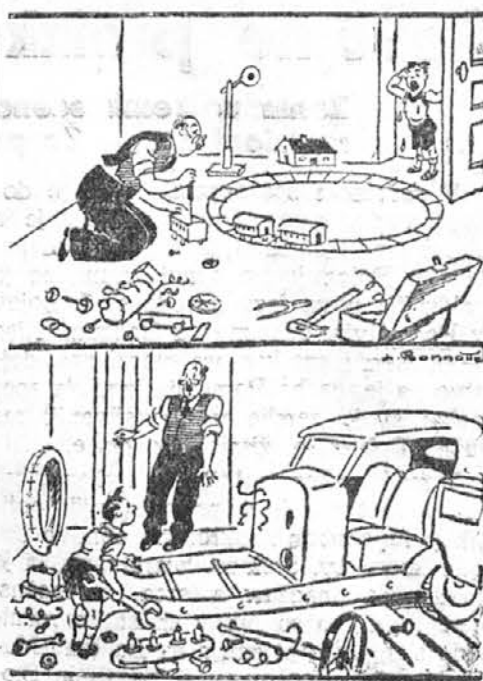
tero so pripravljali Preporodovci sebe in svoj narod.

Zbežala sta proti Beogradu, vsak po svoji poti. Fabjančič je došel tja preko Budimpešte šest dni po Vidovem dnevu. Jenko pa preko Zagreba šele deseti dan. Srečno je prekorčal avstrijsko mejo pri Zemunu, nato pa odšel preko Beograda in Niša v Solun, od koder je meseca julija pisal domov in svojim prijateljem. Ob napovedi vojne je stopil kot dobrovoljec v srbsko vojsko. S tov. Fabjančičem je bil dodeljen k 2. dopolnilnemu polku kombinirane divizije. Dne 14. avgusta sta stala oba tovariša skupaj pri vasi Tekeris pod planino Cer. V noči od 16. na 17. avgusta je odbila srbska vojska siloviti napad sovražnih čet. Toda ne brez žrtev. Tisoči so darovali življenja za odrešenje naroda. Med njimi je padel tudi Avgust Jenko.

Padel je mladenič, odšel je v zarje Vidove, junak med junaki. Dva tisoč jih spi za Cerom. Nad njimi kameniti spomenik, večna hvalečnost osvobojenega naroda. Preporodovci so se poklonili žrtvam. Na grobnico so položili krasen venec z državnim trobojnicom. Tov. Kunstler je v spominskem govoru proslavil veličino žrtve srbske vojske za skupno domovino. V spominsko knjigo so Preporodovci vpisali: Dne 15. julija 1940 se je poklonila borcem iz Cerske bitke, v kateri je daroval svoje mlado življenje tudi naš predvojni tovariš, prvi slovenski dobrovoljec in ustanovitelj Preporoda Avgust Jenko star. org. Preporoda iz Ljubljane.

Z globoko pčteló smo zapuščali sveta tla cerskih borb. Ponesli smo s seboj grudo zemlje, da bo naša vera trdnjša ob njem. Prisegli smo, da bomo prav tako brez strahu in nenstrašena branili našo sveto zemljo, dragoceno svobodo, če bi nas klicala domovina.

Alfonz Pipan

Maščevanje je sladko...

Popolno nemško privatno gimnazijo bodo imeli od jeseni dalje v Novem Vrbasu. Po saint-germainskem miru je Jugoslavija dolžna manjšinam dovoliti osnovne šole. Država je šla še dalje, kot terjajo predpisi. Razen gimnazije imajo zdaj naši Nemci privatno učiteljsko šolo v Novem Vrbasu, privatne meščanske šole v Novem Vrbasu, Beogradu in Zagrebu, oddelke na meščanskih šolah v Beli Cerkvi in Apatinu ter osnovne šole.

Češko-slovaške gospodarske zadruge v Jugoslaviji štejejo 42 poljedelskih, 5 kreditnih, 2 mlekarški, 2 produkcijski, 2 konzumni, 1 tekstilno in 1 električno društvo.

Prva kitajska džunka v evropskih vodah je bila »Keying«, ki se je 27. marca 1848 zasedrila v Gravesendu. Zbudila je veliko pozornost ljudi.

Prosveta v Rusiji

Sovjetska Rusija izdaja leto za letom več denarja za ljudsko prosveto. Leta 1936. je šlo v prosvetne namene 34% vseh javnih izdatkov, 1937. so se ti izdatki povišali že na 45%. Obisk šol je v Rusiji obvezen. Starši, ki deco drže doma, so strogo kaznovani. V primeru, da se prestopki ponove, se krivci zapro. Na vasi traja obvezen obisk šole sedem, v mestih osem let. Nepismenost se tudi pri odraslih z velikim uspehom pobija. V posameznih krajih so posebno izobraženi učitelji, ki uče starejše brati in pisati.

Pouk v srednjih šolah sovjetske Rusije je brezplačen. Studenti visokih šol, katerih starši zaslužijo manj kot 40 rubljev na mesec na enega člana družine, imajo pravico do stipendij od 75 do 115 rubljev na mesec. Leta 1936. je obiskovalo osnovne in srednje šole v Rusiji 25 milijonov 500.000 otrok, na tehničnih visokih šolah, ki so podobne našim tehničnim srednjim šolam, je bilo 709.000 dijakov, na univerzah pa 502.000 slušateljev.

V novo dobo

Vladimir Kreft

Zivimo v času novega preoblikovanja sveta. Vse, kar se je zgodilo od vključitve Avstrije k veliki nemški državi pa do danes, pomeni velik preobrat, ki pa so ga že neposredno občutili nekateri evropski narodi, ki pa tudi ni ostal brez odmeva v življenju onih narodov, ki se zaenkrat v tem preobratu le posredno sodelujejo.

Ne oziraje se na končni izid borbe med velikimi narodi, je gotovo, da bo predvsem Evropa dobila novo lice, ki bo v zgodovini zabeleženo kot nova doba v življenju narodov. Zanje in potrebe poedincev, ki so bile desetletja v nasprotju z interesi naroda, se bodo morale umakniti in prepustiti mesto potrebam celokupnega naroda.

Ta razvoj se pri nekaterih narodih v milejši ali ostrejši obliki že vrši, in pa še končan ni ustaljen. Ta razvoj prihaja polagoma tudi med druge narode kot glasnik lepše in svetlejši bodočnosti narodovega življenja. Kakor pa ima vsaka prehodna doba mnogo negotovosti, nenaravnih poizkusov hitre prilagoditve dnevnim dogodkom in s tem brezglasnih skokov od leve na desno in obratno, vse to večinoma iz namena, da se gnla preteklost še vnaprej obdrži na površju, tako ima isto tudi današnja doba.

Razumljivo je, da dogodki v svetu niso ostali brez odmeva tudi v življenju Slovencev, Hrvatov in Srbov. Tudi pri nas je nastalo med ljudstvom neko posebno vrvenje, polno govorice, domnev, ugibanj in pričakovanj. Zadnje ledne ljudstvo zlasti razpravlja o reformah socialno-gospodarskega značaja, o katerih so poročali poedini listi.

Jugoslavija je država treh narodov južnoslovanske skupine, ki so si zelo sorodni po jeziku in skromnosti življenja. Nesporno je, da je ta država danes edini okoliščini, kjer je lahko zajamčen nemoten narodni razvoj Slovencev, Hrvatov in Srbov. Zato je smatrati Jugoslavijo kot pravo in edino državo, v kateri si lahko imenovane tri narodne skupine Južnih Slovanov ohranijo svojo samobitnost in si uredijo življenje tako, kakor si ga želi narod sam.

Ze skoraj vsi, tudi prizadeti, so priznali, da smo v prvih letih, naše mlade države storili mnogo napačnega, zlasti, da smo zanemarjali rešitev onih problemov, ki so za državo najvažnejši: mnogo premalo smo se brigali za življenje širokih ljudskih množic, katerih življenjski problemi so ostali v glavnem do danes nerešeni.

Resnica je, da se je v zadnji dobi marsikaj hotelo, storiti ali pa se je tudi storilo v dobro socialno šibko stoječega človeka; toda vse to je še premalo, da se nadoknadi škodo, ki je bila povzročena temu človeku zaradi stalnega odlaganja rešitve njegovih problemov.

Kdor temeljito in vsestransko pozna (in to lahko samo tisti, ki s prizadetimi stanovno skupno živijo), življenje našega kmeta in vseh njegovih otenkov, malega obrtnika industrijskega delavca, nižjega in srednjega uradnika, ta ve, da so vsi imenovani resnično potrebni učinkovite pomoči.

Problemi malega človeka se morajo radikalno rešiti. Vsako odlaganje rešitve problemov vasi, industrijskih naselij in siromašnih ulic, v današnjem času ni primerljivo. Vse, kar se v tej zvezi pripravlja najpa bo dobro in učinkovito. Treba je pred-

ysem dati reformam trdno, zdravo in močno podlago in nova stavba v našem socialno-gospodarskem življenju se bo potem s pomočjo naroda lahko dogradila, ne da bi bil kdor koli neopravičeno oškodovan.

Gotovo je tudi, da bo preureditev zahtevala žrtve v raznih oblikah; toda brez njih se še nobena dobra in trajna stvar ni izvršila in se tudi v tem primeru ne bo. Kdor je resničen in skrben prijatelj države in njegovega ljudstva, ta bo na žrtve tudi pristal. Bodočnost pa bo pokazala, da te žrtve posameznikov in ljudstva za našo

Nekaj o tujih poročilih v listih

O tem razpravlja današnji uvodnik v »Hrvatskem Dnevniku« in pravi med drugim: »Vsak dan čitamo: DNB javlja, Reuter javlja, Stefani javlja, Havas poroča, TASS poroča itd. Čitatelji vedo, da se te označke navajajo zato, da se ve, od kod prihaja vest. O dogodkih v sovranih državah, kjer agencije nimajo svojih poročevalcev, lahko poročajo le preko poročevalcev nevtralnih držav. Verodostojnost teh vesti je sicer majhna, toda že s tem, da je označena njih pot, se ve, da jih je treba prejeti z rezervo. Službena vojna poročila niso nikoli tako tendenciozna, kakor so poročila dopisnikov dotičnih agencij, zato jih je treba večkrat čitati z določeno rezervo. Čitatelji so tudi opazili, kako nekateri listi prinašajo vesti brez navedbe vira. To so

posebne vesti dopisnikov. V vojskujočih se državah prihajajo te vesti iz službenih ali polslužbenih virov ter so prešle cenzuro.

Treba je naglasiti, da se vojne ne dobivajo z novinskimi poročili. Ta tudi ne morejo odločati o smeri zunanje politike države, ker se vsaka vlada poslužuje informacij svojih diplomatskih predstavnikov. Zato se novinska poročila z raznih strani, če niso tendenciozno forsrana na eno stran, ne morejo smatrati kot nenaklonjenost do kakšne države. Italijanski tisk je pred vstopom v vojno prinašal tudi angleška in francoska poročila, pa ni nihče razborit mogel pri tem sumiti v prijateljske odnose med Italijo in Nemčijo.

Zadružništvo v raznih državnih formacijah

Različna so stališča držav do zadružništva. Danes imamo v Evropi v glavnem le štiri važnejše državne oblike. Rusija si je takoj po svetovni vojni osvojila komunistično-socialističen sistem, Italija je v letih 1921.—1922. postala fašistična, Nemčija je po vzgledu Italije leta 1933. prevzela korporacijski sistem.

Namen novih državnih oblik je bil, da se kolikor mogoče ohrani gospodarska svoboda, da pa se z državno kontrolo regulirajo cene in proizvodnja. V nekaterih državah se zadružništvo še vedno lahko svobodno giblje, v drugih pa obstajajo zakoni, ki ovirajo aktivnost posebno konzumnega zadružništva. Ta utesnitev je tem večja, čim bolj država posega v gospodarstvo.

Zadružništvo v okviru dirigiranega ali delno načrtnega gospodarstva se lahko ali dobro razvija, če je odrejanje cen svobodno, ali pa njegov razvoj trpi, če se cene določajo enkrat za vselej. V prvem primeru se more zadružništvo normalno razvijati, v drugem pa je posebno

v potrošnem zadružništvu ta možnost odvzeta ter je njegovo delovanje odvisno od mesta, ki mu je v okviru načrtnega gospodarstva odrejeno.

Pod sistemom diktatorskega kapitalističnega gospodarstva razumemo oni načrtni gospodarski sistem, pri katerem so proizvodna sredstva še vedno privatna pa država v soglasju s svojim totalitarnim gospodarskim načrtom odločilno posega v tok gospodarskega življenja. V Italiji so zadružništvo, ki je bilo v najtesnejši zvezi z delavskim gibanjem, v istosmerili z vladajočim sistemom.

Zadružništvo v Nemčiji zavzema drugačen položaj kot v Italiji. Veliko zaščito uživajo posebno poljedelske zadruge. Le potrošne zadruge so bile z davčnim zakonom l. 1934. težko prizadete.

Med načrtnim gospodarstvom v socialistični diktatorski državi in pa načrtnim gospodarstvom v kapitalistični državi je velika razlika. V S. S. S. R. je vse gospodarsko življenje socializirano. Zadružništvo v sovjetski Rusiji je prešlo razne etape. Po NEP-u (novi ekonomski

politiki) je zadružništvo dobilo nekoliko več svobode, vendar pa je ostalo še naprej pod varstvom države. Vkljub temu pa je položaj zadružništva v SSSR še ustaljen.

Zadružništvo v demokratsko-socialnem ekonomskem sistemu zavzema vidno mesto. Zadružni socializem celo misli, da se lahko država in njeno gospodarsko življenje organizira na osnovi decentraliziranega zadružništva. Saj gresta zadružništvo in socializem roko v roki.

Zadružno udejstvovanje je možno v vseh ekonomskih sistemih, razen onih, ki ga že načelno odklanjajo. Sistem današnje industrije, ki išče le osebno bogatenje, je odgovoren za brezpesečnost bedo in lakoto, za vojne in njene posledice. Vsega tega bi ne bilo, ako bi ne bila svetovna industrija kooperativna neusmiljena v kopičenju kapitala, namesto v medsebojno pomoč in solidarnost vseh človeštva. Zadružno gospodarstvo pomeni pot, ki vodi do boljšega gospodarskega in socialnega reda na svetu.

Po V. Tannerju — Čertalič.

Novice

Draginja in plače naših državnih uslužbencev

Dne 4. t. m. se je v Beogradu ponovno vršila plenarna seja vseh organizacij državnih in samoupravnih uslužbencev; na seji se je razpravljalo predvsem o težkem položaju uslužbenstva, obravnavali pa so se tudi različni ukrepi, ki bi jih bilo treba izvesti, da se to stanje vsaj nekoliko izboljša. V tem smislu je bila sestavljena tudi posebna resolucija, ki so jo zbrani naslovili na kraljevsko vlado.

Že pred meseci se je v dnevnem časopisu o tem vprašanju mnogo pisalo; nekateri faktorji so v tem oziru tudi marsikaj obljubili. Kljub temu pa se stvar še da danes ni premaknila z mrtve točke. In kar je še važno! Cene življenjskim potrebščinam se dan za dnem dvigajo, in tudi špekulacijam, ki so s tem v zvezi — ni ne kraja ne konca. Zato ni čuda, da je materialno stanje državnih, kakor tudi samoupravnih uslužbencev vsak dan slabše.

Današnje plače državnih uslužbencev, posebno nižjih, so tako minimalne, da v danih razmerah absolutno ne morejo zadoščati za vse življenjske potrebe. Plače državnih nameščencev so v luči statistike, ki jo prinaša »Reč istine« — sledeče: Od skupnega števila 154.395 uslužbencev (tu niso všteti samoupr. in vojaški uslužbenci) prejema 1921 nameščencev mesečno din 4940—7500 din. Vse ostale državne uslužbenke bi po višini mesečnih prejemkov lahko razdelili v dve skupini. V prvo spadajo uslužbenci, katerih mesečni dohodki znašajo din 1555 do 2500; teh je 39.053. V drugo pa lahko štejemo večinsko število, 104.084 uslužbencev, katerih plače segajo od din 750 do din 1300.

Ako premotrimo gornje podatke, pridemo do zaključka, da prejema 1,24% vseh uslužbencev dnevno din 164—250, drugih 6,04% din 96—134, nadaljnjih

25,29% pa din 58—83. Dnevni dohodki večine, to se pravi 67,43% pa znašajo borih 23—43 din. — Za poročene drž. uslužbenke veljajo enake nagrade kot za samce. Plača poročenga uslužbenca se dvigne le v slučaju, če ima dotičnik otroka; za vsakega otroka dobi dnevno din 3. Dohodki, oziroma dnevnice, pa se po odbitku uslužbenskega davka, kuluka, pokoj, fonda, spec. doprinos, bednostnega fonda, verskih davkov itd. itd. zmanjšajo vsaj za 7—8%; to pomeni v današnjih razmerah že dragoceno vsoto.

Nujno in življenjsko je torej, da v nizu bodočih socialnih reform kralj. vlada vzame v pretes — in pozitivno reši — pereče vprašanje plač drž. uslužbencev, ki dandanes, tako v javnem kakor tudi v zasebnem življenju, s svojim delom prinašajo velik delež k vzglednemu in mirnemu življenju v naši državi.

Ljutomer nujno potrebuje vodovod

Sedaj, ko postaja vreme bolj in bolj vroče, je zopet postalo v Ljutomeru vprašanje preskrbe z dobro pitno vodo zelo aktualno. Naše mesto prav za prav nima primerne pitne vode. Gospodinjje hodijo k dvema pipama, in sicer k Zavrtniku in na Glavni trg po vodo in jo nosijo na vse strani. Kakšna muka je to, če pomislimo, koliko vode se porabi v gospodinjstvu. Ta voda priteče iz majhnega bazena na griču. Bazen je brezdvomno premajhen, da bi zadostil potrebam, ki jih ima mesto.

Drugod imajo vodnjake. Omeniti moramo, da dajejo tudi vodnjaki slabo pitno vodo, ker vsebuje preveč železnih spojin, ki izvirajo iz ilovnate zemlje. Tako imamo v mestu samem več vodnjakov z nepitno vodo in morajo ljudje hoditi po vodo k že omenjenima pipama.

Zelo na slabem je ljutomerska glavna postaja, ki je brez pitne vode. Vlaki imajo tu daljši postanek in morajo potniki

čakati na zvezo bodisi v eno ali drugo smer. Poudarjati moramo, da gre preko Ljutomera precej tujcev, posebno proti Slatini Radenci. Toda pitne vode ni, ker tu ni ne vodovoda, ne vodnjaka. Le na nekem stebru je tabla z napisom: »Pitna voda« in vsak pohiti tja. Tam pa najde prazen ali pa napolnjen sod z mlačno vodo, katero vozijo železničarji pol kilometra daleč. Tudi za uradništvo vozijo vodo od tam.

Tako Ljutomer goste lahko postreže le z dobrim vinom, ne more pa jim postreči z dobro pitno vodo.

V tem oziru bi bilo nujno potrebno, da se nekaj ukrene in da se ta važen problem reši. Najbolje bi bilo, če bi se sedanjemu bazenu povečal, tako da bi bilo na razpolago več vode, v mestu pa naj bi se napravil modern vodovod. S tem bi naše mesto mnogo pridobilo v gospodarskem, higienskem in zdravstvenem oziru.

Celje

Kdaj dobi Celje kraljev spomenik?

Prejeli smo: »Blizamo se šesti obletnici smrti kralja Mučenika. V mnogih krajih in mestih Jugoslavije so že postavili spomenike, ki naj sedanji in bodoči rod spominjajo na veliko delo, ki ga je blagopokojni Viteški kralj opravil za našo svobodo. Tudi v Sloveniji je že več lepih spomenikov, n. pr. pri Sv. Trojici v Slov. gorah, v Sevnici, Trbovljah, a sedaj se pripravljajo slavnostno odkritje v Ljubljani in Mariboru. In kaj pa Celje? Znano nam je, da se je takoj po tragičnem 9. oktobru 1934 osnoval meddržaven odbor, kjer se je izvolil ožji odbor, ki je vodil zbiranje prispevkov. O tem, kaj je ta odbor storil, se že dolgo ni nič slišalo in tudi ne ve vsa javnost, ki je radevolje podprla in darovala za postavitev spomenika, kako in kdaj se bo rešilo vprašanje spomenika kralju Aleksandru v Celju. Ožji odbor, ki je bil na prvem in edinem sestanku izvoljen, je v teku šestih let gotovo že toliko zbral, da bi kazalo končno pristopiti k

realizaciji ideje. Gotovo pa bi bilo zelo potrebno, poživiti odbor z novimi močmi in tudi s strokovno naobraženimi osebami, ki bi določile v sporazumu z ostalimi javnimi činitelji primeren prostor, ki bo vreden spomenika našega velikega kralja, a tudi delo spomenika bo potrebno poveriti umetniku, ki bo dal našemu mestu dostojen spomenik. S tem se bo Celje oddolžilo spomnu kralja Mučenika, a bo tako vendar dobilo tudi prvi javni spomenik.

Prosimo torej v imenu vse javnosti »Odbor za postavitev spomenika Vit. kralju Aleksandru I. Zedinitelju«, da poroča o uspehih dosedanje zbirke in če je ta že primerna, da začne s pripravi za samo odkritje spomenika, kar naj bi se zgodilo vsaj v spomladi prihodnjega leta, če pa to ne bi bilo še izvedljivo, pa najkasneje v jeseni, ko bo mladi naš kralj Peter II. zasedl prestol svojega velikega očeta.

—ež.

POČITNIŠKI DOM POD TOVSTOM

Iz vrst naših čitateljev smo prejeli: Pred nekaterimi tedni ste v vašem listu poročali o lični stavbi počitniškega doma pod Tovstom, ki je namenjen za letovanje otrok. Ta dom opravlja poseben kurtorij. Zelo nas pa čudi, zakaj ta stavba še ni izročena svojemu namenu. Morda te stavbe ne čaka usoda planinskega doma pod Tovstom? Tudi v ostalem časopisu smo spomladi čitali mnogo pohvalnega o tem domu, videli smo v nekem listu celo sliko, pa kaj nam vse pomaga, če je prazen in vsaj za sedaj še ne namenjen deci, ki je potrebna svežega gorskega zraka in razvedrila.

c Iz vojaške službe. Rezervni kapetan I. razreda g. dr. Rudolf Dobovišek, odvetnik v Celju, je preveden v aktivno službo v sodni stroki.

c Zdravniško dežurstvo za člane OUZD ima jutri zdravnik dr. Franc Premšak na Cankarjevi cesti 6.

c Nočno lekarniško službo ima od 27. julija do 2. avgusta lekarna »Pri Mariji Pomagaj« na Glavnem trgu.

c Umrli je v celjski bolnišnici 58 letni inž. in posestnik Josip Lenko iz St. Petra v Sav. dolini.

c Okrog 30 novih naročnikov na telefon čaka v Celju, ker jim ga vsled pomanjkanja kablo ne morejo instalirati.

c Delavstvo keramične industrije v Libojah nas prosi za objavo: Zahvaljujemo se vsem, ki so nas v času stavke v keramični tovarni v Libojah podprli s prostovoljnimi darovi. Med darovalci so bili domačini, kmetje, obrtniki in trgovci. Pa tudi iz drugih krajev so nas podprli, tako da se čutimo dolžne s tem izreči vsem najtoplejšo zahvalo.

c Sejem. V Vojniku pri Celju bo v pepek, 2. avgusta nov velik živinski in kramarski sejem. Vabljeni so kupci, prodajalci živine in kramarji.

c V Novi cerkvi je obč. stražnik Stohovnik Viktor aretiral dva mlada nedoletna fanta iz Zagorice pri Hrastniku, ki sta kradla kosi, jih pekla in se potepala okrog. Priznala sta tudi, da sta v Celju ob Savinji kradla kopalcem razne stvari. Več tatvin sta izvršila tudi v Zagorju ob Savi.

c Vlomljeno je bilo pri posestniku Jakovu Strnadu v Stanjgrob pri Novi Stifli. Vlomilec je odnesel čez 3000 din gotovine in nekaj drugih stvari.

c Smrtna nesreča. Antonija Rojšek iz Polzele se je peljala na vozu s posestnico Stefanijo Germ iz Braslovč. Na križišču ceste je zdivjal konj. Rojškova je skočila z voza tako nesrečno, da si je pri padcu prebila lohanjo in kmalu izdihnila. Germova pa si je zlomila lev okro.

c Zaplenjen saharin. Nekemu T. S. iz Ljubljane so med avtomobilsko vožnjo med Lučami in Ljubnem zaplenili 45 kg saharina.

c Tatvina. V neki celjski tovarni je bila ukradena večja množina električnega kabla v vrednosti 3000 dinarjev. Policija je storilec že na sledu.

c Polteja je aretirala nekega 32 letnega, v Podsedri rojenega A. S., ki je imel pri sebi razno vlomilsko orodje. Ko ga je stražnik na ulici prijel, je pričel metati od sebe ponarejene ključne in vlomilsko orodje. Aretirani je brez dvoma vlomilec, ki je zadnje dni izvršil razne vlome in tatvine po Celju in okolici. Nekaj vlomov in tatvin mu je že dokazanih. Oddali so ga sodišču.

c Razne nesreče. 35 letno ženo del. Kores Alojzijo iz Huma ob Sotli je neki moški udaril z lato in ji zlomil palec na levi roki. — 16 letni sin rudarja Jože Vogrin iz St. Andraža je padel s kolesa in si zlomil levo ključnico. — 42 letnega posestnika Franca Hrena iz Braslovč je v Kokarjih nekdo sunil s kolom. Pri padcu si je nalomil desno roko. — Zdravijo se v bolnišnici.

c Tri prste na levi roki je odrezala cirkularka 22 letnemu žagarju Vrabču Miroslovu na Polzeli. Oddali so ga v celjsko bolnišnico.

c Strela je udarila pri zadnji hudi nevihti v 15 letno Barico Polajnsček. Bila je pri priči mrtva.

PISARNIŠKI STROJI IN POTREBŠČINE NA DUNAJSKEM JESENSKEM VELESEJMU 1940.

Bolj nego kdaj koli prej zahteva sedanjost vse razpoložljive sile in moči človeka, ki se naj razumljivo in ekonomsko porabijo in razdele. Pri najvišji kapaciteti, ki jo želimo ne samo sedaj, ampak tudi po končani vojni ter pri obnovi celokupnega gospodarskega življenja, poklanjamo mehaničnim pomožnim sredstvom veliko pozornost. K strojem, kateri služijo dobrobitnosti ljudske skupnosti, štejemo tudi pisalne stroje. Na letošnjem Dunajskem jesenskem velesejmu (od 1. do 8. septembra 1940), bodo prikazani številni modeli nemške produkcije, uporabljivi za razne svrhe. Razstava bo v prostorni dvorani pisalnih strojev v Pratru.

Prijave za obisk Dunajskega jesenskega velesejma naj se takoj pošljejo na naslov: Častni zastopnik Dunajskega velesejma za dravsko banovino in banovino Hrvatsko dir. Josip Kulhanek, Zagreb, Ilica 9, tel. 24-307.

Ptuj

c Zanimanje za ptujski muzej je veliko. Izletniki, ki prihajajo v Ptuj, si predvsem ogledajo muzej. Tako so se samo v zadnjih 14 dneh vpisali obiskovalci v muzejsko knjigo iz Celja, Ljubljane, Kranja, Kamnika, Slovenjgradca, Radovljice, Nove Gradiske, Zagreba, Osijeka, Prijedora pa tudi iz tujine.

c Dravinja je ugodna za kopanje. Dravinja je majhna pohorska in haloška reka, ki izvira pod Pohorjem in se izliva v Dravo pri Sv. Vidu niže Ptuja. V gornjem in srednjem toku se vije po plodoviti dolini med mičnimi haloškimi bregovi, v spodnjem toku pa preide v raven, kjer loči Haloze od Dravskega polja. Dravinja je zelo ugodna za kopanje. Ni pregloboka, ni preplivna, ni predeča in je mnogo toplejša od Drave. V vročih poletnih dneh zvabi v svoje prijetne valove neštete kopalce od blizu in daleč.

c Zvočni kino Ptuj predvaja danes in jutri »Otok prokletih«.

c Nov zdravnik. Na Ljutomerski cesti št. 7 je otvoril svojo ordinacijo zdravnik dr. Niko Popović.

c Dr. Popović Niko je delal kot asistent na Dunaju. Udejstvoval se je na I. medicinski univerzitetni kliniki pri prof. dr. Eppingerju. Posvetil se je popolnoma prirodni zdraviljenju. Deloval je tudi v Würshofenu, kjer je zdravil sloviti župnik Kneipp. Pozneje pa je bil na kliniki za prirodno zdravljenje v Dresdenu, ki jo vodi dr. Alfred Branchle.

c Grajski kino v Soboti predvaja od nedelje do torka vefilm »Špijonka Ta 13 — drugi del«.

c Z redom Jugoslovanske krone 2. stopnje je bil med drugimi odlikovan tudi industrijalec inž. Milan Lenarčič iz Josipdola na Pohorju.

Mušje nadloge smo sami krivi

Kdo ne pozna tega nadležnega mrčesa! Je več vrst muh: zelena, siva, zlata, železna, konjska ali »podrepna«, hlevska, mesna (zaplunkarica), domača muha. In še mnogo drugih vrst je. Najbolj znana je domača muha. Muhe niso samo jako nadležne in gnusne žuželke, marveč so tudi našemu zdravju in življenju mnogo bolj škodljive, kakor navadno mislimo. Muha je prvovrstna prenašalka mnogih bolezni. Vse strupene kače niso človeški družbi tako nevarne. Zato je ameriški znanstvenik Howard označeval zlasti domačo muho s primki: legarjeva, kolerina, tuberkulova, škrlatična, grizna muha itd. Muhe, ki pikajo, prihajajo ponajveč iz živinskih hlevov. To so muhe bodilke, ki pijejo kri. Druga vrsta muh, muhe sesalke, med njimi naša domača muha, ne pika, marveč hrano zase izsesava, odnosno vsesava s površja svoje žrte s posebnim sesalom.

Matična muha, ki daje in prva rodi letni zarod, prezimi v varnih skrivališčih. Splošno navodilo za zator muh je, da jih zlasti tudi jeseni, pozimi in zarana spomladi vztrajno pobijamo, kjer koli se pojavijo. Razmnožitevna možnost muhe je velikanska, mnogo milijonska. Baš zato je ta grda žuželka še bolj nevarna. Ima vsako leto po kakih 6, včasih tudi po več rodov.

Škodljivca je treba zatirati, kjer koli ga zalotimo, in sicer v vseh njegovih razvojnih oblikah. Razvojne oblike domače muhe, ki nas najbolj zanima, so: krilata muha, jajčece, ličinka, buba, zopet krilata muha. Tako iz roda v rod. — Zenska živalca vsakega rodu izleže po 100 do 150 jajčec. Najljubša zarodišča so ji vsakovrstna nesnaga, v splošnem torej organske snovi, ki razpadajo in gnijejo, na pr. v gnoju, v mešanču ali kompostu, v gnojščinih mlakužah, v umazanih straniščih, v smetiščih, v pljunkih itd. Seveda mnogo zaroda pogine. Saj ima muha tudi svoje sovražnike in bolezni. To je naša sreča, drugače bi nas muhe požrle. Vendar gre vsakoletno potomstvo ene muhe matice lahko v milijarde. Naj tudi pokažemo tu, kakor smo to že drugod storili, silno razmnožitveno možnost muhe v številkah! Recimo, da šteje en rod (generacija) — del zaroda odpade na samce, ki seveda ne ležejo jajčec, mnogo zaroda pa itak pogine — samo 50 ženskih

živalic, dobimo v enem razvojnem letu sledečo zalego:

1. rod	50 muh
2. rod 50 ²	2.500 muh
3. rod 50 ³	125.000 muh
4. rod 50 ⁴	6.250.000 muh
5. rod 50 ⁵	312.500.000 muh
6. rod 50 ⁶	15.625.000.000 muh

Sredstva za zator muhe so mnogotera, njih učinek je pa kaj različen. Čistoča in snaga še največ pomagata. Vsi, prav vsi bi se morali lotiti smotnega, temeljitega zatora mušje zalege, kjer koli jo zasledimo. Torej najlažje v njenih naravnih zarodiščih. Kako, povemo prav na kratko v izvlečku iz navodil, ki smo jih zasledili v »Kmetovalcu« od 15. maja 1939:

Zator mušjih jajcec in ličink je lažji in uspešnejši kot zator muh samih. Izvrstno sredstvo za to — namreč za razkužbo mušjih zarodišč — je neoljeni apneni dušik, znano umetno gnojilo. Odmerek tega gnojila pomešamo z enako količino čistega prahu in to zmes potrosimo po mušjem zarodišču. Treba ga je vzeti dvajseti del ali 5% količine tvari, ki jo naj razkužimo, torej na pr.: 5 kg neoljenega apnenega dušika za približno 100 kilogramov tiste tvari. — Ali v obliki tekočine: 8—10%, to je 8 do 10 kg neoljenega apnenega dušika razmočimo v 100 l vode in to mešanico polijemo in z njo dobro prekasimo mušje zarodišče. Zalega — jajčeca in ličinke — pogine. Ker je poleti pa do jeseni toliko rodov, je treba razkužbo prav tolikokrat ponoviti, in sicer vselej še pravočasno, preden se iz ličink razvijejo, odnosno preden iz bub prilezejo krilate muhe.

Najuspešnejši način zatora muh v stanovalnih in hlevih je pač menda še vedno z znanimi muholovkami, samo da so le-te mnogo predrge. Mušje nadloge smo sami krivi. Da jo odpravimo ali vsaj znatno zmanjšamo v interesu ljudskega zdravja in življenja kot v javnem interesu vobče, bi bilo potrebno pa tudi popolnoma upravičeno obvezno splošno zatiranje tega gnusnega in nevarnega mrčesa z najbolj ustreznimi, preizkušenimi sredstvi. Zelo odločilno besedo pri tem imajo zlasti tudi pravi ljudski zdravniki. In zdravstvena redarstva.

A. Ž.

Maribor

Uvoz tekstilnih surovin

Ustavitev pomorskega uvoza surovin se mi prišla prav do izraza v statistiki našega uvoza za mesec junij, ker je blago v prvi desetini meseca še v redu dospelo. V juniju smo sicer uvozili 191 vagonov bombaža (lani 142), toda le 18 vagonov bombažne preje (lani 125), 8 vagonov ostalih rastlinskih vlaken in preje (lani 53) ter 31 vagonov ovčje volne in volnene preje (lani 45).

Številke za prvo polletje nam kažejo, da je bil uvoz tekstilnih surovin, zlasti bombaža, deloma večji nego lani, vendar

je treba upoštevati, da je v zadnjih mesecih lanskega leta uvoz skoro docela zastal in smo potrošili vse rezerve.

V prvem polletju smo uvozili 1349 vagonov bombaža (lani 977) in 419 vagonov bombažne preje (lani 977), tako da je znašal skupni uvoz bombaža in bombažne preje 1767 vagonov nasproti 1764 v lanskem prvem polletju. Uvoz se je torej v celoti držal na lanski višini. Za uvožen bombaž pa smo letos plačali 207 milijonov din (lani 118) in za uvoženo prejo 142 milijonov din (lani 182).

Ostalih rastlinskih vlaken (jute) in preje iz teh vlaken smo v prvem polletju uvozili le 213 vagonov (lani 289), volne in volnene preje 240 vagonov (lani 360), uvoz umetne svile pa se je dvignil na 217 vagonov (lani 149). Vrednost uvožene volne in volnene preje je znašala 128 milijonov (lani 132), vrednost uvožene umetne svile pa 100 milijonov din (lani 52). Značilno je, da se je povečal tudi uvoz tkanin, in sicer uvoz bombažnih tkanin na 139 milijonov din (lani 77.7), volnenih tkanin na 95.8 milijona din (76.3).

Operetni in filmski koncert v parku

Na splošno željo obiskovalcev promenade koncertov v mestnem parku se je Opleševalno društvo v Mariboru, ki skrbi za te koncerte, odločilo, da priredi prihodnje dni v mestnem parku večerni koncert izbranih komadov iz aktualnih in najbolj priljubljenih operet in glasbenih

filmov. Na programu je 25 do 27 komadov, ki bodo izpolnili spored vsega koncerta. Svira vojaška godba, ojačena s civilnimi godbeniki, pod vodstvom kapelnika kapetana Jiraneka. Natančen dan tega zanimivega koncerta še ni določen.

POZOR!

m. Društvo starih upokojencev bivše juž. žel. naznanja vsem članom, da mesečna seja avgusta izostane zaradi počitnic in bo šele v nedeljo 8. septembra.

m. Danes koncert v parku. V primeri ugodnega vremena bo danes, v soboto, 27. t. m. od 20.30 do 22. ure promenadni koncert v mestnem parku. Sodeluje godba poštarjev pod vodstvom kapelnika Hartmanna.

m. Sodna vest. Na redni dopust je odšel predsednik okrožnega sodišča g. dr. Adolf Hudnik. Med tem časom ga bo zastopal višji sodni svetnik g. dr. Alojz Lesnik.

m. Nemški meteorološki baloni vedno bolj pogosti. Posesnik Josip Aberšek od Sv. Vida nad Valdekom je našel na svojem posestvu nemški meteorološki balon s postaje Lindberg. Tudi tega bodo poslali nazaj v Nemčijo.

OČIŠČENJE JUGOSLOVANSKEGA TRGA

Za Jugoslovanski trg je bila nameravana posebna regulacija z ozirom na novo gradnjo pravoslavne cerkve in na postavitev spomenika kralju Zedimitelju. Če že mora biti ta regulacija iz neznanih razlogov še odložena, to pa bi se bilo lahko že zdavno in tako rekoč brez stroškov storilo, namreč očiščenje tega trga, vsaj v okolici pravoslavne cerkve. To zahteva že pot, ki je še nasuta z gradbenim materialom in zlasti v slučajih slabega vremena zelo omejuje promet.

CERKVENO SLAVJE SV. MAGDALENE

V nedeljo praznujejo Magdalenci svoje cerkveno slavo. Letos ga bodo lahko veselili, ker so med tem pridobili lep kos cerkvenega trga in pod njim regulacijo prvega dela Pobreške ceste. Še lepša bi bila slika novega trga, če bi bil primerno urejen, to se pravi olepšan z nasadi dreves in cvetja. Spomin tako rekoč za večne čas pa bi si postavili, če bi se namesto že zdavno nameravane nove župne cerkve ob tej priliki napravil svečan sklep, da se čimprej zgradi podružnica na takem prostoru, ki bi bil najbolj primeren za Pobrežane in Tezenčane. S količjak dobro voljo bi se ta načrt lahko še prej izvršil kakor se je oni na ljubo kolonistom, ki so pred dvema letoma v Magdalenski ulici dobili moderno cerkev sv. Rešnjega telesa.

ŠUŠTERŠIČEVI HARMONIKARJI V SAVINJSKI DOLINI

Jutri, v nedeljo, bodo nastopili Šušteršičevi mali mariborski harmonikarji v Zadrudnem domu pri Sv. Pavlu pri Preboldu v Savinjski dolini. Njihov koncert je pod pokroviteljstvom vseh gasilskih čet šentpavelske občine. Zvečer istega dne bo koncert v zdravilišču Dobrna. Za oba koncerta je veliko zanimanje.

REZERVNI PODOFICIRJI IZ MARIBORA PREJELI PRIZNANJE Z NAJVIŠJEGA MESTA

Maršalat dvora in vojni minister sta poslala zahvalo za vdanostne in pozdravne brzojavke z ustanovnega občnega zbora URP v Mariboru ter priznanje k vztrajnemu narodno-obrabi delu. Pozivajo se vsi rezervni podoficirji, ki se še niso prijavili, da store to čim prej. Prijave se sprejemajo vsak četrtek v društveni pisarni na Rotovškem trgu št. 1 od pol 19. naprej.

REŠEN GOTOVE SMRTI

Sredi Drave bi bil včeraj popoldne kmalu utonil Studenčan Joško Geršak. Nameraval je preplavati Dravo, a je sredi reke nenadoma omagal ter se je začel potapljati. Potapljalčega fantja je opazil Janko Rotman, zasebni uradnik iz Studencev. Prihital mu je takoj v čolnu na pomoč ter ga v zadnjem trenutku pogumno rešil iz skrajno kritičnega položaja. G. Rotman zasluži za svoje požrtvovalno dejanje splošno priznanje.

BELO LASTAVKO JE UJEL

Mariborski nagačevalec g. Walner je nagačil belo lastavko, ki jo je te dni ujel gostilničar g. Widmoser iz Vuhreda. Bela lastavka je izredno redek primer med pticami. G. Walner pravi, da je v 25 letih svoje prakse tokrat videl prvo belo lastavko.

Sama še en teden

je do izida

posebne številke

»Večernika«, ki bo izšla 3. avgusta 1940.

Oddajte oglase in članke takoj...

m. Nočna lekarniška služba: od 27. julija do vključno 2. avgusta lekarna „Pri Zamorcu“, Gosposka ulica 12, tel. 28-12; lekarna „Pri Angelu varihu“, Aleksandrova cesta 33, tel. 22-13.

m. Namesto venca na grob pokojne gospe Marije Potočnik je daroval predsednik Rdečega križa na Tezenu g. Sabeder Joško Rdečemu križu din 100 za kar se mu uprava zahvaljuje.

m. Tradicionalna Anina zabava v Rogški Slatini bo v soboto, 27. julija, ob 21. uri v svečani dvorani Zdraviliškega doma.

m. Poročil se je Šuman Alojzij, podpredsednik finančne kontrole z gospodično Marico Godničovo, učiteljico ženskih ročnih del.

m. Služba božja za planince in izletnike v nedeljo 28. julija: pri Pohorskem domu ob 9., pri Sv. Anehu ob 10., na Smolniku ob 9., na Uršiji gori ob 9., na Pungartu (Koča pod Kopo) ob 11. V mariborski frančiškanski cerkvi ob 4.15. — Aljažev klub.

m. Novi poveljnik mariborske policije Za poveljnika mariborske policijske straže je imenovan dosedanj nadzornik policijskih agentov g. Anton Pukšič.

m. Sprejemni izpiti na I. in II. realni gimnaziji in klasični gimnaziji za I. razred. Učenci, ki so opravljali v junijem roku t. l. sprejemni izpit za I. razred in ga niso uspešno opravili, smejo ta izpit izjemoma ponoviti. Istotako smejo avgusta opravljati sprejemni izpit oni učenci, ki zaradi bolezni junija niso mogli k izpitu. Prijave za izpit je treba predložiti do 24. avgusta. Priloge: rojstni list, izpričevalo o dovršenem 4. razredu ljudske šole. Izpiti bodo 28. avgusta ob 10.

m. Hišni posestniki v Mariboru, ki so dobili pozive zaradi ureditve hišnih zaklonišč pred napadi iz zraka do 1. septembra t. l., naj vzamejo na znanje, da je društveni odbor vložil na merodajnem mestu utemeljeno predstavo, v kateri je poudaril nemožnost naprave zaklonišč iz materialnih in časovnih ozirov. — Za odbor: Meglič, I. r., t. č. predsednik.

m. Protituberkulozna liga v Mariboru se tem potom najtopleje zahvaljuje Zvezi bančnih, zavarovalnih, trgovskih in industrijskih uradnikov Jugoslavije, pododboru v Mariboru, za din 100— namesto venca na grob bančnega uradnika g. Pertota Viktorja.

m. Zdravniško dežurstvo OUZD ima to nedeljo dr. Stanko Pogrujc, Maribor, Tyrševa ulica št. 14/L.

m. Krajevni odbor Društva Rdečega križa na Tezenu se že intenzivno pripravlja na svojo tojzabo, ki bo v nedeljo, 18. avgusta na sokolskem telovadišču na Tezenu. Prosimo vsa društva v kraju in v okolici, da tega dne ne prirejajo svojih prireditev.

m. Tatvina 20 kg masla. Ljudmila Pinterič z Ružičkega vrha je prijavila policiji, da ji je neznani moški, ki ji je pomagal prenašati priljago, ukradel 20 kg masla ter jo oškodoval za okoli 800 din.

m. Plesalec Boris Pilato iz Maribora v filmu. Kakor poročajo je mariborski plesalec Boris Pilato sodeloval v nemškem filmu „Vrtnitev“, kjer mu je bila dodeljena zelo vidna vloga. Film je že dogotovljen in se bo kmalu predvajal tudi v Jugoslaviji.

m. S klobasami se je zastrupil. Pokvarjene klobase je jedel in se zastrupil 17letni čevljarški vajenec Stefan Vreš s Pobrežja, ki so ga morali prepeljati v tukajšnjo bolnišnico.

m. Octovno kislino je po pomoči pil zaradi žeje. 20letni pekovski vajenec Gregor Polanec iz Kamnice. Ponoči je prišel žejen domov in pil iz prve steklenice, ki jo je dobil. Na nesrečo je bila v tej octova kislina. Polanca so prepeljali v bolnišnico.

Popolnoma zadovoljni boste!...

Z NASO POSEBNO ŠTEVILKO,

ki bo izšla 3. avgusta. Za to oddajte članek ali oglas za Vaše podjetje čimprej!

m. Tatvina denarja. Čevljarški mojster Jakob Znidaršič iz Studencev je prijavil orožnikom, da mu je neznanec pred dnevi ukradel iz miznice v delavnici denarnico s 500— din.

m. Kravav pretep. Pred dnevi je v neki gostilni v Studencih prišlo do pretepa, ki se pa je krvavo končal. Med pretepom je A. P. iz Maribora zadal zidarskemu polirju Ivanu Plečku iz Studencev z nožem veliko zevajočo rano na desni nogi ter lažje ranil gostilničarja in nekega gosta. Plečko je moral iskati zdravniške pomoči v bolnišnici; napadalec so odvedli v zapor.

Ob šesti obletnici smrti generala Maistra

Obmejni Maribor in vsa naša lepa zemlja se te dni spominja šeste obletnice smrti osvoboditelja podravske prestolnice in severne Slovenije, generala Rudolfa Maistra. Vtelešena poosebljenost slovenske zemlje je prevevala pesniško dušo moža-junaka, ki je v odločilnem trenutku razumel tok časa ter s krepko roko postavil nove mejnike domovine. General Maister je bil mož, kakršni nam, žal, manjka in ko so se ob njegovem pogrebu pred leti zgrnile velike množice častilcev pokojnega iz vse Slovenije ob prebranem grobu, so dokumentirale s tem hvaležnost močni osebnosti, ki bo ostala vtelešena v nas, dokler bo odmevala lepa naša materina beseda po tleh Domovine. Slava generalu Rudolfu Maistru!

m. Neznankam je pred dnevi izginil pekovski pomočnik Joško Potočnik iz Studencev.

m. Otroka je povozil. Sinoči je v Studencih na Obrežni cesti neki kolesar iz Studencev povozil s kolesom 5letnega Stanislava Bajdeta iz Studencev in ga poškoval po glavi, rokah in nogah.

m. Mestno kopališče v Mariboru bo zaradi čiščenja od 5. do 13. avgusta zaprto.

m. Še vedno navijajo cene. Studenški orožniki so zaradi navijanja cen prijavili oblastem trgovca F. M.

m. Vlom. Pri poseselniku Francu Kaubeju v Rošpohu je bilo v nedeljo vlomljeno v stanovanje od koder so mu tatovi odnesli več oblek in nekaj nakita.

* Pavešič, Kamnica. V nedeljo odojki na raznju in ocvrte piške.

* Dr. Kerže Vladimir, specialist za kirurgijo se je preselil v Kopalisko ul. 4, tel. 32-95. Ordinira od 3.—4.

* S 1. avgustom se prične priljubljeni kabaretni programi v Veliki kavarni.

* Na splošno željo ostane znani grafolog F. T. KARMAH še nekaj dni v Mariboru ter sprejema obiske do 31. t. m.

Kino

* Grajski kino. Do vključno nedelje sijajna veseloigra „Očišani jež“. Ponedeljek vefilm „Pesem zlatega zapada“ — Jeanette Mac Donald. Sredo pa Paula Veseli v prekrasnem filmu „Maria Ilona“.

* Kino Union. Do vključno torka „Honolulu“ zelo zanimivi in romantični doživljaji pomorskih letalcev. V glavni vlogi Wendy Barrie.

* Esplanade kino. Humoristična veseloigra „Florentinski klobuk“ z Heinz Rühmann-om. Sledi španski vefilm „Seviljski brivci“.

* Kino Pobrežje 27. in 28. julija senzacionalni film „Mr Moto“.

Prodajalci „Večernika“ pozor!

V soboto, 3. avgusta t. l. bo izšla posebna številka »Večernika« na 32 straneh. Radi pestre in zanimive vsebine bo gotovo veliko povpraševanje, zato Vas prosimo, da nam najkasneje do petka javite koliko izvodov naj Vam pošljemo.

UPRAVA.

Prirodopisna kramljanja

Možje pod copato v živalskem svetu

Dr. Stanko Bevk / Samice mnogih ptic in živali se ponašajo z zvestimi, zelo skrbnimi samci

Pri živalih, ki žive v suženstvu, navadno opažamo, da je samec gospodar in zapovednik. Njemu se pokorava samica, on vodi družinico in skrbi za njeno varnost. Vobče je samici tudi zvest zakonski drug, ni pa tudi redko, da skoči tu pa tam čez ojnice ali se svoji prvotni izvoljenki povsem izneveri.

Tudi tam, kjer ima samec več samic, se čuti neomejenega gospodarja v krogu svojih kadin. Drži jih v pokorščini in kaznuje spogledljivo, ki bi hotela preko dovoljenih mej. Vsiljivce, ki bi mu šli radi v deteljo, odganja in preganja, dasi sam ni morebiti povsem čiste vesti.

To je pravilo za večino onih živali, kjer sploh moremo govoriti o družinskem življenju, oziroma o kakšni nadvladi ali podrejenosti.

Pri največ živalih pa družinskega življenja ni:

po oploditvi se samec ne zmeni več za samico, ta pa ne za svoje potomstvo, ako ga ni baš treba krmiti.

Pri pticah je med zakonci v navadi enakovrednost. Tako samec kakor samica znašata gnezdo, oba krmita mladiče in često se tudi izmenjavata pri valjenju. Seveda so tudi tu izjeme. Samec ameriškega noja ali nanduja na pr. mora sam valiti jajca, ki so jih nanese v gnezdo njegove samice. Te pa brez dela in skrbi postopajo v bližini gnezda in morebiti celo nadzorujejo ubogljivost svojega zakonskega druga.

Še bolj pod »copato« je zet, za prst olga ribica, ki živi v sladki in slani vodi. Tu je vsa

skrb za potomstvo prepuščena samcu.

On sam znoji gnezdo, ki je kaj umetno sestavljeno iz raznih delov povodnih rastlin. Posamezne bilke so zlepljene s posebnim lepilom, ki ga samec izloča. Gnezdo je pripeto na rastlinje ali je obteženo s peskom, da ostaja na svojem mestu. Oblike je jajčaste, ima na podolžnem koncu vhod in je znotraj lepo izglačeno. Ko je gnezdo dokončano, si izbere zet samico, ki odloži v gnezdo nekaj iker. Nasproti vhoda si izvrti izhod, odplava in še ne zmeni več ne za samca ne za zarod. Odslej ima gnezdo dve odprtini; skozi nje pahlja samec vodo, da pride dovolj kisika do iker. Navadno poišče samec še kakšno samico, da je več iker v gnezdu. Te ike čuva s posebno pazljivostjo in velikim pogumom. Vsako žival, ki pride v bližino, odganja, manjše odnaša; zlasti straži gnezdo pred ribami roparicami, tudi iz lastne vrste, kajti tuji samci, posebno pa samice, bi mu zarod požrele. Ko se ike razvijejo v ribice in lezejo narazen, jih uganja nazaj v gnezdo, oddaljenejšo pograbiti tudi z gobčkom in jo prenese nazaj v varno zavetje gnezda. Kadar pa mladiče toliko zrastejo, da si same hrano iščejo, preneha samecva skrb zanje in mladi zetki se razležejo.

Pravi vzor podjarmljenega zakonskega moža, ki mora delati namesto žene,

je morski konjič. To je čudna koščena ribica s podolgovato, suho glavo, ki spominja nekoliko na konjsko, in zavitim repom, ki mu služi za oprijemanje. V dolžino meri kakih 6 cm. Navadno se drži z repom povodnega rastlinja in gleda za

plenom s svojimi živahnimi očmi, ki se more vsako zase obračati kakor pri kameleonu. Temu podobno tudi izpreminja svojo barvo, ki se ravna po okolici. Samec ima na trebušni strani mešček, samica pa je brez njega. Za drstitve se oprime samica samca in mu spusti v mešček ike, ki jih samec obenem oplodi. Samici je s tem končana vsa skrb za potomstvo, za samca pa se prično hudi časi.

V meščku nabrekne tkivo in se močno naguba. V gube se porazdele ike in se napnejo. Mešček postane večji in samec je videti kakor v nosečnosti. Poldrugi mesec traja to nevšečno stanje. Potem začne samec »roditi.« V vidnih bolečinah se krči in stresa ter iztiska mladico za mladico iz meščka. Več dni traja, da se mešček popolnoma izprazni in potem zopet poleže v normalno obliko. Prirodopisec je bil ta

pojav, da samec »rodi«, dolgo časa zagonetka,

ko so vendar poznali samice. Šele opazovanja na ujetih morskih konjičih v nepolskem akvariju so rešila to uganko, zadovoljive razlage, zakaj je temu tako, pa do danes še ni podal nihče.

...in zdaj vas prosimo: Sporočite svoje vtise častitljivim poslušalcem kanibalskega radia...

Most z največjim prometom na svetu je oni Georga Washingtona v New Yorku. Lani je šlo preko njega 23 milijonov pešcev, 8 in pol milijona avtomobilov, 3 milijone motociklov in pol milijona tovornih voz. Čisti dobiček je znašal 2 milijona 350.000 dolarjev.

Brezsrčni način lova v notranjosti Afrike

Notranjost afriške celine hrani velike črede zeber, bivolov, antilop, žiraf, slonov in drugih živali. Ko bodo enkrat speljane projektirane železnice iz Egipta do Capetowna na jugu Afrike, se bodo odprli svetu predeli, ki bodo nudili svetovnemu tržišču velikega zaloga mesa, usnja in kožuhovine.

Velike nevihte povzročajo v notranjosti Afrike nemajhne tragedije med živalmi. Strela udari v posušeno travo, požar plane silno naglo po zemlji. Čede živali beže pred ognjem, tiste, ki spredaj opešajo, postanejo žrtev ostalih, ki dirjajo preko njih in jih pomandrajajo.

Še tragičnejši so prizori, kadar živali na begu pred ognjem dospejo do reke.

Nekaj podobnega je znano tudi o povodnih kokoških pikajarah, ki žive v Južni Ameriki. Dasi spadajo ti ptiči v skupino kur, katerih mladiči so mahovci in takoj tekajo, čim izlezejo iz jajca, so izlezene pikajare povsem gole in jako neugodne. Samec jih zato nosi pod peruti, kjer se drže s kljunčki za perje, toliko časa okoli, da se izgodijo in morejo same tekati.

Samec neke našemu urhu sorodne žabe alytes, ki živi v zahodni Evropi, si med parjenjem ovije mrest, ki ga samica odlaga v dolgi vrstici, okoli beder in ga nosi kakih pet tednov s seboj. Ko jajčeca dozore, zleze v vodo in mladi paglavci se tamkaj izležejo.

Pri čilski žabi rhiloderma spravlja samec mrest celo v vrečasto grbo, kjer ostaja, dokler se ne preobrazijo v žabice. Jajčeca imajo sicer precej hraniva, vendar ne dovolj za popolno preobrazbo. Ko je to hranivo porabljeno, se mladiče pritisnejo na steno grla, ki je polno krvnih laskovic, ter se odslej rede z očetovo krvjo. Ker traja to nekaj tednov,

omršavi ubogi samec tako, da ga je sama kost in koža.

Ko je potem preobrazba dovršena, po-

Morske zvezde velike roparice morja

Morske zvezde so prav za prav bitja tropskih morij, ne manjka jih pa tudi na obalah Evrope. Hranijo se z drobnimi živalcami, napadajo pa tudi školjke na kaj nenavaden način.

Boj med morsko zvezdo in školjko traja večkrat tri ure. Ko se morski zvezdi posreči, da školjko toliko utruji, da obnemogla obstane, jo spravi morska zvezda podse. S svojimi majhnimi ustni ne more pojesti školjke, zato pa ima drug

Divji piel orjaških Watusi zamorcev, potomcev starih Egiptčanov iz Ruande

išče skoraj do smrti izdelani samec najbližjo lužo ter izbljuje mladice drugo za drugo v vodo.

Veliki reveži so tudi samci pri živalih, ki žive družno v rojih. Samci čebel, mravelj itd. so zapisani smrti, čim opravijo svoj posel oploditve. Samec pajek pa vedno še do tega posla ne pride. Često ga samica požre, ko se ji približa s takim namenom.

Kje je največ rdečkožnih prebivalcev

Dr. M. Saens, ameriški strokovnjak za proučevanje rdečkožcev, je objavil zanimivo statistiko o Indijancih v posameznih ameriških republikah. Tako je dejal, da imajo odstotno največ Indijancev republiki Guatemala in Bolivija, kjer je 70% prebivalstva rdečkožcev. Za njima se vrste Ecuador in Peru s 60% rdečkožcev, Mehiko jih ima le 20%. Vendar ima pa ta država drug rekord. Asimilacija belcev in rdečkožcev je tu tako močna,

da ima 80% prebivalstva v sebi indijansko kri.

Število Indijancev v Braziliji in njih odnošaji do belcev in črncev se ne morejo ustriti zaradi neizmernega prostanstva dežele. V Kolumbiji je samo 3 in pol odstotka Indijancev, v Argentini 200.000, v Čileju 60.000 Indijancev. Relativno najmanjše je število rdečkožnih prebivalcev v USA, kjer je bilo po zadnjem štetju 332.337 Indijancev.

šen način lova, ki naravnost iztreblja divjačino. Za prestopke so uvedli hude kazni.

Nenavaden je uspeh mladega sovjetskega botanika s Petropavlovsk na Kamčatki. Na veliki poljedelski razstavi v Moskvi je prikazal sadove dolgoletnih prizadevanj. Tako raste med drugim na sončnici karantil, na listju krompirja pa paradižnik.

822 močnih potresov so zabeležili lani v centralni Aziji, na tleh SSSR.

V treh letih 117 avtomobilov je ukradel njujorški lopov Herold Dickson, ki ga je policija aretirala. Svoj plen je »kralj avtomobilov« takoj prodal pomočnikom, ki jih policija še ni mogla iztakniti.

Orjaški ptič je, a ne leta po zraku

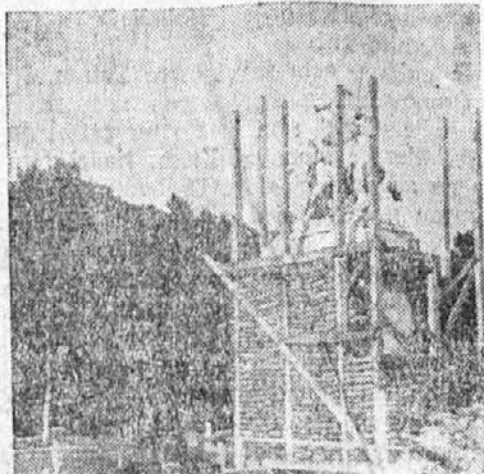
Noj je ptič, a ne leta po zraku. Visok je 2,75 m in tehta 100 kg. Ima krasno perje, samec je črnozel, samica sivorjava. Doma je v Afriki, biva po pragozdovih in širnih stepah.

Noj je največja in najmočnejša ptica na svetu. Kadar je jezen, brca okrog sebe in more odraslega človeka ubiti z udarcem. Napada le tedaj, če je razdražen. Lovci na noja so že dostikrat okusili njegovo brco. Domačini streljajo na noje s puščicami, toda gorje, če zgreše. Belci jih love s puškami. Ponekod ukanejo noje s tem, da domačini nagačijo dvodelno blazino s slamo, jo našemijo z nojevim perjem in si jo zataknejo na gla-

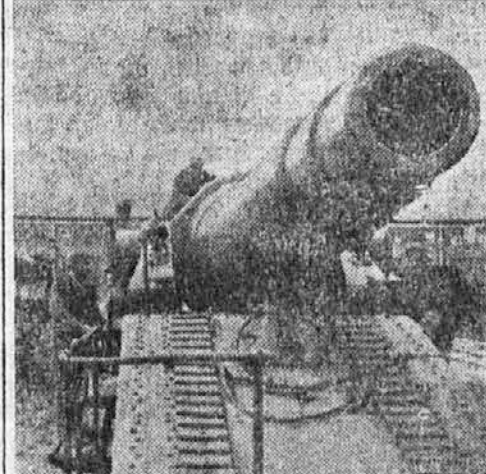
vo. V desnici drže na dolgi palici natak-njeno glavo mrtvega noja.

V Južni Ameriki goje noje na farmah. Ptič ima zelo okusno meso, mnogo masti in leže užitna jajca, ki so 24krat večja od kurjih, čeprav so tako okusna. Nojevo perje je zelo dragoceno, pred 30 leti je bilo velika moda na damskih klobukih.

Samec in samica si postavljata skupaj gnezdo. Samec izkoplje z nogami jamo, samica pa napravi iz prsti vzvišen krog. V globel zleže v 30 dneh 15 jajc. Po 40 dneh odpro mladiči sami lupino jajca. Perje mladičev je zmršeno kakor slama. Šele po enem letu dobe znana nojeva peresa.

Vreče peska, ki so varovale spomenike v Parizu pred bambami in granatami, spet odstranjujejo

Zaplenjen francoski top na tračnicah

Ženski kotiček

Kje tiči vzrok neznosni draginji?

Ni nam treba iskati vzroka draginji pri onih proizvodih, ki jih uvažamo. Vojna še ni prinesla nikoli nič dobrega. Zaman pa se izprašujemo, čemu so se pri nas tako neverjetno podražili oni proizvodi, katere producira naša država, ki vendar živi v miru in redu. Ne mislim pri tem toliko na industrijske produkte, temveč v prvi vrsti na poljedelske, od katerih so naša gospodinjstva v toliki meri odvisna. Mesar, trgovec ali kdor koli, ki nam prodaja, ima takoj pripravljen zagovor, češ, sedaj kupujem vse mnogo dražje in moram tudi dražje prodati, če hočem nekaj zaslužiti. Kupčameščana s takim odgovorom hitro odpravi, malo težje pa bo s človekom, kateremu je znana tudi druga plat zvona, namreč cene, za katere mora kmet izročiti svoje blago. Ako prodaja kmet kilogram svežega, sladkega čajnega masla po 16 din, potem se upravičeno izprašujemo, kako je prišel trgovec do bajne cene 40 din. Isto je z mesom. Mesar prodaja najmanj za 150 odstotkov dražje nego kupuje. Kmetov zaslužek je sedaj isti

kakor poprej, prekupevalci pa mastno zaslužijo. Izkoriščanje se je tako razpaslo, da postaja ponekod že smešno. Ko sem v neki trgovini začudena vprašala,

čemu se je korenjevo seme za 100 odst. podražilo (trgovec mi je namreč sam dejal, da je v zavrtku polovico manj seme, nego lansko leto), so mi odgovorili, da se je carina pri uvozu povišala, da ne morejo drugače. Vzelo mi je sapo, plačala sem in odšla. Zunaj pa sem se izpraševala, kdo je večji bedak: trgovec, ki ne ve, od kod imamo mi korenjevo seme, ali jaz, ki sem si na videz dala obesiti to gorostasno izmišljotino.

Mislim torej, da je vzrok draginje v veliki meri v izkoriščanju.

Kaj bi vzela s seboj na morje?

Kljub slabemu vremenu se opaža, da so zadnje dni vedno bolj polni vlaki, ki odhajajo proti morju. Sonca in vode željni ljudje hite proti obali sinjega Jadrana.

Dočim smo druga leta odhajali k morju po dolgi in vestni pripravi z ozirom na našo garderobo, odhajamo letos kolikor toliko nepripravljeni in na naglo odločeni. Pred počitnicami skoraj nihče ni mislil na morje, oči nas vseh so bile uprte v dogodke na zapadu. Sedaj smo se zbudili iz te zamaknenosti in hoteč izrabiti vsaj del počitnic, hitimo proti jugu?

Kaj naj vzamem s seboj? Naj to vprašanje nikomur ne dela prevelikih preglov, kaj šele, da bi koga odvrnilo od nameravane poti. Zelo napačno je mnenje nekaterih, ki mislijo, da morajo radi 1 do

2 tednov, ki jih nameravajo preživeti ob morju, vleči s seboj pol stanovanja ali pa vsaj celo omaro. Ne, malo, a to dobro izbrano. Vzemite to-le: potno obleko, ki naj bo dovolj topla (plašč ali kostum), kopalno obleko, dva šortsa k kratkimi hlačkami (enega za plažo, drugega za izlete), le eno sportno obleko za obisk cerkva in raznih znamenitosti, ki jih je zlasti mnogo po samostanih ter 2—3 lahke, prikladne, a ne izrazito večerne obleke. Zelo dobrodošle so tudi dolge temnejše hlače. Ne morda zato, da bi ves dan postopala v njih po letovišču, temveč zato, da lahko zvečer poseliš ob obali ali v parku, a da te komarji do krvi ne okoljejo. Ponekod jih je namreč silno mnogo. To je vse, kar rabiš. Ob majhni prtljaji je potovanje prijetno, pa tudi stroškov je manj.

Kaj bi kuhala?

Ponedeljek:

Opoldne: 1. Gobova juha s krompirjem. 2. Rižovo meso. 3. Solata.

Zvečer: carski praženec s kompotom iz črnice.

Torek:

Opoldne: 1. Telečja pečenka. 2. Stročji fižol. 3. Paradižnikova solata.

Zvečer: makaronovo meso z glavnato solato.

Sreda:

Opoldne: 1. Juha iz stročjega fižola s krompirjem. 2. Krpice s šunko. 3. Solata.

Zvečer: Rižve palačinke.

Četrtek:

Opoldne: 1. Juha z rezanci. 2. Prekajeno meso. 3. Masleni krompir. 4. Solata.

Zvečer: Vampi.

Petek:

Opoldne: 1. Grahova juha. 2. Dušene lisičke. 3. Solata. 4. Breskovi cmoki iz krompirjevega testa.

Zvečer: Zabeljen stročji fižol in kruh. Čaj.

Sobota:

Opoldne: 1. Goveja juha z zdrobovimi žličniki. 2. Grahovo meso. 3. Kruhovi cmoki.

Zvečer: Govedina od kosila s kisom in oljem. Kava.

Nedelja:

Opoldne: 1. Zelenjadna juha. 2. Ledvična pečenka. 3. Opečen krompir. 4. Solata. 5. Pogača s črnicami.

Zvečer: Pogača s čajem ali kavo.

Stročjega fižola s krompirjem. Obreži krožnik stročjega fižola, ga operi in zreži na poševne rezance, ki jih stresi v lonec in zalij z 2 l slane kropa. Ko je fižol kuhan, mu prideni posebej kuhan in na kocke zrezan krompir ter prežganje, ki si ga pripravila iz velike žlice masti in žlice moke. Ko vse skupaj nekaj minut vre, prideni še žlico drobno zrezanega zelenega peteršilja ter janeža in žlico kisa. Ko je juha zavrela, je gotova.

Gobova juha s krompirjem. Popari majhen krožnik osušenih gob, oparjene ožmi in dobro sesekljaj. Napravi prežganje iz velike žlice masti in žlice moke; ko se blede zarumeni, prideni strok drobno zrezanega česna, zelenega peteršilja in nekaj koscev čebule ter mešaj, da dobro zarumeni; nato prideni pripravljene gobe, pokrij in jih duši 10 minut ter večkrat premešaj. Posebej kuham v loncu dva debela, na majhne kocke zrezana krompirja v 1½ litra vode. Ko je krompir skoraj kuhan, mu prideni dušene gobe s prežganjem, lovorjev list in vejico majarona; osoli in kuham vse skupaj še 15 minut ter prilij nekoliko kisa. Juha je gotova. Ako hočeš imeti juho še boljše, ji prideni žlico kisle smetane. — Juha iz suhih gob se pripravi prav tako, le da gobe nekoliko časa v mrzli vodi namakaš in jih prevreš; drugo vse, kakor pri svežih gobah.

Peteršiljev krompir h klobasam. Skuhaj 1 kg olupljenega in na kosce zrezanega krompirja; zraven kuham 1—2 zrezani šalotki in 1 zrezano peteršiljevo korenino. Ko je krompir skoraj kuhan, mu prideni žlico moke, ki si jo zmešala s 3 žlicami vode, prideni še 4—6 dkg sirovega masla in pest zrezanega zelenega peteršilja. Ko vse skupaj prevre, zmešaj narahlo z vilicami in postavi na mizo s klobasami.

Peteršiljev krompir na francoski način. Skuhaj 6 srednje debelih krompirjev, kuhane oluplj in zreži na kocke ter jih stresi v tole omako: Deni v kozo za drobno jajce sirovega masla in v njem nekoliko zarumeni žlico drobno zrezanega zelenega peteršilja, prideni kavno žlico moke, dobro premešaj, osoli in prideni še drobno zrezano sardelo ali nekoliko sardelnega masla; zalij s ¼ l toplega mleka in ko nekaj minut vre, prideni krompir ter pusti, da prevre. Ta krompir postaviš lahko kot samostojno jed ali z zabeljeno karfižolo na mizo.

Korenje z grahami. Osuži in operi mlado korenje. V kozi razgrej za krožnik korenja žlico masti in stresi v razgreto pripravljeno korenje, premešaj, pokrij in duši skoraj do mehkega. Posebej kuham za polovico manj zluščenega graha ter stresi kuhanega z vodo vred h korenju, osoli, prideni nekoliko drobno zrezanega zelenega peteršilja, ščepec popra in nazadnje žlico moke, zmešane z vodo. Ko vse skupaj prevre, postavi jed kot prikuho na mizo.

Breskovi cmoki iz krompirjevega testa. Skuhaj 4 debele krompirje, kuhane odcedi, oluplj in pretlači. Stlačene krompirje stresi na desko, prideni dve žlici kisle smetane, 1 jajce, nekoliko soli in ¼ l moke. Iz vsega napravi testo, ki ga razvaljaj mezinico na debelo in nareži iz njega krpice po 3—4 prste dolge in široke. Na vsako krpo položi polovico drobne ali četrtino debele olupljene in v sladkornem prahu povaljane breskve, ki jo zavij potem v krpico tako, da je breskev popolnoma zakrita. Tako pripravljene cmoke kuham narahlo v vreli, osoljeni vodi 15 minut. Kuhane jemlji narahlo iz vode, jih pokladij na krožnik ter zabeli s maslom ali mastjo, v kateri si zarumenila žlico krušnih drobtin; če hočeš, jih potresi povrhu s sladkorjem in cimetom. Kuhane tudi lahko pokladiš v plitvo ponev, v kateri si zarumenila krušne drobtine.

Mal' položi dar domu na oltar

Nabirajmo in shranjujmo borovnice

Kakor vse kaže, bo letos dosti manj sadja in če pride nanj še kaj, ga sploh ne bomo imeli. Zato je prav, če si sedaj nabereš in konserviramo borovnice, ki jih je posebno letos zelo mnogo. Borovnice pa niso samo redilne, ker vsebujejo mnogo redilnih soli, marveč imajo tudi dosti železa, sadnih kislin in črešlovine, zato se rabijo tudi mnogo v zdravilstvu. Prav tako, kot sad, pa se tudi listi rabijo v ljudski in znanstveni medicini, pri prehladu, bljuvanju, želodčnih krčih in sladkorni bolezni. Kuhamo polno žlico listov v pol litra vode. Posušene jagode pa so odlično sredstvo proti driski, griži in krvavitvam. Če jagode kuhamo na črnem vinu z malo cimeta, jim to zdravilni učinek še poveča.

Borovničevo vodo pa rabimo tudi za grgranje pri vnetjih v ustih in grlu, ker po mnenju zdravnikov preide modro barvilo v kožno tkivo in tvori tako zaščitni sloj. Iz istega vzroka se priporoča borovnice tudi pri vnetju želodca in črevesja.

Borovnice se tudi mnogo rabijo za nego kože in odpravljanje trdovratnih lisajev.

V gospodinjstvu se rabijo borovnice kot kompot, marmelada, liker, sok itd. Najceneje je, če borovnice posušimo na soncu ali na topli (ne vroči) plošči štedilnika.

Borovničev sok: 2 kg zbranih in opranih borovnic pretisnemo z žvrkljo in polijemo z malo vode ter kuhamo 15—20 minut. Medtem stremo z žlico vse jagode. Ko je kuhano, odstavimo in precedimo (povezemo stol na noge, pritrdimo platneno prt in postavimo skledo) skozi moko platneno krpo. Tako pustimo 12 ur, najbolje preko noči.

Nato zmerimo sok in dodamo na liter borovničevega soka tri četrt kg sladkorja, ki ga preje polijemo z vodo (3 kozarce na 1 kg) in skuhamo, da se potegne; sedaj prilijemo sok, ki naj zavre in vre 10 minut. V steklenice, ki smo jih že prej dobro umili, vlijemo še vroč sok in ko se sok shladi, dobro zapremo.

Vkuhanе borovnice: 2 kg borovnic potresemo z 1 kg sladkorne sipe in pustimo preko noči na mru. Drugi dan kuhamo, da se sok nekoliko zgosti. Še mlačne damo v kozarce in ohlajene dobro zamašimo.

-III-

Sergiusz Piasecki

★ LJUBLJENEC ZVEZD

58 Roman iz tihotapskega življenja na bvlši poljsko-ruski meji

»Tako torej?« si Fela opira roke v boku. »Prav lepo. Imenitno!«

»Hvala vam za priznanje! Iskreno vas prosim, oprostite mi, ker sem vas motil...«

»Prosim...«

»Prekinjate me!«

»Odpustite mi...«

»Prosim... Zdajle vas samo še prosim, da mi oprostite... nikoli več vas s svojo navzočnostjo ne bom motil...«

»Kako mislite...«

S pogledom vrtam v njeno mrzlo, mirno, skoraj mrtvo, a vendar lepo obličje. Na čelu se ji nenadoma ureže dolga guba, ki je prej ni bilo. Koga me že spominja? Aha, Saše!

»Lahko noč, gospodična!«

»Lahko noč!«

Obrnem se in z odločnimi naglimi koraki zapustim sobo. Na dvorišču se ustavim. V duši čutim grenkobo. Zakaj sem ji to dejal? Zakaj? Sprva je bila vendar tako zelo vesela. Nikoli prej še nisem videl, da bi imela tako iskreno in vesele oči. Ah, zares, šalila se je!... Jaz sem se pa takoj skuhal! Zakaj? Zakaj? Kaj sedaj? Prosim jo oprostjenja? Ne; tega bi ne mogel... Za nič na svetu bi tega ne storil!...

Nemo zrem v razsvetljeno okno. Za zastorom slutim Felo, saj vidim premikajočo se senco. Zbodblo me je v srcu... zacvilil je zapah za vrati. Potem pa je v sobi ugasmila luč...

Po prstih grem okoli hiše. Srce mi razbija ko kladiivo. Kakor tat se kradem pod oknom njene sobe.

Spet gledam skozi разо ob zastoru skozi okno. Fela sedi za mizo. Z levo dlanjo tišči na odprto knjigo, z desno bobna po mizi. Bleda je v obraz. Mrčne oči. Skloni se nad knjigo in bere... Nenadoma silovito zapre knjigo ter se sunkovito vrže na naslonjalo.

Nepremično ji gledam v obraz. Žal mi je. Grizem si ustnice. Hipoma sva se srečala z očmi. »Iz svetle sobe me vendar ne more videti! Morebiti pa čuti moj pogled?« Vidim, kako se je spet zarežala v čelo ostra guba. Hotel sem se skloniti. Toda ta hip je Fela odmaknila zastor. Skočil sem od okna. Z nekaj skoki sem v sadovnjaku, odtod skočim k plotu ter sedem na hlode.

Okno se odpira. Kot v okviru vidim v oknu deklško postavo. Nagiba se skozi okno ter išče po teml. Posluša. Dolgo se ne premakne...

Potem je zaprla okno. Kmalu nato je

tudi ugasmila svetilka.

Vstal sem. Dolgo sem potem stal nepremično. Mesec je plaval po nebu. Izvijal se je in spet potapljal v oblake. Zvezde so me očitajoče gledale. Veliki voz je hitel proti zapadu.

Preplezal sem leseni plot ter krenil po ozki ulici. Dovolj jasno je še bilo. Nikogar nisem srečal. Ko pa sem zavil v Minsko ulico, sem opazil, da se mi približuje skupina ljudi. Glasno so govorili ter se smejali. Seveda, pijani so bili. Ko sem se jim še bolj približal, sem spoznal Alfredov glas. Izognil bi se, ker pa so me gotovo tudi oni opazili, sem šel proti njim.

Ko sem prišel do njih, sem spoznal Alfreda, Alfonza in Albina Alinčuka; Ambrož in Adolf nista bila z njimi. Nekaj korakov je še bilo do njih, zavil sem, da se jim izognem. Šel sem na desno. Tudi oni so šli na desno. Alfred se je pozibaval, se smejal in kričal:

»Aj! Tu imamo torej tegale ljubčka Felinega!«

Mimo tega mi je zabrusil v obraz še nekaj ogabnih psov in kletvic.

Čutil sem, kako mi je vsa kri šinila v glavo. A sem molčal, hoteč se mirno izogniti. Nenadoma pa mi je Alfonz zastavil z nogo pot, dočim je Alfred skočil pred mene.

»Kaj hočeš?« sem je obrnil k njemu.

»Gobec bi ti rad razbil!« je siknil Alfred.

»Kaj se z njim še razgovarjaš! Premikasti ga!« je zakričal Alfonz in nameril pesti.

Z vso silo sem ga udaril v trebuh. Zastokal je ter se zgrudil na tla. Ta hip sta planila name Alfred in Albin. Podrla sta me. Iz žepa sem izvlekel samokres. Alfred me je pričel dušiti. Samokres sem mu nastavil na meče ter silovito pritisnil na petelin. Alfred je skočil pokonci, pa se je takoj spet zrušil. Ta hip sem skočil s tal ter jel obdelovati Alfreda. Albin pa je zbežal ter se drl na vse grlo:

»Policija!... Policija!... Morilec!... Policija!...«

Spustil sem se v beg. Albin me je zasledoval. Hipoma sem se ustavil ter se za nekaj korakov obrnil proti njemu. Večkrat sem tudi ustrelil v zrak. Potem sem brez ovire prišel do židovskega pokopališča. Za seboj sem slišal krike:

»Po-li-ci-ja! Morilec! Policija!«

»Ujemite ga!«

Iz daljave sem slišal ostre žvižge.

Domov nisem šel, ampak sem zavil na polje. Obšel sem mesto ter prišel do hiše, kjer je stanoval Krisa. Našel sem ga na skednju. Spal je. Prebudil sem ga ter mu pripovedoval o dogodku z Alinčukovi.

»Kaj sedaj?« sem ga vprašal.

»Toda dal si jim ščepec popra! Tebi bo poslej težko! Javili te bodo policiji!«

»Kaj, če bi stopil sam na policijo ter povedal, da so me napadli?«

»Ali si zblaznel? Ko pa nimaš priči! Kazen pa ti naložijo radi nedovoljene nošnje orožja in še zato, ker si ga ob-strelil!... Najmanj leto dni! Poznam take stvari!«

»Kaj torej?«

Šah

Dr. Jule Gabrovšek

Tik pod vrhom prelepega in upornega Razora, ki kot zvesti opreda in sosed Triglava varuje s svojimi skalnatimi pleči slovensko zemljo, je mladi dr. Jule Gabrovšek zaigral svojo poslednjo šahovsko partijo. Nihče ne ve njenega konca. Znaniti je bila zmaga, znabiti poraz. Toda bila je tragična, uporna in srdita partija. Velikostna bitka prirode in drznega človeka.

Kdor je Gabrovška poznal in kdor je kdaj z njim igral na šahovnici, ta ve, da je bil močna šahovska natura. Eksplozivni, mlad, drzen in napadalen. Jedva si opazil rahel in tenak smehljaj, ki mu je visel na ustnicah in sijal v očeh, ko si z njim sedel za šahovnico. Z očmi je vrtal v šahovnico in prebadal svojega nasprotnika. Defenzivna igra mu ni bila všeč. Drzno je napadal. Včasih celo tvegano naskakoval. Toda kdo more premeriti, kdo preračunati mladega šahista. Njegova pravica je, da napada, da kombinira, da igra na nož. Včasih ne uspe; kombinacija je bila napak. Ognjevitost je zastrla jasen pogled. Prav zato pa je zmaga toliko večja, toliko vrednejša.

Jule Gabrovšek je bil v slovenskem šahu veljaven mlad šahist. Oficielnega mojstrskega naslova sicer ni imel, a ga je zaslužil. Kot ljubljenski član je svojo klubsko — ljubljanskemu šahovskemu klubu — mnogo doprinesel pri pomembnih zmagah v Sloveniji in Jugoslaviji. Da se ni ves posvetil svojemu juridičnemu poklicu, bi bil brez dvoma

med slovenskimi šahisti eden med prvimi. Toda tudi tak, kakršen je bil, bo ostal v trajnem in svetlem spominu!

V naslednjem objavljamo zadnjo partijo, ki jo je pokojni dr. Gabrovšek odigral za svoj klub, in sicer v finalni tekmi za klubsko prvenstvo Slovenske šahovske zveze med ljubljanskim šah. klubom in šah. klubom »Vidmar.« Partija sicer ni ena izmed najboljših Gabrovškovih, vendar pa značilno karakterizira napadalni stil Gabrovške igre.

104. Collejev sistem

(6. šahovnica matcha 2. junija 1940.)

Beli: dr. Gabrovšek Črni: Kuster

1. d4, d5 2. Sf3, Sf6 3. e3, e6 4. Ld3, c5 5. c3, Sc6 6. Sd2, cxd4 7. exd4, Ld6 8. De2, Dc7 9. 0-0, 0-0 10. Tel, a6 11. Se5, Te8 12. Sd3, b5 13. a3, Lxe5 14. dxe5, Sd7 15. Sg5 Dxe5 16. Lxh7+, Kf8 17. Dd1, Df6 18. Lc2, Kg8 19. Dh5, g6 20. Dh7+, Kf8 21. Sf3 in črni preda.

Slovenske šahiste je Gabrovškova zadnja drzna partija pretresla do srca. Naskok na Razor je bil morda še prezgoden, preveč tvegano, toda vendarle veličasten. Droben in svetel kamenček v mozaiku večne epopeje slovenskih planin. Omahnila je roka šahista, figure so zgrmele s šahovnice. Toda ideja in neugnani drzni duh sta zmagala.

Francé Gerželj

Dve partiji letonskega prvaka Petrova

Letošnji turnir za prvenstvo glavnega mesta Letonske je bil nenavadno močno zaseden. Poleg znanih olimpijcev L. Endzelina in M. Feiginsa se je turnirja udeležil tudi prvak Letonske V. Petrov, ki je bil tokrat v izvrstni formi. Igral je silno ofenzivno, sveže in z elanom. Z velikim naskokom je osvojil prvenstvo Rige. V dveh lepih »bremericah« je podrl svoja glavna konkurenta. Evo jih:

98. Bremenska igra

(S turnirja za prvenstvo Rige)

Beli: V. Petrov Črni: L. Endzelins

1. e4, Sf6 2. Sf3, e6 3. g3, b6 4. Lg2, Lb7 5. 0-0, Ld7 6. D3, d6 (agresivneje je d5; z d6 grozi črni sicer e5, kar pa beli z lahkoto za brani) 7. d4, Sbd7 8. Lb2, a5 9. Sbd2, Se4 (sicer se beli z Dc2 in e2-e4 za vedno polasti važnega polja e4 in središča) 10. Dc2, Sxd2 11. Dxd2, Lf6 12. Tadi, De7 13. Tfel (dose

danja otvoritev je tipična bitka za polje e5. Če bi igral črni sedajle 13... e5 bi sledilo 14. Sxe5!, Lxg2 15. Sxd7 itd.) g5 (črni si brez vzroka oslabi kraljevo krilo) 14. Dc2 (za skakača je treba najti »odskok«), Tb8 (ta poteza je sedaj brez pravega smisla. Če je črni že dejal »a«, bi moral reči tudi »b« ter dosledno nadaljevati napad: 14... g4! 15. Sd2, Lxg2 16. Kxg2, h5 17. h4, gxh3+ 18. Kxh3, e5 itd., oz. na 15. Sh4, Lxg2 16. Kxg2, h5 17. De4, 0-0-0!) 15. e4, e5 16. Lh3, exd4 (črni preveč lahkomišno zapravi važno polje f5, kar P. v celoti izrablji) 17. Lxd7, Dxd7 18. Lxd4, Lxd4 19. Sxd4, f6 20. Sf5, Kf7 21. e5!! (na videz silno tvegana kombinacija, ker se beli izpostavi nevarni odprti diagonali a8-h1, toda P. je izračunal vse konsekvence do podrobnosti), Tbe8 (najboljša obramba; na 21... Dc6 bi pa sledilo 22. e6+ in Td5, na 21... fxe5 bi pa beli naglo zaključil 22. Txe5!, Tbe8 23. Sh6+, Kg7 24.

Txg5+!, Kh6 25. Dd2!, Te2 26. Df4! z matom) 22. exf6!, Txe1+ 23. Txe1, Dc6 24. Te7+, Kxf6 25. Dc3+!, Kf5 26. Tf7+, Kg6 27. Dg7+, Kh5 28. g4+, Kxg4 29. f3+ (črni matnih groženj je konec), Kh5 30. Dxh8, Dc5+ 31. Kg2 in črni preda. — (Glose po »Českem Slovu«.)

99. Bremenska igra

(S turnirja za prvenstvo Rige)

Beli: M. Feigins Črni: V. Petrov

1. c4, e5 2. Sc3, Sc6 3. g3, g6 4. Lg2, f5 5. e3, Lg7 6. Sge2, Sge7 7. Sd5, d6 8. Sec3, Le6 9. 0-0, 0-0 10. d3, Lf7 11. Tbl (bolje takoj b4, nakar bi črni ne imel časa za sledeči manevar), Tb8 12. b4, Sxd5 13. Sxd5, Se7 (ta poteza bi ne bila mogoča, če bi stolpa še stala na a8 oz. na a1) 14. Sxe7+, Dxe7 15. Da4, a6 16. Lb2 (črni podvzame sedaj silen napad), g5! 17. Tbel, f4! (lepa kombinacija; če igra beli 18. gxf4 sledi gxf4 19. gxf4, Le8 z naslednjim Txf4) 18. Dc2, Lg6 19. Ld5+, Kh8 20. Dd2, f3 21. h3, Dd7 22. Kh2, Lf5 23. Lxf3, Lxh3 24. Lg2, Tl6! 25. Thl, Lxg2 26. Kxg2, Tbl8 27. f4, gxf4 28. exf4, Txf4! 29. gxf4, Dg4+ 30. Kh2, Tf5 in beli preda, ker sledi na 31. Dg2, Dh4+ 32. Dh3, Df2+ 33. Dg2, Th5+ mat. — (Glose po »Českem Slovu«.)

Rabar — hrvatski moister

V Borovem je bil zaključen prvi turnir Hrvatske šah. zveze za naslov hrvatskega mojstra. Po napetem finalu, v katerem sta se spopadala mladi Rabar in inž. Feuer, je zmagal z naskokom pol točke Braslav Rabar ter osvojil naslov hrvatskega mojstra. Končni izid turnirja je bil naslednji: Rabar 13, inž. Feuer 12 in pol, Licul 11 in pol, Hirvat in Schreiber 9 in pol, Savič 8, Filipčić 7 in pol, Bogatec, Mudžek in Weiss 7, Kovačić 6.5, Besch in Seibel 6, Bencet, Živković in Grenčarki 3 točke.

Rabar je znan odlični hrvatski amater, ki se je z uspehom udeležil že večih turnirjev. Na letošnjem turnirju je igral silno podjetno, iznajdljivo ter je dosegel mojstrski naslov popolnoma zaslužen. V teku turnirja je imel največjega konkurenta v Borovčanu inž. Feuerja. Toda v 11. kolu je v odločilni partiji premagal Rabar inž. Feuerja ter nato do konca držal naskok pol točke.

103. Indijska obramba

(11. kolo v Borovem, 15. julija 1940.)

Beli: Rabar Črni: inž. Feuer

1. d4, Sf6 2. c4, g6 3. Sc3, Lg7 4. e4, d6 5. f3, 0-0 6. Le3, Sbd7 7. Dd2, e5 8. d5, b6 9. g4, a5 10. Le2, a4 11. Dc2, Sc5 12. Lxe5, bxc5 13. Sxa4, Lxg4 14. f×g4, Dh4+ 15. Kdl, Df2 16. Sc3, Lh6 17. Dd3, Tab8 18. Kc2, Dh4 19. Dg3, Dg5 20. Tadi, Df6 21. Sh3, Lf4 22. g5, Lxg3 23. gxf6, Lh4 24. Sgl, Lxf6 25. Sgf3, Ld8 26. Sfd2, f5 27. Thgl, f4

28. Lg4, Lxg4 29. Txg4, Kf7 30. Sdf3, Kg7 31. h4, h6 32. Tgl in beli je dobil v končnici.

Š. šahovska sekcija SK Mure v Murski Soboti prireja turnir med najboljšimi šahovskimi igralci. Turnir se vrši vsak večer v restavraciji Vučak. Sodelujejo Janez Nemec, prof. J. Šiška, Adolf Nemec, Ludvik Čisar, Stefan Čisar in Škarabot.

4. ŠAHOVSKI OREH

Tokrat pa zelo mična študija znanega češkega šahovskega skladatelja in umetnika Ladislava Prokeša iz Prage. Praktični šahisti so takih končnih pozicij vajeni. Enostavne so sicer, a vendar skrivajo v sebi čudovite poteze.

Beli vleče in remizira

ta kmeta. Poskusite. Videli boste, da zmore trdnjava čudeže, herojski dvoboj. Rešitev s kuponom mora biti v uredništvu najkasneje do četrta, 1. avgusta.

Za nagrade v avgustu so razpisane naslednje knjige: Olbraht »Hajduk Nikolaj Suhaj«, Pio Baroja »Pot k popolnosti«, dr. Milan Vidmar »Zanimivosti iz elektrotehnike« in »Album slovenskih književnikov.«

Rešitev 3. šahovskega oreha

Beli na potezi remizira takole: 1. Kg2, Ta7 2. Ta1, Kg7 3. Kh1!! (3. Kxh2?, Kf6 4. Kg3, Ke5 in črni dobi), Ta3 4. Txa2, Txb3 5. Te2!!, Txb4 6. Tb2, Txb2 in beli je pat.

Vseh rešitev je prejelo uredništvo 37, od tega je bilo 19 pravih. Pravilno so rešili: Ante Čertalič, Milan Smole, Zdravko Stefančič, Hinko Spendel, Adolf Ketiš, Rudolf Gobeč, vsi iz Mariboru; Rudolf Hiti, Jože Šiška, Bruno Smajdek, Lojze Zajc, vsi iz Ljubljane; Slavko Cijan, Ivan Marek, Emil Csörgö, Milo Karba, vsi iz Celja; Maks Skralovnik, Sv. Klara pri Zagrebu; Franjo Škarabot, Murska Sobotica; Stanko Tomšič, Ormož; Ivan Limbeck, Domžale; Milovan Popović, Beograd.

Zreb je naklonil nagrado »Jubilejni zbornik Otona Zupančiča« Stanku Tomšiču, dijaku iz Ormoža.

Kupon za šahovsko nagrado

»Večernik«, 27. julija 1940

»Večernik«

za mladino

Leto 2

Maribor, 28. julija 1940

Štev. 30

POLETNI VEČER

KOKI

Blesteče sonce danes je sijalo, nebo modrilo se je brez oblaka, dehtelo vse od čistega je zraka, k zatonu sonce se je že peljalo.

V večernem žaru polje je ležalo, žareli rdeči so cvetovi maka, a prihulata že so krila mraka, na njih vse polno zvezdic je migljalo.

Čarobno je čez polje zašumelo, med zvezde se je luna pripeljala, ponosna v njih sredini je obstala in lila v dalj svetlobo svojo belo.

Cez polje je odmevalo veselo, v poloku bistrem voda je šumljala, s pobočij hladna sapa je pihljala, na drevju tiho listje je šustelo.

Zločin doktorja Moora?

VLADKO KOS

Vdrti so v doktorjevo pisarno v prvem nadstropju, kjer je imel navado, da je pisal in studiral. Kakor od strele zadeli so obstali. Willy je zaklel, komisar je segel z značilno kretnjo o razumnosti človeka k čelu, mali možiček iz Washingtona pa si je obrisal znojne kaplje. »Pobegnij jeli« je pretrgal tišino prvi Willy. »Vidim« je rekel drugi, možiček pa ni.

Večerna izdaja »Kingswille's Newsa« je vzbudila ogromno ogorčenje pri že itak nasajenih meščanih. Zda je namreč anonimni pisec prigajal ljudi, naj naskočijo policijo in zahtevajo izročitev morilec. In kakor reka so se valile množice proti Sesti aveniji. Bil je že popoln večer. Množica pa je naraščala in hrumela: »Smrt morilec! Dol z lenuhi! Dol z Borguclom!« Tedaj se je pokazal sam »Sherlock Holmes« tega čestitega mesta in vprašal, ko da ni še ničesar slišal. »Kaj pa hočete?« Množica pa je zahtevala: »Morilec!« Komisar se je namahnil: »Ali pa veste, kdo je?« Na to duhovito ogliko neveda Holmesa so se dobri kingswillski meščani spogledali.

Nak, na kaj takega svetla niso mislili. V uradu pa je komisar sočel rohnel. Dve uri ima že begunec na dobrem. Hitro je razdelil kolone na 4 dele in jih odposlal. Z njimi je bil v stalni zvezi s pomočjo radiovala, ki ga je imel vsak motorist na svetilki vdelanega. Čez nekaj časa so se že zaslislale prve vesti: »Zdaj smo na cesti...« »Vozimo s 120 km...« Noč je in prižgali sušo reflektorje.

Harry je stopal kakor omotičen po aveniji. Novica o smrti Lily, in še tako strašni, ga je srpla, da da so mu plesale česte pred očmi, kakor da bi bil pijan. Kolikokrat je sanjal o skupnem domu nekje daleč na Angleskem, odkoder je prišel v Ameriko, kamor pa se bo spet vrnil z ženo; in ko bosta stopila v malo, ljubko hišico ob zeleni Temzi, ji bo dejal: »Lily, zdaj pa sva doma!« Tako kot po nekem dolgem, lepem potovanju. In polje bo sta kupila rdečo polkna, da, taka, kot so bila pri njih doma. In nič mu ne bo rekla, ker je bil njegov oče morilec, saj vendar on ni tega kriv.

»Koga pa iščeš, mali?« Tinko je nepremišljeno odgovoril: »Ja... breskve vendar!« Tinko se je kmalu zavedel svoje napake, zato je sklenil ročice in prosil gospoda odpustanja.

Breskve je vzel iz žepa, razložil jih je zopet pod drevesce, jih še enkrat zalostno pogledal in hotel oditi.

Tedaj ga je gospod prijel za rame, na poltrepljal ga je po kuštravi glavi, pogledal mu v solzne oči in mu pomilovalno rekel: »Saj ni nič hudega, le prejši bi me že moral prositi. Gotovo bi jih dal, saj nimam otrok, da bi jim ponudil sadja. Počakaj trenutek!«

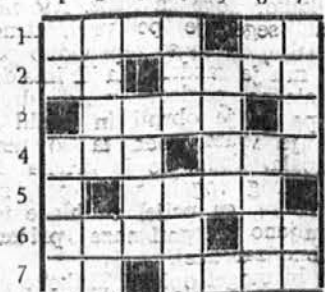
Cez nekaj minut se je vrnil iz vile z veliko košarico. Stresel je obe breskvi in naročil dečku, naj jih poberi. Tinko je to naglo storil, bal se je namreč, da bi se gospod premislil.

»Kaj pa bo rekla mamica, da ti je pes raztrgal hlače?« ga je vprašal dobri gospod, ko se mu je Tinko zahvaljeval.

»Ni se nič botal! Prej mi bo mamica kupila hlače, kakor breskve, je odgovoril in veselo odhajal domov.

Križanka

1 2 3 4 5 6 7

Vodoravno: 1. padavina, pritezalni drog; 2. igralna karta, odbitek, od teže; 3. možko krstno ime (obrajsano iz drugega imena italijanskega kralja); 4. veznik, predplačilo; 5. ameriška žival (tudi planetina v Mariboru); 6. eden izmed planetoidov, imenovan po grškem bogu ljubezni, oblika osebnega zaimka; 7. pritrilnica, turški svečenik ali oblika slovenskega glagola.

Navpično: 1. kazalo, zimek, Evin sin; 2. tovrsta žival, izraz iz kvartastva ali egiptovsko božanstvo; 3. snažljivi pripomoček; 4. oče, izraz iz

kvartastva v množinski obliki; 5. pokrajina v Indokini; 6. ploskovna mera, pleme; 7. plazilka, izraz iz elektrike.

REŠITEV ZADNJE KRIZANKE

Vodoravno: 1. stava; 2. uk, oven; 3. čola, na; 4. ni, te; 5. oj, Vera; 6. Nina, ar; 7. očala.

Navpično: 1. luč, ono; 2. konjč; 3. li, na; 4. ton, val; 5. av, le; 6. Venera; 7. Ana, ara.

Rešitev igranke: vzigalice.

UGANKA

Pltica je, a ne vali, gnezd nikdar ne spleta, tjavendan brez brig živi in pomlad obeta.

Stričkov kotichek

J. S.: Tvoje pesmi so preveč miselno razbite in zato premalo enotne. Tudi ritem menjuješ brez utemeljitve. Kakor za vse, ki niso ali so niso veliki pesniki, velja tudi zato, da je treba paziti na ritem. Prosti ritem je le za mojstre. Pesmi, kolikor Ti jih objavim, seveda popravim. Bodi bolj skrben. Piši mi, koliko si star?

Skočar-Jovin: Ni treba ničesar plačati. Pošlji, da bom videl, kaj imaš, a na ugodnost, ne na upravo! Uprava lista in opravlja samo z naročninami in oglasi.

Tonik: Kakor vidiš, Ti nekaj objavim, seveda malo popravljeno. Ogiblji se fraziranja! Pesni mora v Tebi dozoreti, preden jo napišeš. Pusti enkrat sonetno obliko, ker ta sila vse začetnike nujno v fraziranje in fraziranje, a čisto tudi v epigonstvo. One sonete mi pošlji zasebno v pregled. Vrnem Ti jih s svojim mnenjem!

L. G.: Pesem objavim, a ritem sem moral popraviti. Pazl v bodoče bolj na ritem!

S. Z.: Ni naše. Imaš deloma prav, a je vsaj spretno pisarstvo. Osvojili smo stalisee, da pišete mladinsko prilogo Vi mladi sami. Od Vas je odvisno, kaj mi pošljate. Objavljam pač kar do bimo, četudi je čisto kvaliteto manjvredno.

Nekaterim: Rokopisi se ne morejo pošiljati po pošti kol tiskovina. Tiskovina je le ono, kar je tiskano!

Pozdravljeni!

Film

Eleonora Powell živi skromno in ne mondeno

Slavna plesalka iz filma »Brodwajskie me- lodije«, Eleonor Powell spada v vrsto tistih filmskih zvezdnic, ki so si že od nežne mladosti želele nastopati pred občinstvom, pa naj bo to v gledališču ali v filmu. Že od 16. leta je poznana vsej Ameriki in v omenjenem filmu je dosegla višek svoje kariere.

Ko je simpatična zvezdnica dopolnila 5 let, jo je mati poslala v neko baltsko šolo, da bi se naučila nekaj več, kakor pa je predvajala pred maloštevilnim občinstvom v domači hiši.

Ko se je kot 13-letna deklica igrala z otroki na plaži ob sinjem morju, jo je opazil tudi neki slavni filmski režiser, pred katerim je izvajala nekaj baletnih točk. Bila je angažirana prvotno za neko baletno skupino, ki je potovala po deželi.

Tri leta je Eleonor tako nastopala. Doživljala je uspeh za uspehom in povsod, kjer je nastopala, so ljudje »noreli« za njo. Vendar pa je vedela, da to še ni kariera, kajti ta se prične šele s stepom v New Yorku. Zato se je Powellova pričela učiti stapa, s katerim je kmalu večer za večerom osvajala newyorško občinstvo. Nastopala je v vseh večjih revijah, dokler je neka hollywoodska filmska družba ni angažirala za film. Postala je zvezda v pravem pomenu besede. Takoj spočetka je šla njena pot navzgor in uspevala je od vloge do vloge.

Eleonor nima tako lepega lica, pač pa ima krasno telo. To so spoznali tudi pri MGM

družbi, ki ji je dala najvidnejšo vlogo in jo vpisala med prve zvezdnice.

Njeno zasebno življenje je zelo skromno in za Hollywood skoraj enolično. K sebi je povabila svojo mater in babico, ki živita pri njej v filmskem raju. Eleonor je strastna plavalka. Pri raznih tekmah je prejela že več prvih nagrad in kaj rada kaže številne medalje, ki dokazujejo spretnost njenega plavanja. Sicer pa je vedno v svojem vrtu, kjer okopava gredice in neguje cvetlice. Ima tudi prav lep park, za katerega sama skrbi in ga neguje.

Eleonor je zelo lahkoverna. Zato nosi na zlati verižici zlatga slončka, ki ga nikoli ne da z vratu. Mnogo da tudi na astrologijo. Njena mati, ki se na to prav dobro razume, ji mora vsako nedeljo izdelati horoskop.

Eleonor Powell tehta sedaj 56 kg, visoka je 165 cm, ima plave oči in rjave lase.

Ceprav ima dovolj časa za mondeno življenje, se tega izogiblje, ker je zelo skromna. Na zabave ne hodi in se raje vozi s svojim avtomobilom po hollywoodski okolici. Moških se zvezdnica izogiblje, pravi pa, da simpatizira samo z moškimi latinske rase.

f. Najljubše čtivo Lynn Bari. Pikantna zvezda 20-th Century Foxa, lepa Lynn Bari zelo mnogo čita. Trdi, da so biografije in avtobiografije slavnih ljudi, zlasti pa slavnih umetnikov, njeno najljubše čtivo.

VERA ZORINA (Fox)

ILONA MASSEY (MGM)

Ali vpliva film na gledališče?

Francoski tisk je nedavno priredil zelo zanimivo anketo z vprašanjem, če vpliva film na gledališče. To anketo je sicer prekinila vojna, vendar pa je prišlo že mnogo najrazličnejših in zelo značilnih odgovorov. Med temi je bil najbolj zanimiv odgovor slavnega francoskega književnika Marcela Acharda.

Njegov odgovor na gornje vprašanje se glasi takole: »Na to vprašanje bi se lahko odgovorilo z »da« in z »ne.« Če rečem »ne«, pomeni, da film ne more vplivati na gledališče, če gre za dramsko delo, ki je pisano za gledališče. Zdi se mi nemogoče izraziti s filmsko tehniko gledališke ideje. Film in gledališče sta dve posebni umetnosti. Za gledališče je najvažnejša verbalna poezija, za film pa vizuelna.

Dramska akcija se na gledališkem odru popolnoma drugače oriše in je zgrajena na čisto drugačnih principih kakor pa pri filmu. V filmu so scene kratke, govori pa so iz vsakdanjega življenja.

Film in gledališče se izpopolnjujeta, vendar pa jemlje film precej gledališču. Filmska tehnika ne napreduje več tako mnogo in tudi ne tako hitro. Američani, ki so bili v tem pogledu naši učitelji, so že opustili trike, kako bi prišli do enostavne dokumentarne fotografije. Njihova pažnja je sedaj bolj posvečena scenaciji, karikaturi in interpretaciji. Ne verjamem, da bo vsaj v bližnji bodočnosti dosegla filmska tehnika kakšen poseben uspeh.

Film je umetnost življenja v svoji absolutni realnosti.

NOČE V ISTO POSTELJO S POWERJEM

Ko je Linna Darnell prečitala svojo vlogo v novem 20-th Century Fox filma »Lačna ljubezn«, je izjavila režiserju Gregoryju Rattoffu, da nikakor ne pristane na oni del vloge, v katerem bi morala leči v isto posteljo s Tyrone Powerjem. Režiserju ni preostalo drugega, kakor da postavi na sceno namesto ene široke zakonske postelje dve posebni postelji, čeprav nastopa v filmu mlad in zaljubljen par.

MARSIKAJ SE DOGAJA PONOČI...

To je naslov novega filma, v katerem bo igrala sarmantna Sonja Henie glavno žensko vlogo. Ker je glavni režiser med snimanjem zbolel, se je dovršitev filma nekoliko zakasnila, zato pa je zanj tem večje zanimanje. Pri snemanju tega filma je Sonja Henie do-

živela neljub dogodek. Ponoči se je neznanec splazil v njeno garderobo ter ji odnesel 25 tisoč dolarjev vreden nakit. Zvezdnica ni bila oškodovana, ker je bil nakit zavarovan pred lopovi.

SARMANTNI VRAG HOLLYWOODA

Cesar Romero (Fox) je eksotični ljubimec in kavalir, za katerega se hollywoodske zvezde kar tepejo. Romantični »kabafero« mnogih tajnih pustolovščin je dobil priimek »Sarmantni vrag Hollywooda.« Pravijo, da ga je tako klicala lepa Jean Rogers, s katero igra v filmu »Cisco Kid« — Bandit kavalir.

f. Afriški kanibali v filmu. Za film »Stanley in Livin Stone« so režiserji »angažirali« tisoč afriških kanibalov za statiste. Vsak je dobil za nagrado 3 m bakrene žice in pest pisanih steklenih zrn.

LAUREL in HARDY (MGM)

Majhen je bil, ko so se odpravili v zlato deželo in mali je imela modro ruto na glavi. Zdaj se mu je pa podrla sen, in vse se mu je zdelo brez pomena in prazno...

Tako je pritaval do poti na koncu mesta. Ljudi, ki so ga med potjo srečavali, sploh ni videl. Veter je zapihal in mrak se je pričel spuščati na polje pred njim. Tedaj pa mu je šinila v glavo čudna misel in ob njej je nehote obstal. Ali pa je gotovo, da je truplo brez glave res Lily? Kaj pa, če... Nasmehnil se je, in vsa energija se mu je zopet povrnila. Da, skrivnost je treba razrešiti! Najprej, kdo je morilec? Kje pa je bilo truplo? Pri doktorju.

In zdaj je začel teči proti mestu nazaj, prevzet od misli, ki mu je šinila v glavo...

Doktor je prav tedaj sedel v naslanjaču in topo strmel predse in venomer ponavljal: »Nisem si mislil!« In ni niti opazil čudnega človeka, ki je vstopil in se mu približal. Imel je na sebi obleko kočijaža, ki je imela videz dolge, prašne poti. Dr. Moor je šele na pozdrav dvignil glavo in gledal kot v duševni odsotnosti prišleca. Ta pa se je vpljudno priklonil in mu izročil majhno, zvito pisemce. Dr. Moor je brezbrizno preletel z očmi listič. Tedaj pa je prebledel in skočil pokonci. Vtaknil je list napol v žep in v največji naglici hlastnil: »Ste pripravljeni? Pa — policija!« Imam več vreč krompirja spodaj na vozu in vi mi boste pomagali peljati ga iz mesta!« Ko pa še vedno ni doktor razumel, mu je oni dal neko obleko zelo sumljive zunanosti in doktor je razumel.

kal počasi voz z dvema potnikoma očividno voznika, zapustila laboratorij, sedla malomarno na voz, ki je stal pred vrati, in ko ju je ustavil dektiv: »Kam pa kam?« sta samo preklela gospoda doktorja: »Stre! Danes noče nič kupiti!« in odpeljala sta se z vozom v mrak. Iz sosedne ulice so prišli tedaj trije policisti, Willy, Borgnel in možiček iz Washingtona. Voz pa je drdral in drdral.

Po deželski cesti se je v noči pomikal počasi voz z dvema potnikoma na sprednji strani. Na nebu so se vžigale prve zvezde, cesta se je svetila.

Potem krenejo s poti. Malo se guga in poskakuje voz na taki slabi poti.

V dalji se je iz teme dvigala kočica brez luči. Vedno bolj in bolj so se ji bližali. Hipoma se je prvi na levo zasmejal, dvignil pest in zamahnil, da se je zasvetilo bodalo v lunini svetlobi. Drugi je hotel zavpiti, pa ga je že pogodilo bodalo samo malo po grlu in zahropel je. Bodalo je bilo zastrupljeno...

Morilec je ustavil pri nekem drevesu, ki je štalo samotno sredi poti in odvrnil truplo pod njim. Potem ga je še pretipal in privlekel na dan neki list papirja, ki je moral biti zanj zelo važen, kajti tiho se je zahihital, ko je skočil na voz in si od veselja požvižgaval. Voz se je zdaj veliko hitreje pomikal proti koči ob cesti.

Končno je obstal pred njo in skočil z voza. Koča je bila precej velika, morala je biti nekoč za drvarje v bližnjem gozdu. Morilec je odprl hitro vrata in izginil v notranjosti.

Soba, v katero je stopil, je bila še precej svetla. Na stolu pri stari mizi je sedela lepa, mlada žena, ki je ob neznančevem prihodu planila na noge, pa se brž umirila, ko ji je polglasno zaklical: »Lily!« On pa je potegnil listič in ji rekel veselo: »Brž podpiši, oče te že čaka zunaj! Jaz pa odpotujem kar naprej, zato je oče dejal, da kar ti podpiši!«

(Se bo nadaljevalo.)

Noč v dolini

LOJZE GAJSEK

Dolina v sladkem snu počiva, odeta v medlo mesečino, v odsevih se nebo prelija, razpeto gori nad dolino.

Meglica, bela kakor ptica, je krila čez nebo zgrnila, na polju vzklikala prepelica, ker mlade svoje je zgubila.

Domači sanjajo o sreči iz davni dni nekoč pri nas, a daleč tam kriče bežeči, letajoči jastrebi čez vas.

Se urne se v zvoniku zgame, udarci rje brnijo v noč, ob poti pa oči si mane črna življenja čujoč.

Pobrane breskve

SLAVKO ZAJKO

Zaman si je tisto leto Tinko želel breskev, mamica mu jih ni in ni kupila. Samo zaradi breskev jo je spremeljal vsako jutro na trg in jo prosil med potjo, naj mu jih kupi, toda mati je ostala v svoji skrbnosti neizprosna, kakor vedno:

»Saj vidiš, da so predrage! Te tri breskve pač niso vredne dinarja. Ko bodo cenejše, pa ti jih kupim.«

Z jezo je poslušal Tinko te besede in nejevoljno pogoltnil slino, ki so se mu ob pogledih na lepe, rdeče in debele breskve nabrale v ustih.

Vrnila sta se domov. Tinko je bil hudo slabe volje, da se je tudi danes vrnil brez tega sladkega sadu. Odprl je knjigo in sedel blizu okna. Cital je roman o Tarzanu:

»Tedaj je vzel Tarzan svoje kopje, izbočil je močne prsi, mišice na udih so mu nabrekli, oči pa so skrbno motrile neko točko v višini. Telo se je streslo in kakor blisk je šinilo kopje gori med vrhove dreves. In trije debeli kokosovi orehi so padli na tla. Medtem je opica nanosila banan in divjega grozdja, in dovolj so imeli jedil!«

Taki se je znova razhudil Tinko. »Tarzan je zajtrkoval sredi pragozda kokosove orehe, tisto sladko mleko! Banane, ki jih poznam le iz šole, in poleg tega še grozdje. Sramota. Jaz pa nimam tu, sredi mesta, niti drobnih breskev, da bi jih vsaj poskusil!«

Jezno se je oziral skozi okno po tem nesrečnem mestu. Tedaj se je pa nekje ustavil njegov pogled. Dvignil se je s stola in se nagnil skozi okno, da bi bolje videl.

»Oho!« je vzkliknil. »Kako, da jih že prej nisem opazil? Kako so lepe! Kar bliže k njim!« tako je sklenil, ko je opazoval breskve v nekem predmestnem vrtu.

Cez nekaj minut se je ustavil pred lepo vilo, okoli katere se je razprostiral obširen vrt, poln zrelega in zelenega, užitnega in neužitnega sadja. Tinko bi kar planil vanj, toda plot je bil visok in prepleten z bodečo žico. Kmalu je prišel do vrat. Hotel je poskusiti, ali so odprta, toda služkinja je pred vrati pravkar stopala

preprogo. Sumljivo je pogledala Tinko, ki se je smukal okrog vrat, ta pa je zakašljal in šel dalje. Skril se je za bližnji kostanj in opazoval.

Od tam je imel lep razgled po vrtu. Blizu vhoda sta stali dve mladi breskvi, obe pokriti s sadeži, da listja in stebel niti opaziti ni bilo. Tiste breskve! Debele, zavaljene breskve, rumene in sočne kakor maslo, in na sončni strani lepo pordečele so vabile Tinko k sebi, toda služkinja se je kar nekam dolgo mudila s svojim delom. Gotovo je bila zelo delavna in je vsako opravilo skrbno izvrševala.

Nestrpno je čakal Tinko, toda dočkal je. Ko je ženska odšla, se je Tinko kakor Indijanec splazil do vrat. Prijel je za kljuko in pritisnil. Oh, vrata so se odprla. Srce je začelo samooblastno biti v njegovih sicer junških prsih. Pod drevesoma je zagledal polno zrelih sadov, same rdeče breskve, sočne in nekoliko kosmate, prav kakor žoge za tenis. Nič ni premišljal, segel je po prvi, drugi in tako dalje, da so se že ptično polnili. Ko se mu je zazdelo, da jih ima dovolj, je hvaležno pogledal mladi drevesci, nato pa se je obrnil in mislil oditi. Odprl je vrata, toda ta so neumno zaškripala. Tedaj se je prignil kakor veter okrog vogala velik pes, zagnal se v Tinko, ga prijel za hlače ter ga neusmiljeno potegnil nazaj, pri tem pa je zlobno zarenčal.

Kdo bi mogel opisati Tinkovo grozo! Pasji zobje so praskali po koži in ga držali, da ni mogel ne nazaj ne naprej. Tedaj se je pa spomnil — Tarzana. Tudi on je bil v mnogih stiskah, a je vedno srečno utekel. Pognal se je naglo naprej in se res iztrgal psu iz gobca. Del hlače je sicer ostal v pasjem gobcu, toda rešil se je vsaj za trenutek te hude zverine.

A tedaj je Tinko obstal kakor okopan. Gospod s sivo brado je stal pred vrati. Tinku je zatrepetalo srce, kolena so mu klecala in znojne kaplje so mu rosile čelo. Spomnil se je mamičinega nauka, da mora za vsako stvar prostiti, ne pa jo kar vzeti. Obrnil se je h gospodu, da bi se mu opravičil. Toda on ga je že vprašal:

Zanimivosti

Strašna katastrofa v zgodovini ognjeniških izbruhov

Grozno razdejanje ognjenika Krakatau, kakršnega doslej ne pomni človeštvo

Pred dnevi so poročali listi, da je nenadoma izbruhnil na nekem japonskem otoku ognjenik in vrgel iz sebe velikanske množine pepela in kamenja. Morje se je daleč naokrog razburkalo, v pristaniščih je bila velika škoda. Kmalu nato je otok izginil v morje.

Takšen pojav v vodah Tihega oceana ni redek. Spominja na katastrofo, ki je bila neprimerno večja od sedanje. Leta 1883. je nastala strašna eksplozija na ognjeniku Krakatau v Sundski morški ožini. Kot ognjeniški stožec iz morja dvigajoči se otok je meril 35,5 km². Že pred več kot dvema stoletjema se je bilo ognjeniško žrelo na otoku pomirilo, začel je 1883., so se znova javljali posamezni sunki in izbruhi. Dne 20. maja je začelo žrelo bruhati pepel, lavo in kamenje. Za pojav se niso toliko zmenili, dokler ni napočil

dan največje katastrofe v zgodovini ognjeniških izbruhov.

Dne 26. avgusta 1883. se je po nenadni eksploziji zrak tako stresel, da so občutili sunek celo na Filipinih in zahodni obali Avstralije. Šum ognjeniškega delovanja je napolnil šestino zemeljskega obsega. Proti večeru istega dne je opazila neka angleška ladja, ki je plula v bližini, dež vulkanskega pepela, neposredno po sončnem zatonu je zavladala popolna tema. Silen veter je vznemiril morje, več manjših ladij se je potopilo ali jih je pa morje vrglo na suho. Dež pepela je postal tako gost, da je bila

ladja kmalu zakrita z 1 m visokim vročim prahom.

Ozračje je bilo električno nasičeno, krmlar je komaj opravljal svoj posel, ker ga je pri vsakem dotiku kovinskih ročajev silovito streslo.

Besnenje ognjenika je postajalo v noči vedno strašnejše. Delni svetlobi v rami zori je spet sledila popolna tema, ki je niti sonce ni moglo predreti. Celih 18 ur je bruhalo žrelo skozi temo velikanske množine pepela, ki je padal kot blatno testo po dolgi Sundski ožini na obrežje Sumatre in Jave. Ob 10. je doseglo bruhanje iz žrela višek, nastala je strašna eksplozija.

večji del otoka se je prekal in zrušil v valove.

Morje se je divje razburkalo, kakor gore visoki valovi so se zapodili proti otokom, prestopili bregove ter poplaviли cele dežele ob morju. Mesta, vasi, gozdovi, železniški nasip ob obrežju Jave, vse je izginilo v valovih. Prebivalstvo na nekaterih otokih je popolnoma izginilo, kar ga je po srečnem naključju ostalo. Je znorelo ob pogledu na strašno divjanje razbesnele prirode.

Šele v jutru 28. avgusta je popustila tema in očem se je nudila žalostna slika. Kraje 20 do 30 km naokrog ni bilo več spoznati. Kamor je segla poplava morja, je izginilo vse tropično zelenje. podrtije hiš, izruvano drevje, mrtva trupla živali in ljudi so ležala vsevpred, prekrita z vulkanskim blatom. Morje je nosilo okrog žrtve. življenje je izgubilo 40.000 ljudi. Sodijo, da

je vrgel ognjenik iz sebe 18 km³ materiala.

Najbolj žalostno sliko je nudil sam otok Krakatau. Kjer je bila prej zemlja nad morjem, je ležala več sto metrov globoka slana voda. Ko se je razklani ognjenik sesul do podmorske gladine, je udrila voda v žareče žrelo. Tako je prišlo do strašne eksplozije, ki je razdivjala morje na usoden način. Po vulkanu razburkani valovi so dosegli celo bregove Rdečega morja, južno Afriko in zahodno obrežje Amerike. Zračne stresla-

je so zabeležili na vseh meteoroloških postajah sveta, delci ognjeniškega pepela so se raztrosili daleč po Ameriki, Aziji in Evropi.

Ko se je po treh dneh Krakatau pomiril, je zavladala v okolici puščoba. Pet in štirideset let pozneje, 1928 se je ognjenik znova prebudil. Preden se je pomiril, je vstal iz morja blizu njega popolnoma nov otoček. Ali bo tudi ta dehal usodo svojega prednika, je velika skrivnost zemeljske notranjosti.

S popravljenim žolodcem šla pred oltar

Alice Mac Henry, 15letna gimnazistka v USA, je prešla leta 1935 v zdravniško literaturo. Zateči se je morala v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima žolodec narobe zračen. Podvreči se je morala operaciji, ki je dobro uspela, čeprav je bila izredno težka, ker so naknadno dognali, da je imela tudi notranje organe v neredu.

Mnogi profesorji-zdravniki so bili prepričani, da dekle ne bo ostalo pri življenju. Na največje presenečenje zdravnikov-operatorjev je pa prišla zdaj v bolnišnico vest, da se je 15letna Alice Mac Henry poročila z 22-letnim Williamom Bayda. Počuti se zelo dobro, poslala je zdravnikom lepo, zahvalno pismo.

Vojvodinja Gloucestrska je obiskala osrednje prostore londonskega Rdečega križa, za katerega je oskrbela 7000 bolniških halj

Lepotice debeline

Ideal modernega človeka je vitka linija. Pri divjakih je pa stvar obratna. Pri njih pomeni debelost dostojanstvo. Kdor je debel, je moral mnogo jesti, zato je bogat, kdor je pa premožen, ta je tudi mogočen. Tako sodijo divji prebivalci pragozdov v tropih. Na Polineziji je debelost neke vrste odlikovanje, ki se stalno nosi na sebi. Pri nekaterih zamorskih plemenih pa smejo biti celo le poglavari debeli.

Kakor moč, je tudi lepota združena z debelostjo. Star indijski spev pravi, da mora biti hoja lepote podobna koraku indijskega slona. V južni Nubiji hranijo dekleta pred poroko s kašo in kozjim mlekom, da bi čimbolj odebelile ter bile tako še bolj privlačne za snubce. V ostalem se na vsem Vzhodu merijo ženske dražesti na — kilogram.

Gremo na luno, ne pozabite na vilice!

V Ameriki se že dolgo resno ukvarjajo z mislijo, kako bi čimprej uresničili izlete zemljanov na luno. Ustanovilo se je celo posebno društvo »American Interplanetary Society«, ki nima drugega posla kakor studirati rakete, najprimernejše za skok na meščevno blede lice. Vodja tega društva, upokojeni polkovnik William Bates, je celo napisal knjigo o gradnji razkošne zračne ladje, ki naj popelje Njujorčane na luno. Vsak potnik, stoji v tej brošuri, naj ne pozabi vzeti s seboj steklenico pitne vode, vodo za brit-

je in umivanje. Kajenje je med poletom strogo prepovedano, zato se urite že zdaj v abstinenci! Med potjo bo servirana kava in kakao, alkohol bo samo v lekarni ladje. Ne pozabite vzeti s seboj vilice, žlico in krožnike. Kuhinjski odpadki bodo vrženi v vesoljni prostor, prav tako drugi odmečki... Zunanja vrata se bodo odpirala šele tedaj, kadar bodo znotranja hermetično zaprta. Tudi ni treba pozabiti na igralne karte, ker bi lahko postalo med poletom le malce dolgočasno...

Romunski minister s škotsko pesmijo

Pravkar imenovani romunski poslanik v Moskvi, bivši zunanji minister Gafencu, je po svojih prednikih škotskega izvora. V njem teče škotska kri in za romunski vročerkvni temperament je značilno, da je Gafencova hladnokrvna nprav vedno zbujala pozornost.

Ko je bil Gafencu pozimi v gosteh v kraljevi rezidenci, gradu Sinaji, je bilo v dvornem salonu zelo živahno. Trije mož-

je so se zabavali med seboj, general Argeseanu, ki mu je kralj prav tako zaupal kakor 70-letnemu doktorju treh fakultet C. W. Argetoianu. Na predlog teh zaupnikov je kralj Karol tudi poveril zunanje ministrstvo razsodnemu Gafencu. Ob zimskih večerih je tako Gafencu v navzočnosti svojih zaščitnikov in kralja Karola prepeval ob kamini v Sinaji škotske pesmi ob spremljevanju kitare na veliko veselje navzočih.

Jata dveh milijard divjih golobov

V zvezni državi USA, Indiani, so se letos pojavili divji golobi v nenavadni množini. Ta hitra ptica, ki se je v Evropi že precej zredčila, se ni še nikoli pokazala v tolikšni množini kakor letos. Učenjak Artur Triden je skrbno opazoval let golobov in po natančnem merje-

nju dognal, da je bilo v jati najmanj 2500 milijonov divjih golobov. Jata je bila širša od ene angleške milje, polnih pet minut so letele ptice mimo. Medtem je bilo nebo kakor zatemnjeno, oblakov ni bilo videti.

Tudi tanki bodo dobili krila

Listi so že poročali, da imajo v sovjetski Rusiji letala, ki prenašajo tudi težje tanke po zraku in jih spuščajo na določena mesta. Mnogo se je tudi ugibalo v zvezi z napadom na Anglijo, ali bodo Nemci prenesli tudi tanke po zraku na otok.

Teža tanka do 50 ali celo 70 ton je se-

veda kaj nerodna letalu, da bi se z njo na licu mesta dvignil. Toda v kombiniranem sistemu je to kaj lahko. Tank pritrđijo pod letalo, ki leži na zemlji. To letalo pa zvežejo po močni žici z drugim letalom, ki starta zase ob strani in potegne na zemlji ležeči avion za seboj. Ko je to v normalnem letu, ga drugo letalo

Nemški mornar s holandskim dekletcem

prav kakor jadrarno letalo odklopi in s tankom pred seboj gre pilot k svojemu cilju. Motorna sila obeh letal premaga odpor zraka. Za tankom spuste druga letala potrebne pilote-padalce. Računajo pa že tudi s tem, da bodo v skorajšnji bodočnosti dirigirali takšne tanke-padalce na brezžični način.

Umetni glas ima

V San Antoniju v Kaliforniji živi trgovec Thomas Karlington, ki je prvi človek z umetnim glasom na svetu. Moral se je podvreči težki operaciji v grlu, pri tem so pa bile glasnice pokvarjene. Ni mogel več govoriti, pomagal pa mu je spreten zdravnik-specialist za vratne bolezni, ki je konstruiral posebno napravo, s pomočjo katere zdaj trgovec govori. Glas res ni prijeten, ne priroden, toda vsak ga lahko razume, kaj hoče. Karlington vodi z uspehom dalje svojo trgovino.

Posebne obrambne čete, sestavljene iz Angležev, ki bivajo v Egiptu, bodo skrbale za obrambo večjih mest ob Nilu.

Nagrado za najboljšo reportažo delavcev iz življenja izven tovarn je razpisalo uredništvo praškega »Listu Mladih«.

Trideset učenjakov išče človeka-opico na Borneu. Američani bodo preiskali vse džungle v notranjosti, kjer sodijo, da bivajo ljudje na najnižji kulturni stopnji, ki nimajo pojma o civilizaciji.

Novo vrsto sladkorja imajo v Ameriki. Nekaterim je ta sladkor grenak, drugim sladak, tretjim spet brez okusa.

Z mrtvim ženinom se je poročila neka mladenka iz Odenbacha v Porenju. Njen fant, ki je služil na fronti, je pristal na poroko v odsotnosti. Ko je pa nevesta 19. junija podpisala poročno listino, je prejela obvestilo, da je njen ženin padel že 17. junija na bojišču. Zakon je kljub temu ostal pravnoveljavnen.

Denarno nagrado za vsako rano v vojni dobiva kitajski vojak. Namesto odlikovanja dajejo vojakom po 500, častnikom pa od 2000 do 5000 din za rane.

Savojski velikan Ferdinand Contat je umrl v svojem rodnem mestu La Balmedu Thuy. Meril je 2,45 m v višino in tehtal 175 kg.

Na angleškem rušilcu pripravljajo torpeda, da ga bodo spustili v morje

— Zdaj me pa nesi v morje tako dolgo, da mi bo segla voda do vratu...

Ljubljana

Ce bi le vsi vozili pravilno . . .

Je le bilo dobro, da smo v »Večerniku« sprožili besedo o cestnoprometni disciplini in kulturi. So se vsaj oglasili tudi drugi listi in povedali o stvari marsikako pametno in koristno. In vsi smo si edini o tem, da bi bilo veliko manj nesreč na ulicah in cestah, samo če bi se ljudje hoteli držati cestno-policijskih predpisov, vozači kakor pešaki. A tu je tisto, da se nočejo, ne eni ne drugi. Že to bi bilo dovolj, če bi se držali vsaj glavnega predpisa: vozi in hodi desno, prehitvaj levo. Vsakdo ve, da tako veleva prometni red, greši pa proti temu bogve koliko-krat.

Vprašajte desetletnega paglavca, poznal vam bo točno vse cestne paragrafe, znamenja in signale, poznal vse tipe avtomobilov, motorjev in koles, vedel, da je prepovedano peljati kolo po trotoarju ali švigniti na kolesu iz hiše na ulico ko strela, vse to mu je znano — a čim je na kolesu, mu ničesar več ni mar. In v vozniku, da na vozu ne sme spati in pre-

pusiti konje samim sebi, — ležal bo na vozu na trebuhu in spal bogovsko. In v motociklist, da ne sme rezati ovinkov, — rezal jih bo. In v kolesar, da je prepovedano voziti vstric — vozil bo s svojo punco kolesarko vstric ali pa kar z dvema puncama, če je fant od fare. In bo nahrulil starega gospoda, ki se ni znal dovolj hitro umakniti in napravil malo zmešnjave v lepem redu te kolesarske trojke. In v avtomobilist, da na nepreglednih ovinkih ne sme prehitovati drugega vozila, vč, da mora skozi vasi zmanjšati tempo, vč, da mora ponoči zasenčiti reflektorje pred nasproti prihajajočim vozilom, tudi pred kolesarjem, — kaj ga vse to briga!

Sem kolesaril zadnjič v prvih nočnih urah iz Ljubljane proti št. Vidu in srečal na tej kratki progi 34 avtomobilov; od teh jih je samo pet utrnilo levo luč, vsi drugi so mi sipali polni sij reflektorjev v oči, da sem bil za trenutke čisto oslepljen in sem moral večkrat stopiti s ko-

lesa. »Tako vsaj vidiš,« mi je to po svoje razlagal tovariš kolesar, »kako malo je omikancev med ljudmi, ki se dandanes vozijo z avtomobili.« Po mojem je pa tu bolj nekaj drugega. Že zadnjič sem omenil, kakšno piko imajo avtomobilisti na kolesarje, ker jim ti včasih res nagajajo. In tako se maščujejo nad njimi z reflektorji. Maščevanje je pač vedno sladko, četudi je kdaj otročje. Zato pa spet pravim: dobra tovarišija naj zavlada med vsemi vozači namesto medsebojnega na-

Sport

Dirka — „Pohorje 1940“

Motosekcija Slovenskega avtomobilskega kluba v Mariboru priredi 11. avgusta ob 14.30 veliko nacionalno gorsko dirko za motorna in avtomobilska kolesa po gorski cesti do Ruške koče na Pohorju. Dolžina proge 15.000 m. Start bo v Zg. Hočah pri gostilni Lebe. Cilj pri km 22 pri Ruški koči.

Razpored: Start je dovoljen v dveh kategorijah (I. in II.) za vozače vseh klubov, za klubsko prvenstvo pa samo za vozače mariborske sekcije Slovenskega avtomobilskega kluba.

Start a: ne glede na jakost motorja (za klubsko prvenstvo). **Start b:** Kategorija I.: motorji do 200 ccm, turni, motorji do 350 ccm sport in dirkalni, motorji do 500 ccm sport in dirkalni. **Start c:** Kategorija II.: motorji do 1200 ccm turni, motorji do 1000 ccm sport in dirkalni in motorji s prikolico do 1200 ccm. **Start d:** Avtomobili vseh vrst.

Pravica udeležbe: Pravico udeležbe imajo vsi vozači, ki so člani Saveza motoklubov kraljevine Jugoslavije.

Oprema vozil: Vsako motorno kolo bo prejelo spredaj na vilice okroglo tablico s startno številko.

Pregled motorjev: Pregled in kategoriziranje motorjev bo izvršila tehnična komisija na dan 11. avgusta na posebnem prostoru za parkiranje. Nepregledana vozila ne bodo pripuščena k tekmi. Pregled vozil bo po končanem treningu.

Start: Start je stoječ z motorjem v pogonu. Vsak tekmovalac ima pravico do dveh startov, to je do dveh voženj. Pri drugi vožnji je dovoljeno konkurirati v naslednji višji kategoriji. Vrstni red posameznih kategorij kakor tudi presek med starti posameznikov določi sporna komisija. Starta se na dani znak starterja.

Trening: Trening bo na dan 10. avgusta pod vodstvom sportne in tehnične komisije

gajanja, pa bo vse prav in v redu.

Kolesarjem slavno občinstvo sploh ni naklonjeno, od vseh strani je polno zabavljanja nanje in obtožb, tudi policija jih pisano gleda, vendar se jim dela tudi dosti krivice. Ne branim jih, ker sem sam kolesar, bil sem včasih tudi motoriziran vozač in sem se dosti hudoval na kolesarje (in s krvavečim srcem tudi na kolesarke), ampak če preudarmmo, da šviga po slovenskih cestah okoli 150 tisoč kolesarjev in primerjamo v statistiki ne- zgod relativno mali odstotek nezgod, ki gredo na rovaš kolesarjev, — tudi se še ni zgodilo, da bi kolesar povozil avtomobilista, — potem moramo priznati, da kolesarji le niso taki hudodelci kakor so razvpiti.

od 14. dalje. Na dan dirke je trening izjemo- ma dovoljen, toda na lastno odgovornost. Po treningu dne 10. avgusta bo tehnična komi- sija pregledala motorje.

Ocena in nagrade. Ocenjevalo se bo po

kategorijah na podlagi prevoženega časa. Za najboljši čas med dirkalnimi (sport) stroji, dalje za najboljši čas med turnirni stroji kakor tudi vsak zmagovalac v posameznih kategorijah prejmejo pokale. Ostali prejmejo častna darila in diplome, in sicer vsi nenagra- jeni vozači, ki so se udeležili dirke z označbo mesta, ki so ga dosegli. Razen tega je raz- pisana še nagrada motosekcije Slovenskega avtomobilskega kluba iz Maribora — dva krasna pokala za najboljšega Zagrebčana in Ljubljančana.

Prijave: Prijave se sprejemajo do 1. avgu- sta t. l. na naslov: Sportna komisija moto- sekcije Slovenskega avtomobilskega kluba — sekcije Maribor, Maribor, Trg Svobode 3. Prijavna taksa znaša din 20.—, ki se ne vrne.

Splošne določbe: V primeru slabega vre- mena se dirka ne preloži, temveč bo ob vsa- kem vremenu. Vsak prijavljeni tekmovalac vozi na lastno odgovornost. Prireditelj od- klanja vsako odgovornost za poškodbe med dirko. Objava rezultatov bo za dirki dne 11. avgusta ob 21. uri v klubskih prostorih. Pro- teste je treba vložiti pol ure po končani dirki pri sportni komisiji. Pristojbine za protest ni-

Slopšek obsojen na dosmrtno robijo

Kljub sodnim počitnicam se je danes zbrala na okrožnem sodišču polna dvo- rana poslušalcev, ki so od jutra do poz- nega večera napeto prisostvovali raz- pravi proti bivšemu podnaredniku Ivanu Slopšku.

Zanimivo je njegovo burno življenje. Rodil se je v Clevelandu v Ameriki, pa ga je pot prinesla nazaj v domovino. Ima štiri razrede ljudske šole, pozneje je vstopil v vojaško službo ter je bil pod- narednik, dokler ni zašel na kriva pota. Zdaj je star 24 let, postaven mladenič in ni čuda, da ima za seboj tudi pestro lju- bavno življenje. Ena ljubica se mu je od- žalosti, ker je imel z drugo nezakonske- ga otroka, zastrupila, in ko je imel še s to razmerje, je imel že tretjo, Terezo Sattlerjevo, ki je bila na včerajšnji raz- pravi zaslišana in se je krepko potegnila za svojega dragega, saj ji je obljubil sv. zakon . . .

Obtožnica, ki jo zastopa državni tožil- lec Lendovšek, mu očita, da je 3. janu- arja t. l. v Klečah pri Ljubljani — na- klepno umoril s topim predmetom Anto- na Hribernika in se polastil njegovih imovinskih predmetov. Dalje, da je v maju 1938. leta ukradel iz ljubljanskega vojnega skladišča razne pištole in druge stvari v vrednosti okoli 30.000 dinarjev. Ponaredil je tudi vojaško knjižico in si jo je izpolnil sebi v prid. Končno je ob- tožen, da je širil v jetnišnici tujo misel- nost in dovolil proti državi.

Poleg obtoženca sedijo na obtožni klo- pi tudi trije bratje Rotarji in sicer: Mar- tin, Peter in Ivan. Obtoženi so, da so po- magali pri tatvinah obtoženca, oziroma kupovali ukradeni material.

Razprava se vrši pred velikim kazen-

skim senatom pod predsedstvom s.o.s. Kralja in štirih prisednikov, obtoženca in brate Rotarje brani ex officio odvetnika dr. Muc in dr. Zdenko Švigelj.

Pri dopoldanski razpravi je obtoženec le delno priznal svoj umor, zagovarjajoč se, da se je Hribernik, medtem ko sta se ruvala, po nesreči sam ustrelil. Zdravniki izvedenci pa so dognali, da je bil Hri- bernik ubit s topim predmetom in tudi za tem umrl.

Za obtožencem so bili zaslišani bratje Rotarji in povedali, v koliko so bili v zvezi z obtožencem.

Pri popoldanski razpravi je bilo še na- dalje zaslišanih več prič, ki pa niso po- vedale ničesar, kar bi olajšalo obtožen- čovo krivdo.

Drž. tožilec je še predlagal, naj se iz- vrši ekshumacija trupla, kar pa je bilo odklonjeno.

Sledili so govori drž. tožilca in obeh branilcev.

Predsednik senata s.o.s. Kralj je ob 20.15 ob grobni tišini izrekel sodbo. So- dišče je spoznalo vse obtožence za kri- ve. Slopšek Ivan je kriv po § 167 k. z., ker je napravil zločin iz koristoljublja in se obsoja na dosmrtno robijo, trajno iz- gubo častnih državljanskih pravic in po- vračilu kazenskih stroškov. Obsojenec je sprejel kazen mirno, videlo se pa mu je, da tako visoke kazni ni pričakoval.

Brata Rotar Martin in Peter sta kriva, da sta prikrila 24 vojaških odev in se obsojata vsak na 3600 din denarne kazni, ki se spremeni v slučaju neizterljivosti v 60 dni zapora. Rotar Ivan se kaznuje na 420 din denarne kazni, ki se spre- meni v slučaju neizterljivosti v 7 dni zapora. Vsem trem pa se šteje že preiskovalni zapor. An.

O Dva delovna tabora akademčark v Prekmurju. Poročali smo že o delovnem taboru „Doma visokoškola“ v Lipovcih, katerega članice povdarjajo kot svojo pogla- vitno nalogo seznaniti se z življenjem na vasi in zblížati se z vaškim ljudstvom. Drugi delovni tabor imajo članice Društva slovenskih katoliških akademčark „Savi- ce“. Zadnje povdarjajo, da hočejo kori- stiti posebno dekleto s primernimi pre- davanji. Priredile bodo tudi nekaj izletov, da bi spoznale lepoto Prekmurja. Tabor traja od 26. t. m. do 2. avgusta.

O Slaba letina se pozna v Prekmurju že pri prvi mlačvi. Poplave, mraz in ne- vihte — vse to je imelo slabe posledice. Poškodovani so tudi ostali pridelki: krom- pir, koruza, trta. Ravnotako bo slaba tudi sadna letina. Sliv, ki jih je bilo lanske leto preobilica, letos skoraj nič ni. Pri pre- kmurških prilikah letos, ko tisoči sezoncev ne morejo priti do zaslužka, bo imelo to še težje posledice, kot bi imelo prejšnja leta. Skrb merodajnih bi morala biti, da bi pomagali kmetom vsaj pri odpisu davkov, ki jih pri takem stanju in po prejšnjih merilih ne bi mogli.

O Na Pragerskem je včeraj slavil svoj 75. rojstni dan upokojeni orožniški komandir g. Jakob Potočnik. Kot član Sadržarskega in vr- narskega društva ter odbornik pri Olepševal- nem društvu je jubilar splošno zaslužen za napredek in razvoj Pragerskega. Vneto je svojčas tudi sodeloval kot občinski odbornik pri reševanju raznih komunalnih vprašanj.

O Za strošne šolarje obmejne šole pri Sv. Anji v Slov. goricah je daroval odvet- nik Fran Sattler iz Sv. Lenarta v Slov. goricah 100 din Posnemajte.

Beli sport tudi Vas vabi!

MITIČ IN PALLADA V BOJU ZA DRZAVNO PRVENSTVO MOŠTEV — V NEDELJO OB 8. VELIKO SLAVJE NASIH BELIH MUSKETIRJEV

Mariborski teniški sport ima v nedeljo zo- pet svoj veliki praznik. Dopoldne ob 8. uri se nam bodo predstavili reprezentantje za- grebskega Akademskega teniškega kluba v odločilni borbi za državno prvenstvo moštev proti domači ekipi ISSK Maribora. Tekmoval- nje, ki bo obsegalo 4 igre posamezno ter eno v dvoje, bo tem bolj pomembno, ker nasto- pita slavna jugoslovanska igralca za Davis- cup Dragan Mitič in Josip Pallada, ki sta da- nes brez dvoma svetovni kapaciteti teniškega

sporta. Razen Mitiča in Pallade bosta nasto- pila še mlada zagrebška mojstra Mladen Würth in dr. Mayer. Od Mariborčanov se nam bodo predstavili naši nadbudni beli muske- tirji Natan Albanž, Stevo Tončič, Fredi Korencin in Vasko Škapin, ki so prav v tem letu dokazali, da jih smemo šteti med prvo skupino jugoslovanskih teniških igralcev.

Radl nestanovitnega vremena je turnir preložen na poznejši čas.

REPREZENTANCA MOSKVE IGRA PROTI SOFIJI

Dobre in tesne politične veze Bolgar- ske z Rusijo pridejo do izraza tudi na sportnem polju. Ruski nogometaši bodo zato gostovali to nedeljo v Sofiji. Prve- ga dne bodo igrali tekmo proti Slaviji, a 1. avgusta proti reprezentanci Sofije. To bo prvi reprezentativni nastop ru- skega moštva, ki bo sestavljeno iz naj- boljših nogometašev moskovskih klubov »Spartaka« in »Dinamo«.

Turnir za nacionalno teniško prven- stvo države je bilo po Jugoslovanskem teniškem savezu v Zagrebu zopet odgo- deno na poznejši termin. Turnir, ki bi se moral pričeti 1. avgusta, se bo vršil boja mesec dni kasneje.

Nov državni rekord v metanju krogle je postavil junior Davorin Marčelja iz Zagreba, ki jo je vrgel 15.9 m.

Oče češkega boksa, Joe Jahelka, je v sta- rosti 58 let umrl v Chicagu. Jahelka je kot učitelj boksa vzgojil vrsto odličnih boksa- rjev.

Na vojaških konjskih prireditvah v se- vernem Kavkazu je kapetan Calij postavil nov svetovni rekord. Skočil je s svojim konjem 8.37 m in s tem popravil lastni rekord za 25 cm.

Sonja Henie zapuša sportno kariero. Velika umetnica na ledu in poznana filmska zvezda se bo poročila. Njen izvoljenec je večkratni milijonar Topping.

Največji stadion sveta bodo zgradili v Moskvi. Sportni strokovnjak Ozolin je ob pri- liki svečanosti v Moskvi prejšnjo nedeljo de- jal, da SSSR votirajo vsako leto več sto mi- lijonov rubljev za telesno vzgojo. Sportne or-

ganizacije imajo sedaj 4000 sportnih terenov za smučanje, 500 velikih bazenov, preko 1000 teniških prostorov itd. Vsi sportaši imajo dnevno treninge. V najkrajšem času bodo zgradili tudi največji stadion sveta v Mos- kvi.

Amerika je lahko ponosna na svoje juni- orje. Atletski meeting, ki se je vršil te dni v kalifornijskem mestu Presio, je pokazal zo- pet visoko razvitost atletike v tej deželi. Na- vedemo samo nekaj teh sijajnih rezultatov: Stirs je skočil v višino 205 cm, Braun v da- ljino 7.65 m. Foks je vrgel disk 51.63 m. — Posebno pozornost pa zaslužijo rezultati ju- nijorjev: 100 m: Meris 10.4 sek.; 200 m: Me- ris 20.5; 400 m: Bular 47.4; 800 m: Kehor 1.5:2 min.; 110 m: z zaprki: 14.7 sek.; Skok v daljino: Turner 7.51 m; disk: Moro 46.85 m; krogla: Anderson 16.30 m; kopje: Salisbern 66 m. Ameriki torej ni potrebno, da si dela skrbi za bodočnost svoje atletike.

Sovjetski sportni klub »Dinamo« ne pri- de v Jugoslavijo. Kakor smo poročali, bi moral gostovati sovjetski sportni klub kon- cem tega meseca v Jugoslaviji. Sedaj pa je dobil delavski sportni klub »Split« sledeči br- zojav: »Zahvaljujemo se vam za ljubeznivo povabilo in obžalujemo, ker v tem trenutku ne moremo priti v Jugoslavijo. Pošljite svoje nadaljnje predloge preko Vsesovjetskega ko- miteta za fizično vzgojo. S sportnim pozdra- vom namestnik predsednika Irenskin.«

25.000 din je plačal »Hajduke« F. Maloš- ču za ponovni pristop v klub. Ko je svoje- časno pristopil k BSK, se je zdelo, da se je za vedno zameril Dalmatincem. Da temu ni tako, priča pogodba, ki jo je podpisal in s katero se je obvezal za petletno igranje pri sportnem klubu »Hajduke«.

Hungaria iz Budimpešte, eden najpopu- larnejših madžarskih klubov, je objavil likvi- dacio. Do 1926., ko se je vpeljal profesional- izem, se je imenoval MTK.

NESREČA POD VLAKOM

Ivan Potrpin, mizarski pomočnik, do- ma iz St. Jurja pod Kumom se je danes z opoldanskim vlakom vračal z vojaške- ga dopusta nazaj k svoji edinci. Na po- staji v Lazah je na nepojasnen način pa- del iz vlaka pod kolesa, ki so ga strašno razmesarila. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico, kjer se bori s smrtjo.

NESREČA V PLANINAH

Na Veliki planini se je ponesrečil dijak III. drž. real. gimn. v Ljubljani Sergej Čeplak. Ko je lažil za planikami se je spotaknil in padel proti dolini Konščice ter se močno poškodoval po rokah in nogah, vendar ne smrtno nevarno. Pre- nesli so ga v Kampik, od tod pa so ga poslali v ljubljansko bolnišnico.

a Cestni promet v okolici Brda pri Kranju. Zapor cestnega prometa na ba- novinski cesti Kokrica-Naklo, ki je bila odredjena 10. junija, je sresko načelstvo v Kranju ukinito in je sedaj ta cesta odprta, dne 21. julija je pa odredilo zaporo ba- novinske ceste od Kranja do Kokrice za ves pomet do preklica. Promet naj se za težke vozove usmeri po državni cesti Kranj — Naklo in banovinski cesti Naklo — Kokri- ca, za lahke promet pa po občinski cesti skozi Rupo. Odprt je tudi promet po državni cesti Kranj — Jezersko.

Tlakovanje Gornje Radgone

Gornja Radgona je dobila po vojni čisto novo zunanost. Med obmejnimi središči jo v tem pogledu prekaša morebiti edino še Murska Sobota. Prevezla je mnogo trgovine, ki je prej vodila v nemško Radgono. Postala pa je tudi važna obmejna postaja za promet z inozemstvom. Vse to je zahtevalo predvsem marsikatero izboljšanje prometnih sredstev. Zato je dobila tudi moderen železobetonski most preko Mure. Sedaj bo na rejen zopet važen korak naprej s tlakovanjem njenih najbolj prometnih cest. Iz tako zvanega »kaldrminskega« fonda tlakujejo ceste skupno v izmeri 5500 m². Tlakovanje izvajajo v dveh odsekih. Prvi odsek je pri železniški postaji v izmeri 3300 m². Drugi odsek je pri carinarnici in sega do križišča pri Benkovi prodajalni (torej obsega »Spodnji Grise«). Proračun za dela na obeh odsekih znaša 900.000 din.

Potreba po tlakovanju izhaja že iz zgoraj poudarjene prometne vloge, ki jo ima Gornja Radgona. Čez radgonsko postajo izvažajo precejšnje količine lesa, vlna, sadja in živine. Tudi tovorni promet z avtomobili na progi Maribor—Murska

Sobota in tranzitni preko nemške Radgone, je vedno večji. Uvedena je tudi stalna avtobusna proga med Mariborom in Soboto. Sporedno s tlakovanjem se vrši tudi kanalizacija.

S tlakovalnimi deli so začeli 1. maja letos. Zaključena bodo pa koncem avgusta. Tlakujejo z malimi kockami pohorskega tonalita. Robniki so betonirani. Širina tlakovanega cestišča znaša na prvem odseku 7 m, na odseku pri carinarnici pa 6 m. Pri delih je zaposlenih samo 40 delavcev, ker tako zahteva tehnična izvedba. Delovni čas znaša 10 ur, minimalna mezdja je po kolektivni pogodbi 3.25 din. Vsa dela izvaja Slovenska gradbena in industrijska družba iz Ljubljane. Terenska dela vodi inž. Skaberne iz Ljubljane.

V teku je akcija za nove kredite, ki bi omogočili še tlakovanje tretjega, srednjega odseka, ki bi oba sedanja odseka zvezal. Tako bi bila tlakovana cela Gornja Radgona. Dobila bi s tem svojemu povojnemu razvoju primerno zunanost, predvsem pa bi bilo pomagano prometu, ki je v tem obmejnem slovenskem središču vedno večji.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par, najmanjša pristojbina za te oglase je 10.—. Dražbo, preključ, dopisovanja in ženski oglasni dnevnik 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je 12.—. Debelo tiskane besede, se računajo dvojnó. Oglasni davek za enkratno objavo znaša 2.—. Znesek za malo oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga se vposlati v pisnu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409.— Za vse pisemne odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znak za 3 din.

KAM, KJE?

HALO! Vsi, kateri hočete dobre priležne gibanice ter klobase iz kible jesti, in dober vinček piti, morate vsako nedeljo v novo gostilno na Pobrežju, v »Priški dom« priti. Se priporoča Matilda Zamuda, gostilničarka. 3438-1

PROSTOVOLJNA GASILSKA ČETA ZRKOVCI priredi 28. julija veliko gasilsko vajo v Zrkovcih. Sodelujejo vse okoliške čete. Alarm ob 15. uri. Po končani vaji bo prireditev v gostilni Sagadin z koncertom. 5686-1

LETOVIŠČARJEM in izletnikom Pohorja se priporoča Janko Rečnik, avto-taksi. Hoče, telefon šte. 5, telegram: avtotaksi Hoče. 5715-1

Prav dobro **STAJERSKO VINO** kakor tudi Tscheligjevo pivo toči gostilna »Prešernova klet« v Gosposki ul. Telefon 25-43. 5758-1

VINOTOČ TRAFENIK prej Viher. Najlepša izletna točka, mimo Wolfceta na Grič. 5759-1

SLUŽBO DOBI **SPREJMEM NATAKARICO** šiviljo. Lahko začetnica. Ponudbe s sliko na ogl. odd. »Večernika« pod »Podeželje« 5702-2

Moderna izdelava fotografij, fotoamaterske dela v fotoateljju

Japeli

DVA ČEVLJARSKA POMOČNIKA sprejemem takoj. Josip Keber, Tržaška 1, Pobrežje. 5826-2

KLEPARSKI POMOČNIK samostojen, dobi takoj službo. Kleparstvo Romih, Smetanova ul. 33. 5800-2

KROJAŠKEGA POMOČNIKA za velika in mala dela ter vajenca sprejme takoj A. Slak, Marija Brezje. 5713-2

SLUŽKINJO ki kuha, opravlja vsa hišna dela k dvema osebam sprejemem. Predstaviti od 12.—14. ure Čopova 10. 5757-2

Dva potovalna organa in dva sodelavca za mesto in okolico

sprejme za svoje glavno zastopstvo v Mariboru

Rosija — Fonsier zavarovalna in pozavarovalna družba, podružnica v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Rosione«. 5680-2

SLAŠČIČARSKI POMOČNIK samostojen delavec, dobi takoj službo Plača po dogovoru. Takojšnje ponudbe na Žigler Julij, slaščičar, Ormož. 5857-2

Sprejem POSTENO DEKLE začetnica, iz dežele, v pomoč gospodinjstvu. Maribor, Koroška c. 67. 5754-2

GATERIST za polnojermerik se takoj sprejme, prednost daljša praksa. Karl Wesiak, Maribor, Cankarjeva 2. 5740-2

FOTOGRAFSKA POMOČNICA sposobna retušerka, se sprejme takoj v trajno službo. Foto Kleser, Vetrinjska 30. 5787-2

Kdor hoče imeti odgovor na male oglase naj pošlje din 3.— v znakah na oglasni oddetek »Večernika«.

DAMSKO FRIZERKO solidno, pošteno, katera je zmožna vsega prvovrstnega dela v tej stroki, sprejemem. Plača po zmornosti in spretosti. Osebnost se predstavi. Salon Zakrajšek Anka, Maribor, Stolna ul. 1. 5719-2

HIŠNICA samostojna se sprejme. Vetrinjska ul. 18-I. Pfeifer. 5705-2

PLETILJO izurjeno in vajenka sprejme pletarna, Slovenska 26, Maribor. 5779-2

SLUŽBO IŠČE

Pošteno in zanesljivo **KMETSKO DEKLE** želi stalne službe k dobri gospi v ali bližini Maribora. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5738-3

SLUŽKINJA poštena, ki preprosto kuha, išče službe. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Stalno«. 5708-3

ZAKONSKI PAR išče službe. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5725-3

Sposoben **FRIZERSKI POMOČNIK** išče službo. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5777-3

Mlad **TRGOVSKI POMOČNIK** pošten, z znanjem nemščine želi kakršnokoli službo. Cenj. ponudbe poslati na ogl. odd. »Večernika« pod »Zanesljivo«. 5741-3

Mlad in priden **FANT IŠČE SLUŽBO** h konjem, kot sluga v trgovini ali gostilni. Dalmatinška ul. 7. 5827-3

VAJENCI-(KE)

UČENKO spretno za fotografsko obrt, sprejme takoj Foto »Jana«, Sodna ul. 1. 5831-4

SIRITE »VEČERNIK«!

Sprejem **UČENKA ALI UČENKO** inteligentno, s primerno šolsko izobrazbo. Foto-Kleser, Vetrinjska ul. 30. 5764-4

UČENEC s 4 ali 3 meščanskimi šolami se sprejme v trg. z železnico Alf. Meuz, Maribor. 5785-4

VAJENEC se sprejme F. Žnider, ključavničar, Pobreška c. 9a. 5796-4

VAJENEC priden, pošten, se sprejme pri »Ada«, tapetništvo, Vojaški trg. 5804-4

VAJENEC za mlžarsko obrt se sprejme. Celje, Prešernova 11. 5846-4

VAJENKA sprejme z oskrbo v lihi pekarna Filipič Anton, Sv. Rupert v Slov. gor. 5856-4

VRTNARSKI VAJENEC ki ima že 18 mesecev učne dobe, bi rad pri boljšem mojstru nadaljeval učenje, ker sedanjí mojster misli opustiti svojo obrt. Blagohotne ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Vajenec«. 5856-4

UČENKO za trgovino iščem. Pogoj 4 razrede meščanske šole. Koroška c. 84. 5854-4

STANOVANJE ODDA

Elegantno, sončno **TRISOBNNO STANOVANJE** z vsem modernim komfortom se odda s 1. avgustom. Naslov v ogl. odd. lista. 5051-5

STANOVANJE dvo- in enosobno z uporabo vrta ugodno oddam v Pobrežju, Aleksandrova ulica. Vprašati: telefon 25-16. 5773-5

Oddam lepo **SONČNO STANOVANJE** sobo in kuhinjo, v novi stavbi Pobrežje. Nasipna ul. 55. 5739-5

4 SOBNO STANOVANJE ob parku oddam takoj. Vprašati hišnico, Koroščevo ul. 2. 5649-5

Panama klobuke

Čistim tekom enega tedna po inozemskem patentu, kakor tudi vse file klobuke fazoniram po zadnji modi od 10 do 28 din. Se priporoča

Babošek Vladko klobučarstvo

MARIBOR, VETRINJSKA 5

Oddam **SOBO IN KUHINJO** s pritliklinami in vrtom. Pobrežje, Sokolska ul. 4. 5648-5

STANOVANJA dvo- in trisobna, oddam s 15. avgustom ali 1. septembrom v Smetanovi ul. 43. 5823-5

DVOSOBNO STANOVANJE vse pritlikline, oddam snažni stranki s 1. septembrom in prazno sobo takoj. Mejna 22. 5821-5

Krasno 2- in 3-sobno **STANOVANJE** se takoj odda. Vprašati: Ptnjska c. 33, pri postajališču Tezno. 5818-5

ENOSOBNO STANOVANJE s pritliklinami in lepo opremljeno sobo oddam. Strma ulica 15. 5816-5

STANOVANJE soba in kuhinja, kletna drvarnica, nekaj vrta, se odda solidni stranki. Linhartova ulica 20. 5820-5

Oddam **SOBO IN KUHINJO** Studenci, Cankarjeva 5. 5801-5

DVOSOBNO STANOVANJE sončno, se odda s 1. avgustom mali mirni družini. Ogled po popoldnevih Dušanova 9. 5721-5

DVOSOBNO — STANOVANJE se odda mali mirni družini 1. septembra. Babič, Kopitarjeva 14. 5753-5

DVOSOBNO STANOVANJE lepo, takoj oddam, Aleksandrova 45, Studenci. 5747-5

SOBO IN KUHINJO s shrambo ter opremljeno sobo oddam. Dušanova 12. 5744-5

Eno **TRISOBNNO STANOVANJE** v novejši zgradbi, z vsemi pritliklinami, se takoj odda. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5698-5

ENODRUŽINSKO HIŠO 2 sobi parketirane, kuhinja, s pritliklinami in sobo v gospodarskem poslopiju, z velikim 800 m² vrtom oddam takoj v najem radi preselitve. Radvanjska c. 52. 5666-5

STANOVANJE 4 sobno, popolnoma na novo urejeno, z vsem komfortom, kopalnico in sobo za služkinjo se takoj odda. Vprašati v trgovini Oset, Glavni trg 23. 5833-5

DVOSOBNO STANOVANJE oddam. Taborska 9. 5840-5

TRISOBNNO STANOVANJE v centru se odda s 1. avgustom 1940. Vprašati: Združene trgovcev, Vetrinjska 11-I. 5828-5

TRO- ALI DVOSOBNA STANOVANJA z ali brez kopalnice se oddajo takoj. Vprašati stavbena pisarna, Vrtna ul. 12. 2. 5843-5

Enosobno, lepo, sončno **STANOVANJE** na Aleksandrovi c. 83 se takoj odda. Vprašati Trdinova ul. 5. 5834-5

DVOSOBNO STANOVANJE moderno, s kopalnico, pri postaji Tezno za 500 din se odda. Gregorčičeva 3. 5836-5

STANOVANJE IŠČE

ZAKONCA iščeta primerno stanovanje blizu sredine mesta za 1. september. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Upokojenece«. 5774-6

DRŽAVNI NASTAVLJENEC tri odrasle osebe, iščejo eno- družinsko hišico z vrtom v najem ali na odplačilo. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5768-6

IŠČEM VILO ALI TRISOBNNO STANOVANJE z vrtom. Ponudbe na ogl. odd. pod »Levi ali desni breg«. 55573-6

STANOVANJE išče zakonski par brez otrok. Ponudbe z navedbo cene na ogl. odd. »Večernika« pod »1. ali 15. avgust«. 5672-6

Iščem v centru mesta **STANOVANJE** soba in kuhinja, soba mora imeti 5x6. Sem drž. upokojenec. Plačam pol leta v najem. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Pol leta«. 5746-6

PREHRANA

SPREJME SE GOSPOD na stanovanje in hrano. Miklošičeva 6-I. 5687-7

2 gospoda se sprejemata **NA STANOVANJE** event. tudi hrano, po dogovoru. Vošnjakova 19, P. 5822-7

SOSTANOVALKA se sprejme k mirni in inteligentni gospodini na vso oskrbo takoj ali tekom avgusta. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5794-7

STAREJŠO ŽENSKO sprejemem na stanovanje. Pivovarna, Aleksandrova c. 3-I Arzenšek. 5799-7

GOSPOD se takoj sprejme na celo oskrbo. Meljska 29, Maribor. 5798-7

Sprejemem na hrano in stanovanje

DVA GOSPODA Enemu gospodu oddam posebno sobo, Meljska c. 59-I, vrata 7. 5809-7

GOSPOD se sprejme na vso oskrbo. Zrkovska 23, Pobrežje. 5717-7

SOBO ODDA

Oddam **LEPO OPREMLJENO SOBO** s kopalnico, event. tudi s hrano ali posamezno. Kneza Koelja 2-I, levo. 5671-8

OPREMLJENO SOBO s kopalnico oddam s 1. avgustom. Bife »Jelen«, Meljska cesta 63. 5825-8

SOBO z zaprto verando, lepo in sončno, z drvarnico in vrtom blizu Glavnega kolodvora oddam s 1. septembrom. Pri-sojna ul. 8-I. 5644-8

Naznanjam

cenj. damam in gospodom, da sem prevzel in na novo preuredil frizerski salon

»Krista«

P. Šečerov, Cafova ulica pri kinu Union

Če potrebujete zanesljivega

avto-prevoznika

se obrnite na avto prevoznisko podjetje **Franjo Šnuderl v Sv. Jakobu v Slov. goricah**, telefon 4. Prevzemajo se prevozi po celi državi

ona

kupuje
pletene obleke
po ugodnih
cenah v
razprodaji
v

konfekciji

greta

maribor
grajski trg

SOBA

velika, prazna, parketirana,
z uporabo kopalnice, event.
tudi kuhinje se odda takoj ali
pozneje. Ljubljanska 43.

Sprejem
POSTENO SOSTANOVALKO
Vprašati v gostilni Meljska 9
5722-8

Oddam s 1. septembrom 2
lepi

SONČNI SOBI

Kneza Kocljeva ul. 26.
5780-8

Odda se takoj boljšemu gos-
podu ali gospodični, lepo
opremljena

ZRAČNA SOBA

s souporabo kopalnice v bli-
žini avtobusne postaje, Rad-
vanjska c. 45-I, levo. 5762-8

OPREMLJENA SOBA

se odda gospodu. Koroška ce-
sta 41. 5761-8

**DO PONEDELJKA
OPOLDAN**

razvijemo in
kopiramo vaše
filme če jih lekom
nedelje oddate v
avtomatu drogerije

KANC

Odda se velika

PRAZNA SOBA

s balkonom v Einspielerjevi
ulici št. 42, nasproti novih
crinskih skladišč. 5806-8

Velika, sončna

PRAZNA SOBA

se odda. Kneza Koclja 27-III.
5807-8

OPREMLJENA SOBA

lepa, sončna, s prostim vho-
dom, ob parku, se takoj
oddaja. Vrazova ul. 6-III, levo.
5756-8

ODDAM SOBO S HRANO
ali brez. Koroška 95. 5732-8

OPREMLJENO SOBO

oddam boljšemu gospodu. —
Koseskega ul. 37. 5728-8

SOBA S ŠTEDILNIKOM

prazna, se odda čisti, mirni
osebi. Nasipna 88, Pobrežje.
5704-8

Odda se

OPREMLJENA SOBA

s souporabo kopalnice s 1.
avgustom. Trubarjeva 11-II.
5829-8

OPREMLJENO SOBO

s posebnim vhodom oddam.
Melje, Erjavčeva 12. 5824-8

Oddam separatno, opremljeno

SOBO

takoj ali pozneje. Sodna ulica
25-I, vrata 4. 5837-8

SOBO IŠČE

Iščem

OPREMLJENO SOBO

s štedilnikom. Miren samec,
železničar. Ponudbe na ogl.
odd. »Večernika« pod »Želez-
ničar«. 5817-9

LOKAL

LOKAL

v bližini kolodvora se takoj
oddaja. Primeren tudi za pisar-
no. Vprašati v gostilni Go-
lob, Glavni trg 19. 5670-10

ZRAČNE SIRENE
s komprimirano zmesjo
GASILNI APARATI
za pogasitev požarjev s posebno kemijsko zmesjo
KISIK 99,7%
za sklonišča proti napadom iz zraka
Izdajatelj: tovarna »UNION«, Zemun, Radnička br.
telefon 37-066

LOKAL

na prometnem kraju se takoj
poceni odda. Ptuiška c. 44.
5819-10

LOKAL

pripraven za vsako obrt, od-
dam. Naslov v ogl. odd. »Ve-
černika«. 5815-10

IŠČEM LOKAL

v centru mesta. Ponudbe na
ogl. odd. »Večernika« pod
»Soliden«. 5711-10

KINO DVORANO

gostilno s kegljiščem, 8 tujski
mi sobami, veliko dvorano,
vrt za goste oddam. Črešnar,
Maribor, Kneza Koclja 2.
5775-10

LOKAL

z ali brez stanovanja, prime-
ren za frizerja, krojača itd.,
zelo ugodno oddam v Pobrež-
ju, Aleksandrova cesta. Vpra-
šati: telefon 25-16. 5772-10

POSEST

»REALITETA«

posredovalnica neprimičin
(za hiše, vile, parcele, goz-
dove, posestva itd.)
je samo v Ljubljani
Prešernova ul. 54-I, nasproti
glavne pošte. — Telef. 44-20.
Posluje hitro in solidno.
Vse informacije so brezplačne
Prepričajte se!
4998-11

Hotel „Slavija“

RAB

Na najlepšem mestu ob morju obali.
Prvorazredna kuhinja. Kompletni pen-
sion od 70.— do 85.— din skupno s
taksami. Informacije daje direkcija
hotela brezplačno.

KUPIM MALO POSESTVO

v bližini okolici Maribora.
Ponudbe na ogl. odd. »Več-
ernika« pod »Gotovina«. 5647-11

PRODAM

več dobrih obrestonosnih hiš
in vil, dobri prejemki, od
250.000 din naprej, eventual-
no prevzem hipoteke. Real-
iteta pisarna »Rapid«, Maribor,
Gospodarska 28. 5813-11

Cedna

ENOSTANOVANJSKA HIŠA

3/4 ure od Maribora, avtobus
na postaji, lep vrt, z nekaj
nive se prodaja. Naslov o ogl.
odd. »Večernika« 5795-11

Prodajam

PARCELO

s stanovanjsko barako. Vpra-
šati Limbuš 169. 5803-11

ENONADSTROPNA HIŠA

v bližini gl. kolodvora z le-
pim vrtom se takoj prodaja.
Naslov v ogl. odd. »Večerni-
ka«. 5783-11

Prodajam novo

ENODRUŽINSKO HIŠICO

cena 32.000 din. Vprašati go-
stilna »Novi svet«, Studenci.
5811-11

Prodajam

DVODRUŽINSKO HIŠO

pri postaji Pragersko, cena
din 35.000. Nasl. gosilna »No-
vi svet«, Studenci. 5810-11

STAVBENO PARCELO

lepo, prodajam blizu Sv. Jože-
fa. Vprašati Obrežna c. 29.
5709-11

HIŠA

z velikim vrtom, bližina vil-
ske četrti, se ugodno prodaja.
Naslov v ogl. odd. »Večerni-
ka«. 5716-11

PARCELO

lepo, sončna lega, s sadnim
drevjem, trsem, plotom in
barako prodajam. Vprašati
Slomšekova ulica 10, vila
Sedenšek. 5734-11

LEPO POSESTVO

prodajam v okolici Maribora.
Naslov v ogl. odd. »Večerni-
ka«. 5743-11

PRODAM PARCELO

ob Tržaški cesti. Oglasiti se
v gostilni Zohar. 5745-11

Prodajam

PARCELE

v okolici Maribora m² din 14.
Hišo za 52.000 din. Vprašati
pri Golob, Ciril-Metodova 18,
Studenci. 5660-11

HIŠA

z lokalom se prodaja. Spodnja
Radvanjska c. 3, Nova vas.
5760-11

PRODAM PARCELO

800 m², s komisijsko odobre-
nim načrtom. Vprašati Po-
brežje. Lovska 46 pri Mari-
boru. 5769-11

Vzamem manjše ali

SREDNJE POSESTVO

v najem v bližini ptujski oko-
lici. Ponudbe na »Večernik«,
Ptuj. 5765-11

HIŠA

nova, 2 sobi, kuhinja, veža s
studencem in nekaj zemlje se
prodaja. Vprašati: Dobrava 50,
3 minute od Ptuijske ceste.
5791-11

PARCELA

na prodaj, 590 m² za 14.700
din. Lepa lega v Špesovem
selu. Pobrežje. Jeza, Mlinska
28, Maribor. 5788-11

TRISTANOVANJSKA HIŠA

vrt s sadnim drevjem se pro-
daja. Obrežna cesta 25, Studen-
ci. 5778-11

Prvovrstne fotografije dobite v foto-studiju

„Pelikan“

Maribor — Gosposka ul. 23, telefon 29-07

Iščem

POSOJILO

din 6000. Imam poroke. Po-
nudbe na ogl. odd. »Večerni-
ka« pod »Sigurno«. 5726-12

Iščem

25.000 DIN POSOJILA

z vknjižbo na prvo mesto na
5-stanovanjsko hišo z 8%
obrestmi. Naslov v ogl. odd.
»Večernika«. 5692-12

POSOJILA

lahko dobijo državni,
banovinski in mestni
uradniki in nameščenci,
upokojenci, učitelji,
železničarji, orožniki, fi-
nancarji, privatniki itd.
Ponudbe in vprašanja
potom Propagande d. d.
Zagreb, Jelačićev trg 5,
poštni predal 472 pod
»Posojila«.

OBRT - TRGOVINA

»KERAMIKA«

Hišni posestniki in najemni-
ki, pregledite Vaše peči in šte-
dilnike, predno nastopi zima.
Vsa pečarska in keramična
dela izvršuje solidno in po-
ceni Anton Rajšp, Maribor,
Orožnova 6, kjer si lahko
ogledate veliko zalogo. Prvo
vrstne ploščice ter peči. —
Stavbeniki in pečarji popust.
5212-13

PONIKLANJE

pokrovanje predmetov vseh
vrst dobro in poceni pri »Ru-
da«. Maribor, Trstenjakova
ulica 5. 6177-1

GONILNI JERMENI

ZA POGON MLATILNIC

se dobijo pri

IVANU KRAVOSU

Maribor, Aleksandrova cesta.
Telefon 22-57. 5696-13

VELIKO SKLADIŠČE

na dvorišču oddam. Vetrini-
ska ul. 18, Pfeifer. 5706-13

»KAVALIR«

Gospodarska 28, Maribor, vodi
prima Estragon kis vedno
svež iz sodčka. Za izlete:
kislji bonboni, čokolada, ma-
linovec, sadni sok, sir v skat-
lah, ribe, salama, klobase.
Pošljamo stalno inozemske
pakete. 5814-13

TRGOVINA

v centru mesta z inventar-
jem in zalogo se takoj prodaja
radi selitve. Naslov v ogl.
odd. »Večernika«. 5749-13

POHIŠTVO

vložke, madrace, odeje, kau-
če, fotelje in likalne mize do-
bite pri Makoterju, Krekova
ul. 6. 5793-13

SALON IN IZDELOVANJE

PERILA

prvovrstno uveden, z moder-
nimi stroji za šivanje, entla-
nje, ažuriranje, plisanje in
vezenje z elektromotornim
pogonom, najpomembnejša po-
zicija zagrebškega središča,
prodajamo radi močvirne last-
nice, serioznemu kupcu za
solidno ceno. Stroji se lahko
premostijo. — Poslovalnica
Pavlečković, Zagreb, Ilica 144
5848-13

V CENTRU CELJA

se prodaja radi selitve kom-
pletna, dobro vpeljana spe-
cerijska trgovina. Naslov v
upravi, Celje. 5845-13

STROJI

Napredaj

SIVALNI STROJ

Singer, skoro nov, nizka ce-
na, Brivec, Koroška c. 19.
5751-14

SIVALNE STROJE

nove in rabljene oddam kor-
protiračun, za rezana in cela
drva. Vprašati pri Alojzu Us-
sariju, Trubarjeva ul. 9.
5802-28

POHIŠTVO-OPREMA

**SPALNICE, JEDILNICE, KU-
HINJE**

vseh vrst v najmodernejših
lastnoročnih izdelavih dobite
v zalogi pohištva. Aleksandro-
va c. 48. 4311-1

Prodajam

OMARO IN POSTELJO

Vprašati v ponedeljek od 10.
ure naprej, Jurtela Terezija,
Mlinska 21. 5767-17

Radi preselitve prodamo raz-
ne stvari:

LESTENEC (Luster)

in nekaj mramornatih plošč.
Ogledati do 1. avgusta, Alek-
sandrova c. 47-II, vrata 3.
5771-17

Stara in

NOVA OKNA

ugodno napredaj Sokolska ul.
39a, Studenci. 5748-17

Prodajam

KOMPLETNO POSTELJO

event. celo spalnico, fornir,
dobro ohranjeno. Ljubljanska
ul. 43. 5736-17

POHIŠTVO!

Zanemarijeno stanovanje vodi
do ločitve zakona, zato v
lastnem interesu naročite
stanovanjsko opremo pri
»Efka«, mizarstvo, Frančiš-
kanska ul. 12, ker ni vseeno,
kje kupujete pohištvo. 5832-17

Moderni

RADIO-APARAT

4 cevni, din 1500, rabljena po-
stelja, umivalnik, nočne oma-
rice, miza na prodaj. Sloven-
ska 28. 5835-17

Zbirajte odpadke

Staro železo, baker,
medenino, svinec,
cink, star papir, cu-
nje, krojaške odrez-
ke, tekstilne odpad-
ke, glaževino, ovčjo
volno, govejo dlako
kupuje vedno do naj-
višjih cenah Arbeter,
Dravska ul. 15. Te!
26-23.

ŽENSKI KOTIČEK

Za potovanje

kovčke, kopalne torbi-
ce, nahrbtnike itd. pri-
poroča

Ivan Kravos

Maribor, Aleksandrova
cesta 13. 5164-18

GOSPODINJE!

Nabavite si najnovejši, prak-
tični patentirani brisalec za
umivanje in sušenje oken.
Cena z navodilom 40 din pri
Jugopotent, Ljubljana, Dvo-
rakova 8. Telefon 42-40. Pri
predplačilu na čekovni račun
št. 14.627 Vam pošljemo
poštne prosto. Sprejememo
preprodajalce. 13544-18

CENIK

KNJIG O S. S. S. R.

Stanko Dornik: O sovjetski zvezi din 12—
Vuk Dragović: SSSR „ 22—
Avgust Cesarec: Putovanja po sov-
jetskom savezu na Uralu in na Volgi „ 5-50
Prof. Nikolaj Mihajlov: Prirodna bo-
gastva sovjetske unije „ 66—
Dr. Aleksije Jelačić: Rusija in Balkan „ 16-50
Aleksander V. Isačenko: Ne bojmo „ 88—
se rušine „ 40—
Prof. J. Orožen: Učbenik rus. jezika „ 40—

TISKOVNA ZADRUGA

Maribor, Aleksandrova c. 13, telefon 25-45

Prodajam poceni dva
SMREKOVA TRAMA
6 m dolga. Kosi, trgovina pre
moga, Frančiškanska 11.
5723-13

TRAJNI KODRI
z najnovejšim aparatom ter
garantiranim preparatom sa-
mo din 45.—, Salon Kosem,
Meljska 63.
5752-18

ŽENITBE - DOPISI

ŽENITVE IN MOŽITVE
boljših krogov posredujemo
fino, vestno, diskretno in
uspešno. Prvovrstne obitelji-
ske zveze v meščanskih, po-
sestniških, trgovskih, indu-
strijskih, uradniških, oficir-
skih in ostalih intelektualnih
krogih. Informacije proti po-
šiljati din 10.— v znakmah:
»Rezor«, Zagreb, Pošta III.
5850-19

Poročim 30 letno
GOSPODIČNO
ali vdovo z doto ali s hišo
imam državno službo in pre-
moženje. Ponudbe na ogl. odd.
»Večernika« pod »Ugod-
no«.
5844-19

MLAD INTELIGENT
muzičar, išče tovarišico za
skupen študij in planinske iz-
lete. Dopise pod »Mladost«
na ogl. odd. »Večernika«.
5853-19

SLAVKO
dvigni pismo pod »Resna«.
5789-19

Salva
Dobiva se v vseh strokovnih trgovinah!

SIRITE »VEČERNIK«!

GOSPODIČNA
34 let, mirne narave, čiste
preteklosti z majhno doto in
nekaj opreme, radi smrti star-
šev osamljena, si želi last-
nega doma, želi tem po-
tom spoznati solidnega, resno
mislečega in dobrosrčnega
gospoda od 34 do 56 let s si-
gurno eksistenco v svrhu že-
nitbe. Ponudbe pod »Mirna
bodočnost« na ogl. odd. »Ve-
černika«.
5718-19

37 LETNI FANT
se želi spoznati z gospodično,
enakih let radi ženitve. Sem
samostojen slikar. Ponudbe
poslati na ogl. odd. »Večerni-
ka« pod »Maribor«. 5742-19

36 LETNA
želi poročiti starejšega gos-
poda, ali gre tudi za gospodi-
njo. Ponudbe na ogl. odd.
»Večernika« pod »Gospodi-
nja«.
5695-19

Želim znanstva z
DRŽAVNIM NAMEŠČENCEM
Prednost imajo od 45 do 55
let. Ponudbe na ogl. odd.
»Večernika« pod »Tajnost«.
5770-19

Sem sama
ZAPUŠČENA VDOVA
pri skromnem dobro situir-
nem gospodu bi vodila gos-
podinjstvo, brez plače, pozne-
je tudi kot življenjska dru-
žica. Ponudbe v nemškem je-
ziku pod »2886« na ogl. odd.
»Večernika«.
5808-19

VEGETABILNA
PARNA KOPELJ
ZA OBRAZ

Prodajam
RADIO
»Telefunken«, cena din 1700.
Mlinska 47.
5737-20

POUK

ENOLETNI TRG. XEČAJ
K O V A Č
s pravico javnosti, Maribor,
Tyrševa 14. Vpisovanje dnev-
no. Najboljša in najcenejša
izobrazba za pisarniško služ-
bo. Preskrba službe zastoj.
4954-21

Prodajam
SLOVENSKE KNJIGE
lepe povesti. Nasipna ul. 80,
Pobrežje.
5790-21

VOZILA

Proda se dobro ohranjen
SPORTNI VOZIČEK
Delavska 4, Pobrežje. 5782-22

Kupim takoj
RABLJENO MOŠKO KOLO
Gorjup, Tezno, Cankarjeva 23
5786-22

Prodajam globok
OTROŠKI VOZIČEK
Tržaška 26.
5755-22

Dobro ohranjen
DVOSEDEŽNI AVTO
z novo pnevmatiko, primeren
za preureditev v gasilsko svr-
he prodam ali zamenjam za
stavbeno parcelo. Naslov v
ogl. odd. »Večernika«.
5763-22

MOTORNO KOLO
100 ccm, novi model, malo
rabljen, poceni prodam. Na-
slov v ogl. odd. »Večernika«.
5766-22

Spomnite se CMD!

OSEBNI AVTO
odprt, mala vporaba bencina,
tudi za poltovorni avto vpo-
rabljiv se prodaja za din 4500.
Ogledati v klobučarni Ley-
rer, Gosposka ul. 22. 5797-22

Prodajam
B. S. A. MOTORNO KOLO
500 ccm, O. H. V. Naslov v
ogl. odd. »Večernika«. 5851-22

IZGUBLJENO

ČRNA OČALA
od zdravnika predpisana, ki
so lahko za drugega še škod-
ljiva, sem izgubil. Oddati jih
je v oglas, oddelku »Večer-
nika« v Mariboru, proti na-
gradi.
5724-27

ŽIVALI

**PSA RUSKEGA TRDODLA-
KEŽA**
mladega, dobrega čuvaja, dre-
sirane, prodamo. Vojašniš-
ki trg 1.
5805-24

Enoletna
BELA BERNARDINKA
se prodaja. Naslov v ogl. odd.
»Večernika«. 5792-24

Continental

na ugodne mesečne obroke
IVAN LEGAT
Maribor, Vetrinjska ul. 30
Ljubljana, Prešernova ul. 4

Usoda ljudi

ZNAMENITI GRAFOLOG
F. T. KARMAH

se je odločil izdelati vam horoskop. Njegova priznana
spodobnost videti prihodnost v življenju drugih ne gle-
de na razdaljo meji na čudovitost. Grafiolog KARMAH
vam pove po resnici vso Vašo usodo, kdaj lahko do-
sežete uspeh ali najdete srečo tako v pogledu ljubezni,
trgovine, loterije itd.

Njegov popis minulih, sedanjih in bodočih dogodkov
vzbudi Vaše začudenje in presenečenje. Ne bodite otožni
in ne jadicajte, vse se o pravem času obrne na bolje.

F. T. KARMAH, ki se sedaj nahaja v Mariboru, spre-
jema obiske v hotelu »ZAMORC« vsak dan od 9. do 12.
ure in od 3. do 7. ure zvečer. Kupci knjige »NAS ŽIVOT
I OKULTNE TAJNE« imajo pravico na brezplačne na-
svete.

N. B. OSTANE DO 31. T. M. DOPOLDNE.

Velika razprodaja

manufakturnega blaga 20-30% ceneje od znano
nizke in stare cene. Zato pohitite vsi v...

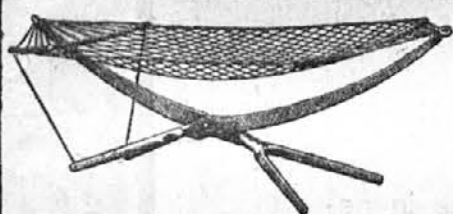
Ne zamudite prilike, dokler zaloga še traja!

Češki magazin**GOSPODIČNA**

črnolasa, stara 25 let, želi
znanja z značajnim gos-
podom. Dopisi na ogl. odd. »Ve-
černika« pod »Iskrenost«.
5700-19

GLASBILA**PIANINO**

ali glasovir. Verderber, hotel
»Orel«.
5714-20

Odmor

Ni več potrebno iskati primerno drevo ali
kole za privezanje viseče mrežnice, ker se
po tej iznajdbi »odmor« lahko prenese na
vsako mesto. Prospekte pošilja na zahtevo
Dragutin Rastovski, Beograd, Vasina 18.
tel. 30-829.

Najnovejši modeli

Najnižje cene
Ceniki franko

otroških vozičkov, dvokoles, in delov, šivalnih strojev, pre-
voznih triciklov, pnevmatike pri

„TRIBUNA“ F. B. L., MARIBOR

Aleksandrova cesta 26 • LJUBLJANA, Karlovška c. 4

Kopalni kostumi

najnovejši modeli v stalnih
barvah po meri najhitreje.
Modrčki, prvovrstni in pri-
legajoči v velikiki izbiri po
ceni pri

„Luna“

Maribor, samo Glavni trg 24

V poljubni izbiri

dobite vse šlagerje, plesne,
narodne s harmoniko na do-
maćih gramofonskih ploščah
že po din 35.—. Zalitevajte
brezplačne sezname.

Ljubljana, Pasaza NEBOTIČNI

Kupim
DVE KOZI
dobri mlekarici. Klemenčič,
Sokolska ul. 2, Pobrežje.
5729-24

RAZNO

KAJENJE ŠKODUJE
VAŠEMU ZDRAVJU

»NIKOTINOL« neškodljivo za-
nesljivo sredstvo odvadi v
2-3 tednih kajenja tudi naj-
strastnejše kadilce. Cena ve-
lika steklenica din 70.—, mala
din 60.—. Po povzetju razpo-
šilja Jugopatent, Ljubljana,
Dvořakova 8. Sprejemno
preprodajalce. 13542-1

POMIJE

oddam. Naslov v ogl. odd.
»Večernika«. 5776-28

STROJEPISNA DELA

razmnoževanja, kopije načr-
tov, prevode najcenejše pri
Kovač-u, Maribor, Tyrševa
ul. 14.
4974-28

SLIKE ZA LEGITIMACIJE

4 kom. za 20 din v prvovrst-
ni izdelavi Vam napravi naj-
hitreje Foto »Jana«, Sodna
ul. 1, nasproti Bata. 5830-28

5 VINSKIH SODOV

hrastovih, močnih, zdravih, 4
700 litrov, prodam. Vprašati
trgovina Stojan, Košaki.
5841-28

OLEANDRI

cvetoči in moška zimska suk-
nja napredaj ali v zamenjo za
drva. Naslov v ogl. odd. »Ve-
černika«. 5812-28

AKO RABITE POSOJILO

ne čakajte zadnjega trenutka,
temveč javite se takoj pri
Hranilni posojilnici »Moj
dom«, Ljubljana, Dvořakova
ul. 8.
11778-17

SEDEŽNA BLAGAJNA

nova, poceni na prodaj. Vpra-
šati v Brivnici, Meljska c. 63
5839-28

RADIO-APARAT

prvovrstne znamke, 4 plus 3,
Solux-svetilka, original Ha-
nau za obsevanje, sobni apar-
at za veslanje na autom-
oljni pritisk z regulatorjem —
vse malo rabljeno, v najbolj-
šem stanju. Vprašati hišnika,
Jurčičeva ul. 8-1. 5842-28

Naznanilo!

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem prevzela dobro znano

braniarilo

od gospodične M. Stefanec v Mariboru, Kneza Koclja ulica 7. —
Imela bom vedno sveže raznovrstne delikatesne izdelke, kakor tudi dnevno
sveže mleko, jajca, moko, malinovec, raznovrstno zelenjavo, sadje itd.
Priporočam se vsem cenjenim odjemalcem za naklonjenost in obisk na
novo preurejene braniarije. Potrudila se bom svojim cenjenim odjemalcem
najbolje postreči. — Za obilen obisk se priporočam.

MIKL Marija, braniarija, Maribor, Kneza Koclja ulica 7.

Zahvala

Ob težki, nenadomestljivi izgubi našega ljubljenega soproga, očeta,
brata in strica, gospoda

Viktorija Pertota

izrekamo najiskrenejšo zahvalo čč. duhovščini, ravnateljstvu in urad-
ništvu Ljubljanske kreditne banke za pomoč v teh bridkih dnevih, pev-
skemu društvu »Jadran« za turobne žalostinke, darovalcem krasnih ven-
cev in cvetja ter vsem, ki so blagega pokojnika spremljali na njegovi zad-
nji poti.

Ohranimo ga v dobrem spominu!

Maribor, Nabrežina, 25. julija 1940.

Zalujoča rodbina Pertot in sorodniki.

Večernikovi

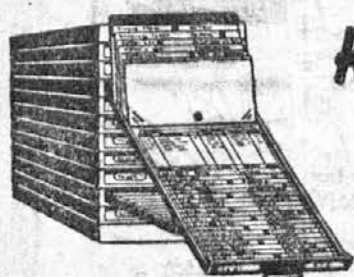
mali oglasi imajo največji uspeh

prepričajte se

POSOJILNICA NARODNI DOM

v Mariboru z. z. o. j. • najstarejši slovenski denarni zavod v Mariboru

REZERVE BLIZU DIN 12.000.000'—

Kartoteka:

preglednosti
točnost
enostavnosti
zanesljivosti
in cenenosti

>Safca<

MARIBOR

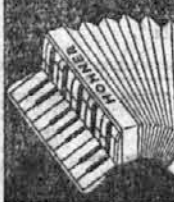
Gregorčičeva 24

Tel. 25-10

Moški! Pri spolni slabosti (spolni impotenci) poizkusite hormonske pilule **HORMO-SEKS**

Dobivajo se v vseh lekarnah. 30 pilul din 84, 100 pilul din 217, 300 pilul din 560. — Zahtevajte samo prave in originalne Hormo-Seks pilule. Po pošti diskretno razpošilja: KR. DV. LEKARNA PRI SV. AREHU, Maribor. — Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij „VIS-VIT“, Zagreb, Langov trg 3. Upr. pos. št. 5046-39.

NAJPODPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BRESPLAČNI CENIK

HOHNER

harmonike
so od vseh
najboljše

Zlato in srebro,

orijante, zastavljane listke
šče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin,
Maribor, Gosposka ulica 15

Steznik

ki Vam bo dobro pristojal samo iz specialne prvovrstne delavnice
Kocmul, Meljska c. 3
od 1. avgusta 1940
Meljska cesta št. 1

Za vrače dneve...

„Seta“

vlački

**pri potenju varuleio
noge, čevlje in nogavice**

Jesenski velesejem v Leipzigu 1940

(od 25. do 29. avgusta)

Za 60 % znižana vožnja na nemških državnih železnicah
33 % popusta v tranzitnih državah

Vsa pojasnila daje „Leipziger Messeamt, Leipzig“ ali
v Mariboru: Bančna poslovalnica Bezjak,
Gosposka ulica 25, telefon števil. 20-97
v Ljubljani: inž. G. Tönnies, Tyrševa cesta 33
Obisk velesejma se izplača!

ZAHVALA

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne hčerke

TEE

se tem potom najiskreneje zahvalujemo.

Globoko zahvalo izrekamo prečastiti duhovščini, gosp. in gospe dr. Šumanovi, ki sta nam ob teh bridkih urah stala ob strani in nam lajšala težko bol. Nadalje se najlepše zahvalujemo gdč. Anici Brišnikovi, ki se je ob odprtem grobu z v srce segajočimi besedami poslovala od naše predrage Tee.

Prav prisrčna zahvala teharskemu pevskemu zboru, celjski železničarski godbi, delavski godbi iz Apnenika za ganljive žalostinke, vsem darovalcem krasnega cvetja, s katerim so zasuli njen prerani grob, ter vsem, ki so jo kropili in jo prišli od blizu in daleč spremljati na njeni zadnji poti,

CELJE, dne 27. julija 1940.

Žalujoča rodbina Ivo Čater-jeva.